

**Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine
Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine
Vrhovni sud Republike Srpske
Sud Bosne i Hercegovine**

Pregled pravnih stavova sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini

3/2026

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine

Sarajevo, 2026. godina

STRUČNI TIM

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Robert Jović, predsjednik Odjeljenja za sudsku praksu

Srđan Nedić, predsjednik Krivično-prekršajnog odjeljenja

Vuk Lučić, predsjednik Građansko-privrednog i upravnog odjeljenja

Mirela Adžajlić Hodžić, stručna saradnica

Vrhovni sud Republike Srpske

Daniela Milovanović, predsjednica suda

Strahinja Ćurković, predsjednik Odjeljenja za sudsku praksu i Upravnog odjeljenja

Obren Bužanin, predsjednik Krivičnog odjeljenja

Tanja Bundalo, predsjednica Građanskog odjeljenja

Svetlana Marić, sudija

Svjetlana Knežević, sudija

Edina Čupeljić, sudija

Gorjana Popadić, sudija

Jadranka Stanišić, sudija

Tanja Miletić, viši stručni saradnik

Biljana Lazić Botić, viši stručni saradnik

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine

Fatima Mrdović, predsjednica Odjeljenja za evidenciju sudske prakse

Ljiljana Filipović, predsjednica Krivičnog odjeljenja

Radenko Blagojević, predsjednik Građanskog odjeljenja

Amela Ajanović-Selimović, predsjednica Upravnog odjeljenja

Maja Kadribašić, sudska stručna savjetnica

Emina Čaušević, stručna savjetnica

Sud Bosne i Hercegovine

Hilmo Vučinić, predsjednik Apelacionog odjeljenja

Vesna Trifunović, sudija

Zvezdana Antonović, sudija

Rialda Bijedić, pravna savjetnica za sudsku praksu

Elma Čorbadžić, pravna savjetnica-zamjenica rukovodioca Pravnog odjeljenja

Publikaciju je pripremio Odjel za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine:

Vera Bjelogrić, šef odjela

Šeila Brković-Imamović, zamjenica šefa odjela

Dragana Đerić, viša pravna savjetnica za sudsku praksu

IZDAVAČ

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine

GODINA IZDAVANJA Sarajevo, 2026. godina

Uvod

Poštovani čitaoci,

pred Vama se nalazi treće izdanje publikacije „Pregled pravnih stavova sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini“, koja je izrađena s ciljem nastavka dobre prakse i očuvanja postignuća našeg pravosuđa na unapređenju pravne sigurnosti i predvidljivosti sudskih postupaka.

Publikacija sadrži pravne stavove koje su u periodu od januara do decembra 2025. godine Sud Bosne i Hercegovine, Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine, Vrhovni sud Republike Srpske i Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine izabrali i objavili putem Portala sudske prakse, razvijenim od strane Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine u saradnji sa navedenim sudovima. Možete mu pristupiti putem web stranice <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/> bez ograničenja, a dostupne su i odluke iz kojih proizilaze objavljeni pravni stavovi i koje možete dodatno proučavati radi potpunijeg informisanja o činjenicama iz predmeta i razumijevanja primjene propisa i pravne argumentacije. Stavovi u publikaciji su sistematizovani u okviru tematskih cjelina i pravnih oblasti, što omogućava bolju preglednost stavova i primjenu u predmetima sa istim ili sličnim činjeničnim i pravnim osnovom.

Pravosuđe u Bosni i Hercegovini postaje sve transparentnije i otvorenije prema javnosti. Pristup pravnim stavovima i sudskim odlukama je preduslov za ujednačavanje sudske prakse, odnosno njenu evoluciju kroz razvoj pravne misli. U saradnji sa sudovima i tužilaštvima Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine teži ka ostvarivanju boljeg pristupa odlukama, aktima i informacijama o predmetima, donošenjem i realizacijom više usvojenih protokola, strategija, smjernica i uputstava, ali i kroz konkretne inicijative i zajednički rad na ažuriranju centralne Baze sudskih odluka, Portala sudske prakse, Mape predmeta od javnog interesa, web stranica pravosudnih institucija i drugih servisa za informisanje.

Zahvaljujem se predsjednicima sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, sudijama i pravnim savjetnicima ovih sudova za podršku u procesu harmonizacije sudske prakse, koji su posljednjih godina uložili značajne napore i intenzivirali svoj rad na evidentiranju i sistematizaciji svojih stavova učinivši ih dostupnim kroz interne baze sudskih odluka, biltene sudske prakse, Portal sudske prakse, svoje web stranice i druge stručne publikacije.

Posebnu zahvalnost upućujem Evropskoj uniji što je u prethodnim godinama značajno doprinijela procesima koji teže unapređenju vladavine prava i transparentnosti, kao i većoj otvorenosti bosanskohercegovačkog pravosuđa prema građanima.

Sanin Bogunić, predsjednik VSTV-a BiH

SADRŽAJ

Uvod	3
KRIVIČNO MATERIJALNO PRAVO	16
OPŠTI DIO	17
1. Grupa za organizovani kriminal	17
2. Opća pravila za odmjeravanje kazne	17
3. Opoziv uslovne osude	17
4. Produženo krivično djelo	18
5. Rad za opće dobro na slobodi	18
6. Vrsta i svrha krivičnih sankcija	18
7. Zamjena novčane kazne	19
POSEBNI DIO	20
8. Individualna i komandna odgovornost.	20
9. Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti	20
10. Izvanbračna zajednica sa mlađim maloljetnikom.	20
11. Neovlašteni promet opojnim drogama.	21
12. Obljuba sa djetetom mlađim od petnaest godina.	21
13. Organiziranje grupe ili udruženja za izvršenje krivičnog djela „krijumčarenje migranata”	22
14. Oštećenje povjerilaca.	22
15. Razbojnička krađa.	22
16. Terorizam	23
17. Ugrožavanje javnog prometa zbog omamljenosti	23
18. Zloupotreba u postupku javne nabavke	24
KRIVIČNO PROCESNO PRAVO	25
OPŠTE ODREDBE	26
19. Izricanje mjera zabrane.	26
20. Nagrada i nužni izdaci branioca.	26

21. Opće odredbe o pritvoru	26
22. Prijedlog za određivanje i produženje pritvora.	27
23. Prava osumnjičenog odnosno optuženog.	27
24. Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora	27
25. Rješenje o jemstvu/jamstvu.	28
26. Razlozi za izuzeće sudije.	28
27. Stvarna nadležnost	29
28. Trajanje pritvora u istrazi.	30
29. Troškovi krivičnog postupka kad se optuženi oglasi krivim	30
30. Ukidanje pritvora	31
31. Vraćanje privremeno oduzetih predmeta.	31
32. Zakonitost dokaza.	32
TOK POSTUPKA	33
33. Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama	33
34. Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama, ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri protivrječni	34
35. Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	34
36. Izmjena optužbe	35
37. Izuzeci od neposrednog provođenja dokaza	35
38. Nedolazak optuženog na glavni pretres	35
39. Nepravo ponavljanje krivičnog postupka.	36
40. Preinačenje prvostepene presude	36
41. Sadržaj optužnice	36
42. Vezanost presude za optužbu.	37

POSEBNI POSTUPCI.	39
43. Opća odredba o pružanju međunarodne pravne pomoći.	39
PREKRŠAJNO PRAVO.	40
44. Primjena odredbi ZKP-a.	41
GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO.	42
PARNIČNI POSTUPAK	43
1. Apsolutna nadležnost	43
2. Dopunska presuda	43
3. Dozvoljenost/dopuštenost revizije	44
4. Dostava tužbe na odgovor	44
5. Dospjelost činidbe	45
6. Način dostave pismena	45
7. Osiguranje dokaza	45
8. Odlučivanje o zahtjevu za naknadu troškova	46
9. Odbacivanje revizije	46
10. Odbacivanje žalbe	46
11. Presuda	47
12. Prekid postupka	47
13. Presuda zbog propuštanja	47
14. Presuda na osnovu priznanja	48
15. Punomoćnici	48
16. Povlačenje tužbe.	49
17. Presuđena stvar	49
18. Prigovor litis pendentia	49
19. Preinaka tužbe	50
20. Postupak pred arbitražom	50
21. Razlozi za ukidanje prvostepene presude.	50

22. Rokovi	51
23. Sukob nadležnosti	51
24. Stranačka sposobnost	51
25. Stvarna nadležnost	52
26. Sporovi sa međunarodnim elementom	52
27. Troškovi svjedočenja	53
28. Teret dokazivanja	53
29. Troškovi postupka	54
STANDARDI ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA - EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA I OSNOVNIM SLOBODAMA.	55
30. Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života, doma i prepiske.	55
31. Pristup sudu	55
VANPARNIČNI POSTUPAK	56
32. Dioba stvari i nekretnina u suvlasništvu	56
33. Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti.	56
IZVRŠNI POSTUPAK.	58
34. Izvršenje na nepokretnosti.	58
35. Nedopuštenost izvršenja	58
36. Odlaganje izvršenja	58
37. Prigovor trećeg lica	59
38. Prelaz potraživanja	59
GRAĐANSKO MATERIJALNO PRAVO	60
STVARNO PRAVO.	61
39. Brisovna tužba	61
40. Dosjelost/Održaj.	61
41. Faktička eksproprijacija.	61
42. Lične služnosti	62

43. Poljoprivredno zemljište, šume, građevinsko zemljište	62
44. Pokretne stvari	62
45. Pretvorba društvenog vlasništva	63
46. Sticanje prava svojine	64
47. Sticanje prava svojine građenjem	64
48. Susvojina	65
49. Sticanje prava vlasništva.	65
50. Zaštita posjeda.	65
OBLIGACIONO PRAVO.	66
51. Akreditivi i bankarske garancije.	66
52. Cesija	66
53. Izmakla korist	67
54. Ispunjenje u roku kao bitan sastojak ugovora.	67
55. Ispunjenje	68
56. Jemstvo	68
57. Ništav ugovor.	68
58. Naknada nematerijalne štete zbog neosnovanog lišenja slobode i mjera zabrane	70
59. Naknada nematerijalne štete zbog povrede na radu i uvezi sa radom. . . .	70
60. Naknada nematerijalne štete zbog tjelesnih povreda.	71
61. Naknada materijalne štete.	71
62. Objektivna odgovornost za štetu	72
63. Odgovornost za štetu	73
64. Obična šteta	73
65. Osiguranje lica	74
66. Osiguranje od odgovornosti	74
67. Ovlaštenje prokuriste	74

68. Osiguranje života	75
69. Preuzimanje duga	75
70. Pristupanje dugu	76
71. Prividni ugovori	76
72. Pobijanje dužnikovih pravnih radnji.	76
73. Pravo lica koje je poginuli izdržavao	78
74. Prekid zastarjevanja	78
75. Raskid ugovora zbog neispunjenja.	78
76. Regresni zahtjev	79
77. Računanje kamate.	79
78. Solidarna odgovornost za štetu	79
79. Sticanje bez osnova	80
80. Solidarne obaveze	80
81. Subjektivna odgovornost za štetu.	81
82. Tumačenje ugovora	81
83. Ugovori	82
84. Ugovor o građenju.	82
85. Ugovor o kreditu	83
86. Ugovor o poklonu	83
87. Ugovor o zakupu	83
88. Ugovorna kazna.	84
89. Zastarjelost	84
90. Zastupanje	85
91. Zakonska zatezna kamata	85
NASLJEDNO PRAVO	86
92. Nedostojnost za nasljeđivanje.	86
93. Usmeni testament.	86

94. Uračunavanje poklona i legata u nasljedni dio.	86
PORODIČNO PRAVO	88
95. Bračna/vanbračna stečevina	88
96. Imovinski odnosi bračnih partnera	89
97. Izdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika	90
98. Prava i dužnosti roditelja i djece	91
RADNO PRAVO	92
99. Naknada štete na radu i u vezi sa radom.	92
100. Otkaz ugovora o radu zbog odgovornosti za težu povredu radnih obaveza iz ugovora o radu	92
101. Otkaz ugovora o radu zbog ekonomskih, tehničkih ili organizacijskih razloga	93
102. Pobijanje ugovora o radu sa ponudom izmijenjenih uslova	94
103. Pobijanje odluke disciplinskog organa	94
104. Radnopravni status direktora/menadžerski ugovor.	94
105. Sporazumni prestanak radnog odnosa.	95
106. Štrajk	95
107. Zabrana diskriminacije	95
108. Zaštita prava radnika za isplatu naknade plate za vrijeme prekida rada. . .	95
109. Zaštita prava radnika za isplatu plata, doprinosa i naknade plate.	96
ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE.	97
110. Mobing	97
111. Pravna praznina	97
112. Tužba za utvrđivanje diskriminacije	97
PRIVREDNO PRAVO.	99
113. Izlučni povjerioci	99
114. Mjenica	99

115. Osnovni kapital i ulazi	100
116. Stečaj	100
AUTORSKO PRAVO	101
117. Patent	101
118. Žig	101
UPRAVNO MATERIJALNO PRAVO	103
1. Imenovanje i razrješenje direktora javnih preduzeća i ustanova.	104
2. Izbor i razrješenje opštinskih funkcionera	104
3. Prestanak prava na bavljenje advokaturom	105
4. Utvrđivanje naknade kao kompenzacije za stanarsko pravo.	105
5. Vozačka dozvola.	105
PRAVA IZ ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA	107
6. Pravo na refundaciju i naknadu plate/plaće	107
7. Refundacija troškova lijeka	107
8. Refundacija troškova liječenja.	107
IZBORNI ZAKON	109
9. Centralni birački spisak	109
10. Davanje saglasnosti	109
11. Izbor članova opštinskih izbornih komisija.	109
12. Pripadnost mandata i prestanak mandata.	110
13. Prava i zabrane	110
14. Utvrđivanje odgovornosti za vođenje preuranjene izborne kampanje	110
15. Zloupotreba djece u političke svrhe	111
BRANILAČKO/BORAČKA-INVALIDSKA ZAŠTITA.	112
16. Prijevremena povoljnija starosna penzija.	112
17. Stambeno zbrinjavanje.	112
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI.	114

18. Cijepanje parcele	114
19. Eksproprijacija preostalih nekretnina	114
20. Građevinska dozvola.	115
21. Ispravljanje greške u katastarskom operateru.	115
22. Izlaganje na uvid podataka o nepokretnosti.	116
23. Naknada neto plate za vrijeme porodijskog odsustva.	116
24. Naknada za eksproprianu nepokretnost	116
25. Privremeno zadržavanje objekta.	117
26. Pretvaranje prava korištenja	117
27. Pravo vlasništva na građevinskom zemljištu.	117
28. Stupanje u posjed prije pravosnažnosti rješenja.	118
29. Upis promjene u katastarskom operateru.	118
30. Uzurpacije	118
31. Uspostavljanje svojinsko pravnih odnosa	119
32. Upis svojine u zemljišne knjige	119
33. Vraćanje imovine/stana	120
34. Zabilježba eksproprijacije.	120
35. Zabilježba izvršenja	120
ZAKON O JAVNIM NABAVKAMA BIH	121
36. Poništenje postupka javne nabavke po službenoj dužnosti.	121
ZAKON O AKCIZAMA.	122
37. Povrat plaćene akcize	122
ZAKON O DRŽAVNOJ SLUŽBI U INSTITUCIJAMA BiH.	123
38. Nespojivost sa dužnostima državnih službenika.	123
39. Ocjena rada državnog službenika.	123
SLOBODA PRISTUPA INFORMACIJAMA	124
40. Zaštita ličnih podataka - Osnovni principi zakonite obrade ličnih podataka.	124

PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE	125
41. Invalidska penzija	125
42. Obustava isplate penzija.	125
43. Policijski službenici.	126
44. Porodična penzija	126
45. Pravo na izbor penzije.	126
46. Srazmjerna penzija.	127
47. Starosna penzija	127
ZAKON O POREZU NA DODATNU VRIJEDNOST BIH	128
48. Namirenje dospjelih indirektnih poreza u slučaju stečaja	128
ZAKON O POSTUPKU INDIREKTOG OPOREZIVANJA BIH.	129
49. Pravo na odbitak ulaznog poreza.	129
RAD I RADNI ODNOSI	130
50. Otpremnina	130
ZAKON O STRANCIMA	131
51. Odbijanje ulaska stranaca u BiH.	131
POREZI, DOPRINOSI I TAKSE.	132
52. Sudska taksa	132
53. Porez na dobit	132
54. Porez na nepokretnost/imovinu	133
55. Porez na dohodak	133
INSPEKCIJSKI NADZOR.	135
56. Otklanjanje nezakonitosti prilikom izgradnje.	135
57. Tržišna inspekcija	136
DRŽAVLJANSTVO.	137
58. Državljanstvo	137
UPRAVNI POSTUPAK	138

59. Delegacija nadležnosti	139
60. Ispravljanje greške u rješenju.	139
61. Načelo slobodne ocjene dokaza.	139
62. Oglašavanje rješenja ništavim	140
63. Obavezno lično dostavljanje pismena.	140
64. Pokretanje ponavljanja/obnove postupka.	141
65. Punomoćnik	141
66. Procesna sposobnost	141
67. Podnesci	142
68. Prethodno pitanje	142
69. Pokretanje postupka	142
70. Rješenje o ponavljanju/obnovi postupka.	143
71. Stranka	143
72. Troškovi pravnog zastupanja	143
73. Troškovi organa i stranaka	144
74. Zastara izvršenja.	145
UPRAVNI SPOR.	146
75. Nepostupanje po uputama upravnog suda.	147
76. Naknada štete.	147
77. Obaveznost presude.	147
78. Odbacivanje tužbe.	148
79. Odbacivanje zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke.	148
80. Podnosioci žalbe	149
81. Postupak zaštite sloboda i prava pojedinaca zajemčenih ustavom	149
82. Pravo pokretanja upravnog spora.	149
83. Ponavljanje postupka.	150
84. Sadržaj tužbe	150

85. Spor pune jurisdikcije.	150
86. Sadržaj presude/rješenje	151
87. Šutnja/ćutanje uprave	151
88. Tužilac	152
89. Troškovi postupka.	152
90. Zahtjev za preispitivanje sudske odluke	153
91. Žalba protiv rješenja o određivanju sudske takse	153

KRIVIČNO MATERIJALNO PRAVO

I

OPŠTI DIO

G

1. Grupa za organizovani kriminal

Za ocjenu da li je u određenom slučaju učinjeno krivično djelo Organizirani kriminal iz člana 342. stav 3. KZ FBiH nije dovoljno ograničiti se na zakonsku definiciju pojma „grupa za organizirani kriminal“ iz člana 2. stav 21. KZ FBiH nego je neophodno taj pojam dovesti u vezu sa zakonskim opisom tog krivičnog djela koji postojanje krivičnog djela Organizirani kriminal iz člana 342. stav 3. KZ FBiH, osim uz određeno svojstvo učinitelja, veže za učinjenje bilo kojeg krivičnog djela propisanog zakonom u Federaciji.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 07 0 K 021878 25 Kž 13 od 3.2.2025. godine

Deskriptor: Grupa za organizovani kriminal

O

2. Opća pravila za odmjeravanje kazne

Ponašanje optuženog u skladu sa etičkim i društvenim normama trebalo bi biti uobičajeno ponašanje bilo kog građanina, zbog čega se i ne može tretirati kao olakšavajuća okolnost.

Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 161484 24 Kž od 3.10.2024. godine

Deskriptor: Opća pravila za odmjeravanje kazne

3. Opoziv uslovne osude

Opozivanje uvjetne osude zbog novog kaznenog djela može se sprovesti isključivo u postupku izricanja presude za novo kazneno djelo, jer jedino sud koji vodi kazneni postupak za novo kazneno djelo može presudom u tom kaznenom postupku opozvati uvjetnu osudu za ranije djelo i tom prigodom izreći jedinstvenu kaznu za ranije počinjeno i za novo kazneno djelo, uzimajući kaznu iz opozvane uvjetne osude kao utvrđenu.

Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 144893 24 Kž od 1.10.2024. godine

Deskriptor: Opoziv uslovne osude

P

4. Produženo krivično djelo

Produženo krivično djelo ne mogu činiti krivična djela protiv polne i druge slobode čovjeka, u koju grupu spadaju predmetna krivična djela iz člana 172. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ RS i člana 172. stav 7., u vezi sa stavom 3. i 1. KZ RS, niti između ovih krivičnih djela postoji prividni sticaj po osnovu konzumpcije, kao u konkretnom slučaju, jer se radi o dva različita, vremenski i prostorno potpuno odvojena krivična djela, izvršena u realnom sticaju od strane maloljetnog učinioca.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 85 0 Km 110760 24 Kmvz od 21.1.2025. godine

Deskriptor: Produženo krivično djelo

R

5. Rad za opće dobro na slobodi

Zamjena kazne zatvora radom za opšte dobro na slobodi nije obaveza, nego se u svakom konkretnom slučaju procjenjuje da li optuženi sveukupnim ponašanjem zaslužuje ovakav tretman kod izvršenja kazne.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 155826 24 Kž od 1.10.2024. godine

Deskriptor: Rad za opće dobro na slobodi

V

6. Vrsta i svrha krivičnih sankcija

Prilikom izricanja kazne kod nepravog ponavljanja krivičnog postupka treba voditi računa da se ne izgubi smisao niti jedne od kazni koje su predmetom objedinjavanja, pri čemu primjena ovog instituta može biti i odbijena u slučaju da se primjenom istog ozbiljno narušava svrha konačno izrečene sankcije.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 017538 24 Krž 18 od 16.1.2025. godine

Deskriptor: Vrsta i svrha krivičnih sankcija

Z

7. Zamjena novčane kazne

Ukoliko osuđeni uplati iznos izrečene novčane kazne nakon donošenja, ali prije pravosnažnosti rješenja o zamjeni novčane kazne kaznom zatvora, time prestaje pravni osnov za zamjenu kazne. U takvim okolnostima, odlučujući po žalbi, sud će preinačiti rješenje i obustaviti izvršenje kazne zatvora.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 032197 25 Kž od 30.10.2025. godine

Deskriptor: Zamjena novčane kazne

II

POSEBNI DIO

I

8. Individualna i komandna odgovornost

Komandna odgovornost predstavlja oblik odgovornosti a ne način izvršenja djela, zbog čega je u primjeni iste potrebno voditi računa da se optuženo lice ne stavi u teži položaj na način da se njegov propust u poduzimanju određenih radnji tretira kao perceptivno saizvršilaštvo, obzirom da nadređeni, po institutu komandne odgovornosti ne dijeli namjeru podređenog ka finalnoj posljedici prema oštećenom.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 016629 24 Krž 3 od 25.9.2024. godine

*Deskriptor: Individualna i komandna odgovornost
Elementi komandne odgovornosti*

9. Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti

Radnje javnog isticanja poruka, transparenata ili drugih sadržaja kojima se na bilo koji način veliča, afirmiše, opravdava ili umanjuje težina djela lica pravosnažno osuđenih za genocid, zločin protiv čovječnosti ili ratni zločin, predstavljaju radnje inkriminisane članom 145a stav 6. KZ BiH, stoga čestitanje rođendana osuđenom licu, kao i isticanje plakata kojima se simbolički afirmiše ili opravdava genocid, u javnom prostoru i u kontekstu poznatih historijskih događaja, objektivno predstavljaju oblik glorifikacije zločina i stoga ispunjavaju obilježja ovog krivičnog djela.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 047294 25 Kž od 14.10.2025. godine

Deskriptor: Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti

10. Izvanbračna zajednica sa mlađim maloljetnikom

Kako iz zakonskog opisa krivičnog djela Izvanbračna zajednica sa mlađim maloljetnikom iz člana 216. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine slijedi da je radnja izvršenja tog krivičnog djela izvanbračno življenje sa maloljetnikom koji nema navršenih 16 godina, onda se izraz „izvanbračno živi“, ima tumačiti neovisno od pojma „izvanbračna zajednica“ kako je to definisano u odredbi člana 3.

Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, pa postojanje tog krivičnog djela nije isključeno samim tim što je optuženi u inkriminisanom periodu živio u vanbračnoj zajednici sa drugom ženom.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 04 0 K 014237 23 Kž 2 od 19.3.2025. godine

Deskriptor: Izvanbračna zajednica sa mlađim maloljetnikom

N

11. Neovlašteni promet opojnim drogama

Postojanje krivičnog djela iz nadležnosti drugog suda nije osnov za primjenu principa in dubio pro reo, već je osnov za donošenje presude kojom se optužba odbija, odnosno procesne odluke, jer bi svako meritorno odlučivanje vodilo ka onemogućavanju da o predmetu potencijalno odluči drugi, stvarno nadležan, sud.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 045590 24 Kž od 11.2.2025. godine

Deskriptor: Neovlašteni promet opojnim drogama

O

12. Obljuba sa djetetom mlađim od petnaest godina

12.1 Izvršilac težeg oblika krivičnog djela obljuba sa djetetom mlađim od 15 godina iz člana 172. stav 3., u vezi sa stavom 1. KZ RS, ne može se osloboditi od kazne kad između njega i oštećenog djeteta ne postoji značajna razlika u zrelosti i uzrastu, jer se radi te okolnosti prema članu 172. stav 6. KZ RS može osloboditi samo izvršilac osnovnog oblika krivičnog djela obljuba sa djetetom mlađim od 15 godina iz člana 172. stav 1. KZ RS.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 85 0 Km 110760 24 Kmvz od 21.1.2025. godine

Deskriptor: Obljuba sa djetetom mlađim od petnaest godina

12.2 Okolnost što između učinioca krivičnog djela obljuba sa djetetom mlađim od petnaest godina iz člana 172. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ RS i oštećene, nije utvrđeno postojanje velike nesrazmjere u zrelosti i uzrastu, ne isključuje postojanje ovog krivičnog djela, jer je u ovom slučaju teži oblik krivičnog djela obljuba sa djetetom mlađim od petnaest godina utvrđen zbog toga što je

učinilac obljubu sa oštećenom izvršio upotrebom sile, što je jedna od više alternativno propisanih kvalifikatornih okolnosti iz stava 3. člana 172. KZ RS.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 85 0 Km 110760 24 Kmvz od 21.1.2025.godine

Deskriptor: Obljuba sa djetetom mlađim od petnaest godina

13. Organiziranje grupe ili udruženja za izvršenje krivičnog djela „krijumčarenje migranata“

Za postojanje krivičnog djela iz člana 189a stav 2. KZ BiH nije nužno dokazati stvarni prelazak državne granice, niti izvršenje radnji krivičnog djela krijumčarenja ljudi iz člana 189 KZ BiH. Dovoljno je dokazati da je optuženi postao pripadnik grupe ili udruženja organizovanog radi izvršenja tog krivičnog djela, odnosno da je na drugi način pomagao grupu u njenom djelovanju.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 041120 25 Kž 9 od 18.07.2025. godine

Deskriptor: Organiziranje grupe ili udruženja za izvršenje krivičnog djela „krijumčarenje migranata“

14. Oštećenje povjerilaca

Utvrđena namjera optuženog da izigra oštećeno preduzeće kao svog povjerioca podrazumijeva direktni umišljaj kao oblik vinosti s kojim je preduzeta prevarna radnja, pa stoga u činjeničnom opisu krivičnog djela oštećenje povjerilaca iz člana 254. stav 3., u vezi sa stavom 2. KZRS, za koje djelo je optuženi oglašen krivim, pored opisane namjere kao subjektivnog elementa predmetnog krivičnog djela, nije neophodno posebno opisati i direktni umišljaj optuženog.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 80 0 K 118710 25 Kvlz od 19.5.2025. godine

Deskriptor: Oštećenje povjerilaca

R

15. Razbojnička krađa

Krivično djelo Razbojnička krađa iz člana 288. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine je složeno krivično djelo u čiji sastav ulaze prinuda i krađa, pa se to

krivično djelo smatra dovršenim upotrebom sile i prijetnje s ciljem da se ukradena stvar zadrži, bez obzira da li je učinitelj ukradenu stvar uspio zadržati ili ne.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 049075 25 Kž 3 od 17.9.2025. godine

Deskriptor: Razbojnička krađa

T

16. Terorizam

Suština krivičnog djela Terorizma iz člana 201. stav 1. u vezi sa stavom 5. tačka i) u vezi sa tačkama a), b) i c) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, sažeta je u subjektivnom osjećaju zastrašivanja, stvaranju svijesti o nastupanju neizvjesnog događaja do kojeg prijetnja može dovesti, bez obzira na potencijalnu mogućnost realizacije.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 047292 25 Kž 2 od 25.3.2025. godine

Deskriptor: Terorizam

U

17. Ugrožavanje javnog prometa zbog omamljenosti

Pitanje da li se radi o očiglednoj nesposobnosti za bezbjednu vožnju kao zakonskom obilježju krivičnog djela Ugrožavanje javnog prometa zbog omamljenosti iz člana 333. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine je pravno pitanje koje sud rješava na osnovu konkretnih okolnosti učinjenja djela, te je pored okolnosti da je optuženi vozilom upravljao pod dejstvom alkohola, potrebno ocijeniti da li je uslijed toga njegova vožnja bitno odstupala od uobičajenog kršenja saobraćajnih propisa.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 03 0 K 020090 24 Kžk od 16.5.2025. godine

Deskriptor: Ugrožavanje javnog prometa zbog omamljenosti

Z**18. Zloupotreba u postupku javne nabavke**

Kada je u pitanju odgovornost za pravilnost podataka dostavljenih uz ponudu u postupku javnih nabavki, svojstvo odgovorne osobe ima onaj tko je takvu ponudu u skladu sa svojim ovlaštenjima podnio i potpisao. U tom kontekstu je irelevantno da li se radi o vlastoručnom potpisu ili faksimilu.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 151649 24 Kž 2 od 11.9.2024. godine

Deskriptor: Zloupotreba u postupku javne nabavke

KRIVIČNO PROCESNO PRAVO

I OPŠTE ODREDBE

19. Izricanje mjera zabrane

Kada je sud, odlučujući o prijedlogu tužitelja za produženje pritvora optuženom iz osnova člana 146. stav 1. tačka b) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, umjesto pritvora optuženom izrekao mjere zabrane sastajanja sa svjedocima, onda, povodom istog prijedloga tužitelja, nije bilo mjesta posebnim rješenjem optuženom dodatno izreći mjere zabrane napuštanja boravišta u smislu člana 140. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine i ostale mjere zabrane iz člana 140a. istog zakona, zbog postojanja opasnosti od bjekstva, jer tužitelj nije predložio produženje pritvora iz osnova člana 146. stav 1. tačka a) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno zbog postojanja opasnosti od bjekstva.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 04 0 K 015516 24 Kž 4 od 8.8.2024. godine

Deskriptor: Izricanje mjera zabrane

N

20. Nagrada i nužni izdaci branioca

Branilac nema pravo na nagradu za pristup ročištu na kojem se objavljuje presuda jer prisustvo toj procesnoj radnji nije obavezno.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 136967 24 Kž 2 od 12.9.2024. godine

Deskriptor: Nagrada i nužni izdaci branioca

O

21. Opće odredbe o pritvoru

Pritvor nakon potvrđivanja optužnice, u situacijama kada se lice kontinuirano nalazi u pritvoru, ima se računati od dana potvrđivanja optužnice.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 050727 25 Kž od 16.1.2025.godine

Deskriptor: Opće odredbe o pritvoru

Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrole opravdanosti pritvora

P

22. Prijedlog za određivanje i produženje pritvora

Kako nijedna odredba Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta BiH ne nameće obavezu sudu da prijedlog za određivanje pritvora dostavi osumnjičenom/optuženom i njegovom braniocu prije održavanja ročišta za određivanje pritvora, to nedostavljanje prijedloga odbrani prije održavanja ročišta ne predstavlja povredu odredaba krivičnog postupka odnosno povredu prava na odbranu.

Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 141028 21 Kž od 3.9.2021. godine

Deskriptor: Prijedlog za određivanje i produženje pritvora

23. Prava osumnjičenog odnosno optuženog

Kako je optuženi prilikom prvog ispitivanja u toku istrage bio obaviješten o činjenicama koje mu se stavljaju na teret, pa tako i o činjenici da je prilikom izvršenja krivičnog djela razbojništvo koristio oružje, što predstavlja kvalifikatornu okolnost koja osnovnom obliku krivičnog djela razbojništva daje teži oblik propisan odredbom člana 227. stav 2. KZ RS, te mu je omogućeno da se izjasni i na tu činjenicu, to okolnost da je u početnoj fazi istrage krivično djelo bilo pravno kvalifikovano kao razbojništvo u osnovnom obliku, sama po sebi, ne dovodi do povrede njegovog prava, kao osumnjičenog lica, na odgovarajuća obavještenja u skladu sa članom 6. stav 1. ZKP RS.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 0 K 008748 22 Kž od 25.3.2025. godine

Deskriptor: Prava osumnjičenog odnosno optuženog

24. Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora

24.1 Kada pretresno vijeće nije u tehničkoj mogućnosti postupanja, a pojavi se vrijeme kontrole pritvora, nema smetnje da postupa vanpretresno vijeće, s čim u vezi nema mjesta niti prigovorima da takvo vijeće nije upoznato sa izvedenim dokazima.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 046336 25 Kž 30 od 15.8.2025. godine

Deskriptor: Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora

Sastav suda

Opće odredbe o pritvoru

24.2. Odluka o produženju ili kontroli pritvora ne mora se zasnivati na novim okolnostima, već se može temeljiti i na ranije utvrđenim činjenicama, ukoliko one i dalje postoje i dovoljne su za zaključak o postojanju osnovane sumnje i posebnih pritvorskih razloga.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 052041 25 Kž 2 od 30.07.2025. godine

Deskriptor: Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora

R

25. Rješenje o jemstvu/jamstvu

Kada se prijedlog za jemstvo vremenski preklapa sa kontrolom mjere pritvora, nema smetnje da o njemu, umjesto predsjednika vijeća, odlučuje cijelo pretresno vijeće.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 050727 25 Kž 2 od 20.5.2025. godine

Deskriptor: Rješenje o jemstvu/jamstvu

Sastav suda

Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora

26. Razlozi za izuzeće sudije

Sudija koji je u konkretnom predmetu postupao kao sudija za prethodni postupak, pa između ostalog, donio i rješenje o određivanju pritvora osumnjičenom, u skladu sa članom 39. tačka d) ZKP FBiH ne može u istom predmetu vršiti sudijsku dužnost kao član vanpretresnog vijeća koje odlučuje o prijedlogu za produženje pritvora, budući da se zabrana iz člana 39. tačka d) ZKP FBiH odnosi na obavljanje bilo koje druge sudijske dužnosti u istom krivičnom predmetu nezavisno od faze u kojoj se predmet nalazi, pa je suprotnim postupanjem ostvarena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka b) ZKP FBiH.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 049577 25 Kž 2 od 14.8.2025. godine

Deskriptor: Razlozi za izuzeće sudije

Bitna povreda – na glavnom pretresu učestvovao sudija koji se morao izuzeti

S

27. Stvarna nadležnost

27.1 Sud koji je potvrdio optužnicu za krivično djelo iz člana 25. Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u Federaciji Bosne i Hercegovine, prije nego što su stvoreni uvjeti za njegovu primjenu tj. prije 30.04.2025. godine, ostaje nadležan za postupanje u tom krivičnom predmetu i nakon što su ostvareni uvjeti za početak primjene Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u Federaciji Bosne i Hercegovine tj. nakon 30.04.2025. godine.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 026508 25 Kž 73 od 8.7.2025. godine

Deskriptor: Stvarna nadležnost suda

Zakon o suzbijanju korupcije i organiziranog kriminala

27.2 Postojanje krivičnog djela iz nadležnosti drugog suda nije osnov za primjenu principa in dubio pro reo, već je osnov za donošenje presude kojom se optužba odbija, odnosno procesne odluke, jer bi svako meritorno odlučivanje vodilo ka onemogućavanju da o predmetu potencijalno odluči drugi, stvarno nadležan, sud.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 045590 24 Kž od 11.2.2025.godine

Deskriptor: Stvarna nadležnost suda

27.3 Za pružanje općeg vida međunarodne pravne pomoći u krivičnim predmetima ispitivanjem osumnjičenog, odnosno optuženog putem video konferencije u Federaciji Bosne i Hercegovine stvarno su nadležni kantonalni sudovi.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 43 0 K 258993 25 Kr od 16.9.2025. godine

Deskriptor: Stvarna nadležnost suda

T

28. Trajanje pritvora u istrazi

28.1 Okolnost da u prethodnom periodu istrage, dok se osumnjičeni nalazio u pritvoru, nisu završena sva naređena vještačenja, sama po sebi, ne predstavlja naročito važan razlog, koji bi shodno članu 200. stav 3. ZKP RS, opravdao produženje pritvora osumnjičenom za još tri mjeseca, kod činjenice da tužilac u prijedlogu za produženje pritvora nije naveo niti jedan objektivni razlog zbog kojeg zatražena vještačenja nisu mogla biti završena i time okončana predmetna istraga.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 84 0 K 078606 25 Kv 4 od 26.6.2025. godine

Deskriptor: Trajanje pritvora u istrazi

28.2 Obavještenja sačinjena u formi službenih zabilješki od strane službenih lica, o radnjama koje su preduzeli i onom što su saznali i uočili tokom provođenja posebnih istražnih radnji iz člana 234. ZKP RS, mogu biti korištena u istrazi za donošenje odluke o pritvoru, iako se u ovoj fazi postupka ne može pouzdano procijeniti da li će i kakvu dokaznu vrijednost imati u daljem toku krivičnog postupka.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 K 037581 25 Kž 2 od 16.6.2025. godine

Deskriptor: Trajanje pritvora u istrazi

28.3 Kako je krivično djelo ubistvo učinjeno na štetu korisnika ustanove za lica sa invaliditetom u kojoj je smješten i osumnjičeni, opasnost od njegove nove kriminalne aktivnosti se ne bi mogla otkloniti mjerom zabrane napuštanje te ustanove, umjesto mjere pritvora.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 16 0 K 002730 25 Kž 2 od 19.6.2025. godine

Deskriptor: Trajanje pritvora u istrazi

29. Troškovi krivičnog postupka kad se optuženi oglasi krivim

Kada se donese osuđujuća presuda a optuženi oslobodi od dužnosti naknade troškova krivičnog postupka prema odredbi člana 188. stav 4. ZKP BiH, isto se ne odnosi na nagradu i nužne izdatke izabranog branioca, te je takve troškove dužno platiti zastupano lice.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 021274 25 Krž 4 od 11.12.2025. godine

Deskriptor: Odluka o troškovima krivičnog postupka

Troškovi krivičnog postupka kad se optuženi oglasi krivim

Nagrada i nužni izdaci branitelja/branioca

U

30. Ukidanje pritvora

Ukoliko se zahtjev za ukidanje mjere pritvora, koji sadrži nove činjenice i okolnosti, vremenski preklapa sa kontrolom pritvora, o istim pitanjima se moraju donijeti dva rješenja, obzirom da o odlučivanju o zahtjevu za ukidanje pritvora mora prethoditi ročište.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 022343 25 Krž 12 od 12.6.2025. godine

Deskriptor: Ukidanje pritvora

V

31. Vraćanje privremeno oduzetih predmeta

Privremenim oduzimanjem predmeta i njihovim zadržavanjem u krivičnom postupku ne rješava se konačna sudbina takvog predmeta, zbog čega je kriterij pravične ravnoteže i proporcionalnosti legitimnom cilju u tom procesnom momentu na nižem pragu od onog koji je potreban u slučaju definitivnog lišenja prava vlasnika na faktičku vlast nad takvim predmetima.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 046336 25 Kž 33 od 28.11.2025. godine

Deksriptor: Vraćanje privremeno oduzetih predmeta

Javni interes

Zakonito miješanje

Proporcionalnost

Z

32. Zakonitost dokaza

- 32.1 U situaciji kada je ispitivanju osumnjičenog prisustvovao njegov branilac, čija je profesionalna obaveza da onemogući nezakonito ispitivanje osumnjičenog i da ukoliko do istog dođe u tom pravcu stavi primjedbe na zapisnik, pa kada na zapisnik o ispitivanju osumnjičenog primjedbe nisu stavili ni branilac, ni osumnjičeni, a navodi o nezakonitom postupanju ovlaštenih službenih lica prilikom ispitivanja osumnjičenog ničim nisu potkrijepljeni, to čini neosnovanim prigovore iz žalbe o nezakonitosti zapisnika o ispitivanju osumnjičenog.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 0 K 005855 23 Kž od 17.4.2025. godine

Deskriptor: Zakonitost dokaza

- 32.2 Pismo u fotokopiji ne predstavlja nezakonit dokaz samo zato što nije pribavljen original ili njegova ovjerena fotokopija, kada svjedok koji je primio to pismo u fotokopiji, na glavnom pretresu potvrdi njegovu vjerodostojnost i izjasni se na okolnosti njegovog prijema (od optuženog), usljed čega se zakonitost fotokopije pismena kao dokaza ne može posmatrati izolovano od iskaza tog svjedoka.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 K 034574 24 Kž 2 od 6.11.2025. godine

Deskriptor: Zakonitost dokaza

II

TOK POSTUPKA

B

33. Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama

33.1 Oglasivši optuženog krivim za krivično djelo Neovlašteno nabavljanje, posjedovanje, držanje, nošenje, trgovina, popravljanje, modifikacija ili prepravljanje i posredovanje oružjem, bitnim dijelovima i municijom iz člana 73. stav 1. tačka a) Zakona o oružju i municiji Unsko - sanskog kantona, uz obrazloženje da je optuženi u svojoj sobi držao i krio pušku M 48 serijskog broja 14039 čije držanje je zabranjeno shodno Zakonu o oružju i municiji, prvostepeni sud je učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, propustivši određeno navesti po kojoj odredbi Zakona o oružju i municiji Unsko - sanskog kantona je zabranjeno držanje takvog oružja, jer presuda nema razloga o odlučnim činjenicama.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 K 017940 24 Kž od 19.11.2024. godine

Deskriptor: Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama

33.2 Izreka rješenja o produženju pritvora u istrazi u kojoj je navedeno da se pritvor osumnjičenom produžava za period od dva mjeseca, bez naznake od kada se taj rok računa ili do kada pritvor može trajati, je nerazumljiva.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 K 021259 25 Kž od 17.9.2025. godine

Deskriptor: Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama

34. Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama, ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri protivrječni

Kada je sud bez kritičke ocjene i provjere prihvatio kao vjerodostojne iskaze svjedoka iz istrage koji su protivrječni iskazima koje su ti svjedoci dali na glavnom pretresu, i samo na tim iskazima zasnovao osuđujuću presudu, ne dajući u obrazloženju pobijane presude razloge o vjerodostojnosti protivrječnih dokaza, učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka k) ZKP RS radi koje je pobijanu presudu bilo nužno ukinuti i predmet vrati na ponovno suđenje.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 0 K 008972 22 Kž od 12.3.2025. godine

Deskriptor: Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama, ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri protivrječni

35. Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu

35.1 Odbijanjem prijedloga odbrane za izvođenje dokaza pozivanjem isključivo na sadržaj dokaza kojeg odbrana osporava, bez navođenja razloga zbog čega je ta sadržina dokaza relevantna za odluku o prijedlogu, prvostepeni sud je povrijedio pravo optuženog na odbranu i počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 045239 24 Kž 6 od 14.11.2024. godine

Deskriptor: Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu

35.2 Propuštanjem suda da na početku glavnog pretresa u ponovljenom suđenju nakon ukidanja prethodne prvostepene presude, postupajući tužilac pročita optužnicu i da sud strankama i braniocima optuženih da mogućnost da izlože koncept odbrane odnosno uvodne riječi, povrijeđeno je pravo optuženih na pravično suđenje iz člana 6. stav 1., te iz člana 6. stav 3. tačka a) Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, kojim je svakom ko je optužen za krivično djelo garantovano pravo da detaljno bude obavješten o prirodi i razlozima optužbi protiv njega, kao i pravo na odbranu u smislu člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 07 0 K 009806 23 Kž 3 od 5.11.2024. godine

Deskriptor: Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu

I

36. Izmjena optužbe

Sud nije ovlašten, pozivajući se na princip zabrane reformatio in peius iz člana 322. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, odbiti zahtjev tužitelja za izmjenu optužnice na glavnom pretresu, s obrazloženjem da je ona na štetu optuženog, jer funkciju krivičnog gonjenja u skladu sa članom 17. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine vrši tužitelj koji je u skladu sa članom 290. istog Zakona ovlašten do okončanja dokaznog postupka izmijeniti optužnicu na glavnom pretresu, a odredba člana 322. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine sadrži zahtjev usmjeren prema sudu jer isključuje izmjenu presude na štetu optuženog ako je podnesena žalba samo u korist optuženog.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 021092 25 Kž 3 od 19.5.2025. godine

Deskriptor: Izmjena optužbe

Zabrana reformatio in peius

37. Izuzeci od neposrednog provođenja dokaza

Presuda se može zasnivati na iskazu svjedoka iz istrage samo u obimu u kojem je taj iskaz predočavan svjedoku tokom njegovog direktnog i unakrsnog ispitivanja na glavnom pretresu.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 04 0 K 012613 24 Kžž 24.12.2024. godine

Deskriptor: Izuzeci od neposrednog provođenja dokaza

Dokazi na kojima se zasniva presuda

N

38. Nedolazak optuženog na glavni pretres

Okolnost da je optuženom određen pritvor na osnovu člana 261. stav 2. ZKP FBiH, ne isključuje obavezu suda da sukladno članu 137. stav 2. ZKP FBiH, ispita mogućnost da li se u konkretnom slučaju svrha koja se postiže pritvorom, može postići blažim mjerama.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 K 021036 25 Kž od 16.6.2025. godine

Deskriptor: Nedolazak optuženog na glavni pretres

39. Nepravo ponavljanje krivičnog postupka

Prilikom izricanja kazne kod nepravog ponavljanja krivičnog postupka treba voditi računa da se ne izgubi smisao niti jedne od kazni koje su predmetom objedinjavanja, pri čemu primjena ovog instituta može biti i odbijena u slučaju da se primjenom istog ozbiljno narušava svrha konačno izrečene sankcije.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 017538 24 Krž 18 od 16.1.2025. godine

Deskriptor: Nepravo ponavljanje krivičnog postupka

P

40. Preinačenje prvostepene presude

Prilikom donošenja odluke o visini imovinskopravnog zahtjeva sud treba uzeti u obzir način izvršenja predmetnog krivičnog djela, kao i posljedice koje su kod oštećene nastupile usljed izvršenja istog, te posebno voditi računa o značaju povrijeđenog dobra i cilju kojem služi davanje novčane naknade.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 048037 25 Krž 8 od 21.8.2025. godine

Deskriptori: Preinačenje prvostepene presude

Žalba zbog odluke o imovinskopravnom zahtjevu

S

41. Sadržaj optužnice

Kada je u optužnici za krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 3. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine navedeno da je optuženi iskoristio svoj službeni položaj ili ovlaštenje pri sklapanju ugovora sa različitim fizičkim i pravnim osobama u određenom vremenskom razdoblju i da je time pribavio protupravnu imovinsku korist u određenom iznosu, bez konkretnog navođenja o kojim se ugovorima radi, odnosno sa kojim fizičkim i pravnim osobama i kada je

sklopio te ugovore, činjenični opis djela u optužnici ne sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilaze zakonska obilježja tog krivičnog djela.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 030957 22 Kžk od 26.2.2025. godine

Deskriptor: Sadržaj optužnice

V

42. Vezanost presude za optužbu

42.1 Prvostupanjski sud je ovlašten da, u slučaju da rezultati dokaznog postupka nedvojbeno ukazuju da određene odlučne činjenice nisu na pouzdan način utvrđene, može izostaviti taj dio činjeničnog opisa, odnosno, prilagoditi ga utvrđenom činjeničnom stanju.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 960 K 156564 24 Kž od 18.2.2025. godine

Deskriptor: Vezanost presude za optužbu

42.2 Prvostupanjski sud je ovlašten korigirati izreku prvostupanjske presude, koje uključuje i izostavljanje onih dijelova činjeničnog opisa radnje počinjenja, koje nije bilo moguće pouzdano utvrditi na temelju provedenih dokaza, ali pod uvjetom da se ne radi o činjenicama i okolnostima koje predstavljaju bitno obilježje kaznenog djela koje se optuženom stavlja na teret, odnosno, da se ne radi o takvoj korekciji zbog koje bi kaznenopravne radnje poprimile obilježja nekog drugog kaznenog djela ili bi učinjenom korekcijom optuženi bio doveden u nepovoljniji položaj.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 960 K 15314324 Kž od 21.1.2025. godine

Deskriptor: Vezanost presude za optužbu

42.3 Ne predstavlja povredu objektivnog identiteta optužbe kada sud u presudi precizira način izvršenja krivičnog djela, dodajući ili izostavljajući činjenice koje nisu odlučne za bitna obilježja djela, sve dok se presuda kreće u granicama kriminalnog događaja opisanog optužnicom. Činjenica da u radnjama izvršenja učestvuju i druga neidentifikovana lica što je sud dodao u činjenični opis, kao i to što pojedine radnje imaju obilježja prekršaja, ne utiče na identitet djela ukoliko cjelokupan činjenični opis upućuje na jedinstven krivičnopravni događaj

koji u sebi sadrži bitna obilježja krivičnog djela za koje je optuženi oglašen krivim.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 K 044736 25 Kž 3 od 23.07.2025. godine

Deskriptor: Vezanost presude za optužbu

III

POSEBNI POSTUPCI

O

43. Opća odredba o pružanju međunarodne pravne pomoći

Kada se dokazi pribavljaju putem međunarodne pravne pomoći nije obligatorno dostavljanje svih odluka stranog suda kojima su pribavljeni takvi dokazi, obzirom da se polazi od uzajamnog priznavanja odluka i načela povjerenja spram države s kojom se radnja ostvaruje, pri čemu okosnicu procjene prihvatanja takvih dokaza predstavlja pravičnost postupka u cjelini, vjerodostojnost dokaza i okolnost da je odbrani omogućeno osporavanje istih.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 047599 25 Kž 10 od 27.10.2025. godine

Deskriptor: Opća odredba o pružanju međunarodne pravne pomoći

Zakornitost dokaza

Pravično suđenje

Mješanje u privatni život

Proporcionalnost

PREKRŠAJNO PRAVO

P**44. Primjena odredbi ZKP-a**

U slučaju prekršajne odgovornosti pravne osobe za više istorodnih prekršaja nema mjesta primjeni pravila o stjecaju nego će u tom slučaju za više istorodnih i vremenski povezanih prekršaja pravna osoba odgovarati kao da je počinjeno jedno (produženo) prekršajno djelo.

Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Pr 167331 25 Pžp od 31.1.2025. godine

Deskriptor: Primjena odredbi ZKP-a

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO

I

PARNIČNI POSTUPAK

A

1. Apsolutna nadležnost

- 1.1. Poslodavac svoje pravo na vraćanje uplaćenih doprinosa i poreza kada otpadne pravni osnov uplate tih obaveza ne može ostvariti u postupku protiv radnika, nego samo pred organima i fondovima kojima su ti javni prihodi i doprinosi uplaćeni.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Rs 303156 25 Rev 2 od 22.7.2025. godine

Deskriptor: Apsolutna nadležnost/ Nadležnost suda

- 1.2 Sud nije nadležan da u parničnom postupku utvrđuje i nalaže izvršenje obveza redovitih i potpunih uplata doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 43 0 P 250553 25 Rev od 23.5.2025. godine

Deskriptor: Apsolutna nadležnost/Nadležnost suda

- 1.3 Kada tužitelj potražuje povrat komunalne takse prema odredbama kojima je uređen institut sticanja bez osnove, nakon što je odlukom Ustavnog suda F BiH utvrđeno da odredbe opšteg akta, osnovom kojih je donesen pojedinačan akt o naplati komunalne takse, nisu u skladu sa Ustavom BiH, takav spor predstavlja građanskopravni spor koji spada u sudsku nadležnost.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 43 0 Ps 230250 25 Rev od 15.5.2025. godine

Deskriptor: Apsolutna nadležnost/ Nadležnost suda

D

2. Dopunska presuda

Kada tužitelj prvostepenu presudu ne pobija samo zato što prvostepeni sud nije odlučio o njegovom eventualnom tužbenom zahtjevu, tada nema uslova da se njegova žalba smatra prijedlogom za donošenje dopunske presude.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 58 0 P 178284 24 Rev od 24.12.2024. godine

Deskriptor: Dopunska presuda

3. Dozvoljenost/dopuštenost revizije

3.1 Strankama u postupku nije dozvoljeno da samostalno revizijom pobijaju pravosnažnu odluku drugostepenog suda o troškovima postupka.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Ps 011642 24 Rev od 27.12.2024. godine

Deskriptor: Dozvoljenost/dopuštenost revizije

Troškovi postupka

3.2 Nije dozvoljena revizija protiv rješenja drugostepenog suda kojim je potvrđeno rješenje kojim nije dopušteno subjektivno preinačenje tužbe.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 17 0 P 119246 25 Rev od 28.8.2025. godine

Deskriptor: Dozvoljenost/dopuštenost revizije

3.3 Ne postoje procesno-pravne pretpostavke za odlučivanje o reviziji kada je stranka uspjela sa drugim vanrednim pravnim lijekom, prijedlogom za ponavljanje postupka, kojim je presuda ukinuta i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 43 0 P 173197 22 Rev od 20.3.2025. godine

Deskriptor: Dozvoljenost/dopuštenost revizije

4. Dostava tužbe na odgovor

Dostava putem objavljivanja pismena na oglasnoj tabli suda zbog promjene adrese može se vršiti samo za dalje dostave u parnici, dakle, samo u situaciji da je parnica pokrenuta (parnica počinje dostavom tužbe na odgovor) – tj. da je prethodno tužba (kao inicijalni akt kojim se pokreće parnični postupak) tuženom dostavljena na određenoj adresi (po pravilima o ličnom dostavljanju) i da je nakon toga tuženi promijenio adresu, a o toj činjenici propustio obavijestiti postupajući sud.

Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 151353 23 Gž od 18.1.2024. godine

Deskriptor: Dostava tužbe na odgovor

Način dostave

5. Dospjelost činidbe

Zahtjev za povrat sredstava uložениh u tuđu nekretninu dospijeva od momenta prestanka korištenja tužitelja plodova tog svog rada, odnosno od momenta predaje te nekretnine tuženom, sa kojim momentom tuženi kao stjecatelj tek počinje da uživa u vrijednostima tog ulaganja i da postiže korist, koju je zbog toga i dužan da naknadi tužitelju.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 25 0 P 058353 25 Rev od 3.6.2025. godine

Deskriptor: Dospjelost činidbe

N

6. Način dostave pismena

Tužba tužitelja, koja je proistekla iz ugovora o oročenom nenamjenskom depozitu zaključenog između tužitelja i filijale tuženog, koja je tuženom uručena na adresu navedene filijale, je uredno dostavljena na odgovor.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 91 0 P 044361 25 Rev od 20.8.2025. godine

Deskriptor: Način dostave

O

7. Osiguranje dokaza

Postupak kojeg su tužitelji, kao kupci, pokrenuli radi osiguranja dokaza u pogledu postojanja i obima nedostatka kupljene stvari, bez uticaja je na tok prekluzivnog roka u kome se mora podnijeti tužba radi ostvarivanja prava zbog nedostatka stvari.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 692942 24 Rev od 26.12.2024. godine

Deskriptor: Osiguranje dokaza

8. Odlučivanje o zahtjevu za naknadu troškova

U situaciji kada je sud usvojio primarni tužbeni zahtjev nema mjesta odbijanju eventualnog zahtjeva, pa je tužiteljica u cijelosti uspjela u sporu i ima pravo na naknadu cjelokupnih troškova postupka.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 29 0 P 032318 24 Rev od 14.1.2025. godine

Deskriptor: Odlučivanje o zahtjevu za naknadu troškova

9. Odbacivanje revizije

Rješenje kojim se sud oglašava nenadležnim i predmet ustupa drugom sudu ne predstavlja odluku je kojom je postupak pravosnažno okončan protiv kojeg bi se mogla izjaviti revizija.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 048303 25 Rev od 25.8.2025. godine

Deskriptor: Odbacivanje revizije

10. Odbacivanje žalbe

Nedozvoljena je žalba na presudu Suda Bosne i Hercegovine kojom je odlučeno o žalbi nosioca pravosudne funkcije na odluku disciplinskih organa VSTV i Vijeća kao cijeline o razrješenju sa dužnosti. Ovo iz razloga jer odredbe lex specialis ne propisuje pravo na dalju sudsku zaštitu pred Sudom Bosne i Hercegovine ili drugim redovnim sudom.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 052784 25 Gž 2 od 10.12.2025. godine

Deskriptor: Odbacivanje žalbe

P

11. Presuda

Presuda kojom se odbija tužbeni zahtjev kao očigledno neosnovan nije presuda zbog propuštanja, već posebna vrsta presude kojom se, izuzetno, u slučaju ispunjenja uslova iz člana 182. stav 3. Zakona o parničnom postupku, odluka o odbijanju tužbenog zahtjeva donosi bez raspravljanja.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Rs 649657 25 Rev od 21.1.2025. godine

Deskriptor: Presuda

12. Prekid postupka

Izjavljivanje revizije protiv pravosnažne odluke parničnog suda, koja predstavlja prethodno pitanje za rješavanje određene vanparnične stvari, nije razlog zbog kojeg vanparnični sud neće nastaviti prekinuti vanparnični postupak.

Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 V 108285 23 Gž od 25.1.2024. godine

Deskriptor: Prekid postupka

13. Presuda zbog propuštanja

13.1 Kada tuženi, kome je uredno dostavljena tužba u kojoj je predloženo donošenje presude zbog propuštanja, ne dostavi pismeni odgovor na tužbu, sud je obavezan, bez raspravljanja, donijeti bilo presudu zbog propuštanja kojom usvaja tužbeni zahtjev, bilo presudu kojom odbija tužbeni zahtjev kao očigledno neosnovan. Prvostepeni sud u navedenim okolnostima nema ovlaštenje voditi postupak u kojem će se raspravljati o osnovanosti tužbenog zahtjeva, odnosno zakazati pripremno ročište i glavnu raspravu, te nakon toga donijeti kontradiktornu presudu kojom odlučuje o tužbenom zahtjevu.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Rs 649657 25 Rev od 21.1.2025.godine

Deskriptor: Presuda zbog propuštanja

13.2 Kada je prvostepeni sud donio presudu zbog propuštanja smatrajući da su ispunjeni svi zakonski uslovi iz člana 182. Zakona o parničnom postupku,

drugostepeni sud je po žalbi tužene mogao cijeniti samo postojanje zakonskih uslova za njeno donošenje u odnosu na cjelokupni tužbeni zahtjev.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 126 0 P 218862 25 Rev od 29.4.2025. godine

Deskriptor: Presuda zbog propuštanja

- 13.3 Prijedlog za donošenje presude zbog propuštanja mora biti stavljen već u tužbi, pa se naknadnim prijedlogom za donošenje presude zbog propuštanja u podnesku tužitelja, nakon što je utvrđeno da tuženi nije dao odgovor na tužbu, ne može steći uslov za donošenje presude zbog propuštanja.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 722634 25 Rev od 13.5.2025. godine

Deskriptor: Presuda zbog propuštanja

14. Presuda na osnovu priznanja

Kako su tuženi u predmetnoj parnici nužni suparničari, te se smatraju kao jedna stranka, to se presuda na osnovu priznanja može donijeti samo ako su svi suparničari priznali tužbeni zahtjev.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 330268 25 Rev od 24.6.2025. godine

Deskriptor: Presuda na osnovu priznanja

15. Punomoćnici

- 15.1 Rok za podnošenje punomoći nije zakonski nego sudski rok, i može se produžavati, pa se posljedice propuštanja punomoćnika da postupi u tom roku mogu otkloniti dostavljanjem naknadnog odobrenja stranke za obavljene parnične radnje.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 18 0 P 042299 24 Rev od 7.1.2025. godine

Deskriptor: Punomoćnici

- 15.2 Punomoć kojom direktor privrednog društva ovlašćuje advokata da zastupa društvo u sporu čija vrijednost prelazi iznos do kojeg je direktor društva ovlašten za zastupanje, shodno upisu u registar društva, ne predstavlja

trgovačku punomoć, na koju bi se primjenjivale odredbe Zakona o privrednim društvima.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 1012588 25 Rev od 28.8.2025. godine

Deskriptor: Punomoćnici

16. Povlačenje tužbe

Kako je tužilac u momentu prijema poziva, 29.11.2021.godine, znao da na dan ročišta, 28.12.2021. godine, ima zakazan kontrolni pregled, a da je o tome obavijestio prvostepeni sud neposredno pred ročište, 27.12.2021. godine, pri čemu se radi o kontrolnom pregledu, za koji je bez značaja da li će se održati dan prije ili poslije u odnosu na termin kad je zakazan, ima se uzeti, da tužilac nije na savjestan i pošten način disponirao svojim pravima, zbog čega se njegov izostanak sa ročišta ne može smatrati opravdanim.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 80 0 P 081013 25 Rev 2 od 19.3.2025. godine

Deskriptor: Povlačenje tužbe

17. Presuđena stvar

Pravosnažno presuđena stvar ne dopušta ponovni postupak pred sudom niti suđenje po istoj stvari, a sud po službenoj dužnosti pazi da li je stvar pravosnažno presuđena i ukoliko je parnica pokrenuta o zahtjevu o kome je već odlučeno tužbu će odbaciti.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 130542 25 Rev od 4.4.2025. godine

Deskriptor: Presuđena stvar

18. Prigovor litis pendentia

Povjerilac može od sudužnika tužbom tražiti isplatu duga koji je već osiguran hipotekom, pa i u situaciji kada je povjerilac osnovom hipoteke pokrenuo izvršni postupak protiv sudužnika, kao založnog povjerioca, radi namirenja istog duga, te u

tom slučaju ne postoji procesna smetnja za vođenje parničnog postupka u vidu dvostruke litispendencije.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 838914 25 Rev od 10.7.2025. godine

Deskriptor: Prigovor litis pendentia

19. Preinaka tužbe

Kada tužitelj u ponovnom postupku poveća tužbeni zahtjev na glavnoj raspravi, nakon što je strankama dostavljena dopuna vještačenja u skladu sa ukidnom odlukom drugostepenog suda, takva preinaka tužbe je dozvoljena, jer je tuženi u mogućnosti da raspravlja o preinačenoj tužbi i bez odlaganja glavne rasprave.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 32 0 P 357392 25 Rev od 27.5.2025. godine

Deskriptor: Preinaka tužbe

20. Postupak pred arbitražom

Na prekluzivni rok za podnošenje tužbe za poništaj presude arbitraže sud pazi po službenoj dužnosti. Okolnost da sudovi nižeg stepena nisu u obrazloženju svojih odluka izričito odgovorili na prigovor neblagovremenosti tužbe, sama po sebi, ne predstavlja povredu odredaba parničnog postupka ako iz utvrđenih činjenica predmeta, za koje je revizijski sud vezan, proizilazi da prekluzija nije nastupila.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 1012588 25 Rev od 28.8.2025. godine

Deskriptor: Postupak pred arbitražom

Tužba za poništenje odluke arbitraže

R

21. Razlozi za ukidanje prvostepene presude

Odredba o zabrani dvostrukog ukidanja prvostepene presude ne odnosi se na ukidanje prvostepenog rješenja.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 39 0 P 055480 24 R 2 od 1.10.2024. godine

*Deskriptor: Razlozi za ukidanje prvostepene presude
Žalba protiv rješenja*

22. Rokovi

Rok za ispravku nerazumljivog podneska ili podneska koji ne sadrži sve što treba da bi se po njemu moglo postupati, nije prekluzivni već sudski rok, što znači da se taj rok na blagovremeni zahtjev stranke može produžiti ako za to postoje objektivni razlozi. U svakom slučaju, sud ne može donijeti rješenje kojim utvrđuje povlačenje tužbe, ako prije toga nije odlučio o zahtjevu za produženje roka.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 140328 25 Rev od 2.9.2025. godine

Deskriptor: Rokovi

S

23. Sukob nadležnosti

Kada je sud donio rješenje o izvršenju ali isto nije moglo biti uručeno izvršeniku na adresu iz rješenja, jer isti ne boravi na toj adresi, naknadnim pribavljanjem nove adrese izvršenika na području mjesne nadležnosti drugog suda, ne mijenja se nadležnost tog suda jer je on dužan da izvrši dostavu na novu adresu, budući da je samo sud koji je donio rješenje o izvršenju ovlašten da odluči o prigovoru na to rješenje o izvršenju.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Mal 1096431 24 R od 21.1.2025. godine

Deskriptor: Sukob nadležnosti

24. Stranačka sposobnost

Člankom 2 Uredbe o osnivanju Agencije za državnu službu Federacije BiH („Sl.novine F BiH“, broj 48/04), propisano je da je Agencija samostalna stručna služba za obavljanje poslova utvrđenih Zakonom o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine, dok je odredbom članka 2 Uredbe o osnivanju Odbora državne službe za žalbe („Sl.novine F BiH“, broj 50/03) propisano da je Odbor za žalbe samostalno

tijelo za obavljanje poslova utvrđenih Zakonom o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine. Proizilazi da su i jedno i drugo tijelo specijalizirane službe neovisne u svom stručnom radu, ali osnovane za djelovanje u okviru stručnih službi Federacije BiH za rješavanje pitanja prava i obveza državnih službenika Federacije BiH, kao i potreba Federacije BiH za državnim službenicima, zbog čega su obje službe bez svojstva pravne osobnosti, odnosno bez samostalnog pravnog subjektiviteta.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 68 0 Rs 078359 25 Rev od 13.3.2025. godine

Deskriptor: Sukob nadležnosti

25. Stvarna nadležnost

25.1 Ne može se osnovano tražiti utvrđenje prava vlasništva i upis u javne knjige na objektima izgrađenim na gradskom građevinskom zemljištu koji nisu upisani u zemljišnoj knjizi, ako nisu legalizirani.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 43 0 P 219584 24 Rev od 8.5.2025. godine

Deskriptor: Stvarna nadležnost

25.2 U postupku za naknadu nematerijalne štete koja se solidarno potražuje od entiteta i države u kome je za tužene propisana različita stvarna nadležnost za odlučivanje o istom tužbenom zahtjevu, primjeni će se pravilo o atrakciji stvarna nadležnost suda za postupenje cijeneći u odnosu na kojeg tuženog je nastupila izvorna obaveza.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 048377 24 Gž od 2.4.2025. godine

Deskriptor: Stvarna nadležnost

26. Sporovi sa međunarodnim elementom

U slučaju kada je pravni odnos stranaka u sporu s međunarodnim elementom regulisan Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, za rješenje spora između ugovornog organa čije je sjedište u Federaciji Bosne i Hercegovine i inostranog dobavljača, koji je nastao iz takvog ugovora, mjerodavno pravo je Zakon o obligacionim odnosima Federacije Bosne i Hercegovine.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 51 0 Ps 165889 24 Rev od 14.1.2025. godine

Deskriptor: Sporovi sa međunarodnim elementom

T

27. Troškovi svjedočenja

Svjedok ne gubi pravo da naknadno potražuje troškove nastale svjedočenjem, ukoliko je sud svjedoka propustio propisno upozoriti o njegovim pravima nakon davanja iskaza.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 043736 24 Gž od 3.7.2024.godine

Deskriptor: Troškovi svjedočenja

28. Teret dokazivanja

28.1 Pravilo o objektivnom teretu dokazivanja se suštinski temelji na odredbama materijalnog prava koje su relevantne za odluku o tužbenom zahtjevu i pokazuje koju stranku pogađa posljedica okolnosti da određena činjenica bitna za nastanak njenog prava nije dokazana ponuđenim dokaznim sredstvima.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 372983 24 Rev od 11.3.2024. godine

Deskriptor: Teret dokazivanja

28.2 Stepenn sigurnosti je opća mjera utvrđenosti činjenica odlučnih za primjenu materijalno pravnih normi, odnosno za meritorno odlučivanje, pri čemu sigurnost treba shvatiti kao utvrđenost koja isključuje razumnu sumnju u postojanje nečeg drugog.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 51 0 Ps 191500 25 Rev 2 od 17.3.2025. godine

Deskriptor: Teret dokazivanja

28.3 Teret dokazivanja autentičnosti potpisa na ugovoru, kao privatnoj ispravi, pada na stranku koja iz ugovora ili iz činjenice da je ugovor zaključen izvodi svoje pravo.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 51 0 Ps 191500 25 Rev 2 od 17.3.2025. godine

Deskriptor: Teret dokazivanja

- 28.4 Sud u pravilu mora biti siguran u postojanje ili nepostojanje određene činjenice, što podrazumijeva takav stepen uvjerenosti u postojanje neke činjenice kod kojeg bi bila isključena svaka razumna sumnja u mogućnost postojanja nečega drugog.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 89 0 P 063646 25 Rev od 24.6.2025. godine

Deskriptor: Teret dokazivanja

- 28.5 Kod osporavanja činjenica iz ugovora zaključenog u formi notarske isprave teret dokazivanja neistinitosti neke činjenice je uvijek na onom ko tvrdi suprotno od onog što je navedeno u toj ispravi, jer takva isprava ima snagu javne isprave i dokazuje istinitost onog što se u njoj potvrđuje ili određuje.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 46 0 P 111559 25 Rev od 16.10.2025. godine

Deskriptor: Teret dokazivanja

29. Troškovi postupka

Troškovi sastava odštetnog zahtjeva po punomoćniku advokatu, upućenog osiguravajućoj organizaciji za naknadu nematerijalne štete po osnovu autoodgovornosti, ulaze u parnične troškove stranke, jer se u konkretnom slučaju radi o neuspjelom pokušaju zaključenja vansudske nagodbe odnosno o troškovima koji su učinjeni povodom postupka.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 129928 22 Gž 2 od 13.3.2023. godine

Deskriptor: Troškovi postupka

II

STANDARDI ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA - EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA I OSNOVNIM SLOBODAMA

P

30. Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života, doma i prepiske

30.1 Pravo na dodjelu doma (zamjenskog stana) nije zaštićeno konvencijsko pravo u smislu u čl. 8. stav 1. Konvencije, jer „pravo na dom“ predviđa zaštitu mirnog uživanja postojećeg prebivališta (stana koji se koristi ili se koristio).

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 32 0 P 381179 24 Rev od 21.1.2025. godine.

Deskriptor: Član 8. Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života, doma i prepiske

30.2 Montažni objekti-barake, mogu predstavljati dom u smislu odredbe člana 8. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 56 0 P 069908 24 Rev od 28.1.2025. godine

Deskriptor: Član 8. Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života, doma i prepiske

31. Pristup sudu

Pasivno ponašanje privremenog zastupnika, koji nije pristupio niti na jedno ročište održano pred prvostepenim sudom može predstavljati povredu odredaba parničnog postupka i povredu prava na pravično suđenje.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 33 0 P 085938 25 Rev od 1.4.2025. godine

Deskriptor: Pristup sudu

III

VANPARNIČNI POSTUPAK

D

32. Dioba stvari i nekretnina u suvlasništvu

32.1 Vanparnični postupak diobe stvari i nekretnina u zajedničkom suvlasništvu ne može se voditi radi diobe posjeda, tj. samo na osnovu podataka o posjedu na nepokretnosti odnosno stvarima koje su predmet diobe.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 V 159087 24 Gž od 2.10.2024. godine

Deskriptor: Dioba stvari i nekretnina u suvlasništvu

32.2 Novčana ulaganja jednog suvlasnika u suvlasničku nekretninu koja ne mijenjaju visinu suvlasničkih dijelova, bez uticaja su na postupak diobe suvlasničke stvari, pa se presudom ne može osnovano obavezati drugi suvlasnik da mu ta ulaganja prizna u postupku diobe.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 58 0 P 245520 25 Rev od 1.4.2025. godine

Deskriptor: Dioba stvari i nekretnina u suvlasništvu

Uticaj ulaganja na diobu stvari i nekretnina u suvlasništvu

O

33. Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti

33.1 Kada se radi o bespravno sagrađenim objektima, raniji vlasnik ne može dobiti naknadu u visini tržišne cijene objekta, već samo u visini svojih ulaganja u objekte koji su mu ekspropirani i to pod uslovom da su objekti ispunjavali uslove za legalizaciju.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 80 0 V 041902 24 Rev 2 od 6.3.2025. godine

Deskriptor: Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti

33.2 Postupak određivanja naknade za ekspropisane nepokretnosti sud vodi po službenoj dužnosti, što znači da i činjenice relevantne za odluku o naknadi utvrđuje po službenoj dužnosti.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 77 0 V 124435 25 Rev od 20.5.2025. godine

Deskriptor: Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti

IV

IZVRŠNI POSTUPAK

I

34. Izvršenje na nepokretnosti

Dozvoliće se stupanje u već započeti izvršni postupak povjeriocu za čije potraživanje je kasnije određeno izvršenje protiv istog dužnika, na istoj nepokretnosti jer je to u skladu sa načelom jedinstva postupka nad istim sredstvom izvršenja.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 I 026666 17 I od 10.7.2025. godine

Deskriptor: Izvršenje na nepokretnosti

N

35. Nedopuštenost izvršenja

Ne može se izvršenje proglasiti nedopuštenim, samo zato što se na parceli, koja je predmet izvršenja, nalazi izvorište termalno mineralne vode, kod činjenice, da je izvršenik vlasnik parcele koja je predmet izvršenja.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 67 0 Ps 003086 24 Rev od 27.1.2025. godine

Deskriptor: Nedopuštenost izvršenja

O

36. Odlaganje izvršenja

Odloženo izvršenje nastavlja se na prijedlog tražioca izvršenja podnesenim prije isteka ili po isteku roka za koje je odloženo, radi čega se prijedlog za nastavak odloženog izvršenja ne može postaviti u samom prijedlogu za odlaganje izvršenja.

Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Ip 150099 24 PŽ od 20.9.2024. godine

Deskriptor: Odlaganje izvršenja

P

37. Prigovor trećeg lica

Tužitelj, kao treća osoba koja je založno pravo stekla nakon zabilježbe rješenja o izvršenju u zemljišnoj knjizi u korist tražioca izvršenja, ne stiče na predmetnoj nekretnini pravo koje bi sprječavalo pravo tražioca izvršenja da u izvršnom postupku namiri svoje potraživanje prodajom te nekretnine.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 612124 24 Rev od 26.12.2024. godine

Deskriptor: Prigovor trećeg lica

38. Prelaz potraživanja

Sud može odrediti (dozvoliti) izvršenje u odnosu na lice koje nije označeno kao povjeritelj u izvršnoj ispravi samo ako je do prenosa potraživanja došlo prije podnošenja prijedloga za izvršenje i ako to lice uz prijedlog za dozvolu izvršenja priloži odgovarajuću ispravu kojom dokazuje prelaz potraživanja.

Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Ip 145460 24 Pž od 26.9.2024. godine

Deskriptor: Prelaz potraživanja

GRAĐANSKO MATERIJALNO PRAVO

I

STVARNO PRAVO

B

39. Brisovna tužba

Nezakonitost zemljišnoknjižnog upisa se ne može utvrđivati tužbom u parničnom postupku, nego se provjerava u postupku po žalbi protiv rješenja o izvršenom upisu.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 20 0 P 075706 25 Rev od 5.8.2025. godine

Deskriptor: Brisovna tužbe

D

40. Dosjelost/Održaj

40.1 Do stupanja na snagu Zakona o stvarnim pravima, pravo svojine se nije moglo steći održajem na stvari u društvenoj (državnoj) svojini.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 60 0 Ps 032586 24 Rev od 31.12.2024. godine

Deskriptor: Održaj

40.2 Sud nema osnovu utvrđivati savjesnost posjeda tužiteljice ako savjesnosti njenog posjeda druga strana nije uopšte prigovarala niti je tokom postupka dokazivala nesavjesnost posjeda.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 33 0 P 085938 25 Rev od 1.4.2025. godine

Deskriptor: Dosjelost

Sticanje prava vlasništva

F

41. Faktička eksproprijacija

Gubitkom prava suvlasništva na spornim nekretninama, stranka gubi i aktivnu legitimaciju za zahtjev za nadoknadu po osnovu faktičke eksproprijacije.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 45 0 P 044004 25 Rev od 2.10.2025. godine

Deskriptor: Faktička eksproprijacija

L

42. Lične služnosti

Zahtjev za predaju stvari u isključivi posjed nosilac prava stanovanja (pretpostavljeni ovlaštenik služnosti) može zaustaviti ako dokaže pravni osnov i istiniti način svog sticanja posjeda te služnosti, bez obzira što ista nije upisana u zemljišnim knjigama.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 43 0 P 216226 25 Rev od 17.7.2025. godine

Deskriptor: Lične služnosti

P

43. Poljoprivredno zemljište, šume, građevinsko zemljište

Zabrana raspolaganja gradskim građevinskim zemljištem koje je u društveno/državno vlasništvo pribavljeno na osnovu Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta, propisana Zakonom o stvarnim pravima F BiH, ne djeluje jer je raspolaganje takvim zemljištem dozvoljeno odredbama ranije donesenog Zakona o građevinskom zemljištu F BiH.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 68 0 P 075312 24 Rev od 14.1.2025. godine

Deskriptor: Poljoprivredno zemljište, šume, građevinsko zemljište

44. Pokretne stvari

44.1 Iako je upis promjene vlasnika u javnom registru za vozila po zakonu obavezan i kršenje te obaveze povlači prekršajnu odgovornost, isti upis nema konstitutivan, nego deklaratoran karakter.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Mal 130218 22 Gž od 13.03.2023. godine

Deskriptor: Pokretne stvari

Sticanje prava vlasništva

- 44.2 Izvod iz registra organa nadležnog za vođenje evidencije o registrovanim vozilima i vlasništvu na vozilima nije nepobitan dokaz vlasništva na vozilu i kao i svaka druga javna isprava se može osporavati, budući da ta evidencija ne mora nužno odražavati stvarno stanje vlasništva, što znači da je upisani vlasnik vozila ovlašten dokazivati da nije ujedno i stvarni vlasnik.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Mal 130218 22 Gž od 13.03.2023. godine

Deskriptor: Pokretne stvari

Sticanje prava vlasništva

- 44.3 U slučaju kada pokretnu stvar drži treće lice, pravo svojine na pokretnoj stvari prelazi na sticaoca u trenutku zaključenja pravnog posla kojim mu je prenosilac prenio pravo da zahtjeva vraćanje te stvari.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 292355 25 Rev od 3.7.2025. godine

Deskriptor: Pokretne stvari

*Sticanje prava vlasništva***45. Pretvorba društvenog vlasništva**

Po Zakonu o nacionalizaciji sve gradsko građevinsko zemljište je bilo društvena svojina i nije postojala zakonska mogućnost privatnog vlasništva na tom zemljištu, a vlasnici stambenih zgrada su mogli imati samo pravo besplatnog korištenja zemljišta koje pokriva zgrada i zemljišta koje služi za redovnu upotrebu te zgrade i to dok na tom zemljištu postoji zgrada (privatno vlasništvo na gradskom građevinskom zemljištu je uvedeno tek Zakonom o građevinskom zemljištu tj. 2003. godine).

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 481426 25 Rev od 11.03.2025. godine

Deskriptor: Pretvorba društvenog vlasništva

S**46. Sticanje prava svojine**

46.1 Zakonski nasljednik je mogao naslijediti sporne nekretnine samo pod uslovom da je njegov otac bio vlasnik tih nekretnina. Stoga rješenje koje je doneseno u ostavinskom postupku ne sprečava treće lice da istakne zahtjev za utvrđenje prava svojine na tim nekretninama po drugom pravnom osnovu.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 89 0 P 059768 24 Rev od 31.1.2025. godine

Deskriptor: Sticanje prava svojine

46.2 Ako se usljed izmjene vodotoka dio zemljišta otrgne iz sastava jedne parcele i pripoji drugoj parceli, a vlasnik otrgnutog dijela zemljišta u roku od godinu dana ne zatraži vraćanje tog zemljišta, ono po samom zakonu postaje sastavni dio parcele kojoj je pripojen.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 139971 25 Rev od 16.7.2025. godine

Deskriptor: Ostalo

47. Sticanje prava svojine građenjem

S obzirom da je raniji vlasnik predao zemljište radi izgradnje objekta (član 38. Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta, „Službeni list FNRJ“ br. 52/58 i 3/59 i član 3. Zakona o određivanju građevinskog zemljišta u gradovima i naseljima gradskog karaktera, „Službeni list SFRJ“ br. 5/68 i 20/69), to je njegovo privremeno pravo korištenja zemljišta prestalo, a stanje upisano u zemljišnoj knjizi u pogledu prava izvedenog iz društvene svojine, od tada, ne odgovara stvarnom stanju.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 62 0 Ps 012660 24 Rev 2 od 13.5.2025. godine

Deskriptor: Građenjem

48. Susvojina

Svaki od suvlasnika ima pravo na sudržavinu zajedničke stvari i da se njome koristi bez povrede prava ostalih suvlasnika.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 90 0 P 061655 24 Rev od 26.5.2025. godine

Deskriptor: Susvojina

49. Sticanje prava vlasništva

Tužiteljica čijem je pravnom predniku deeksprijacijom vraćena sporna nekretnina, ima pravo da u parnici postavi vlasnički zahtjev prema tuženoj koja je na toj nekretnini upisana kao vlasnik u postupku harmonizacije.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 56 0 P 073963 25 Rev od 10.6.2025. godine

Deskriptor: Odluke suda ili drugog nadležnog organa

Z

50. Zaštita posjeda

Pravo upravljanja Vlade Federacije BiH stanovima iz stambenog fonda prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i vojske FBiH, kojima su raspolagali bivša JNA i SSNO je po sili zakona pretvoreno u pravo vlasništva, pa je Federacija BiH ovlaštena zahtijevati predaju stana u posjed od bespravnog posjednika.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 741774 Rev od 2.9.2025. godine

Deskriptor: Zaštita posjeda

II

OBLIGACIONO PRAVO

A

51. Akreditivi i bankarske garancije

51.1 Kad banka do završnog roka važnosti garancije „bez prigovora“ ne primi poziv korisnika garancije za isplatu, a taj rok pada u nedjelju, već primi zahtjev naredni radni dan, rok se ne produžava.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 32 0 Ps 416399 25 Rev od 18.3.2025. godine

Deskriptor: Akreditivi i bankarske garancije

Rok važnosti bankarske garancije

51.2 Klausula „na vaš prvi zahtjev“ ima značenje klauzule „na vaš prvi poziv“, te se radi o garanciji „bez prigovora“, prema kojoj banka ne može korisniku te garancije isticati prigovore koje nalogodavac kao dužnik može isticati prema korisniku po obezbijeđenoj obavezi.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 848804 25 Rev od 16.9.2025. godine

Deskriptor: Akreditacija i bankarska garancija

Garancija “bez prigovora”

C

52. Cesija

52.1 Valjanost ugovora o ustupanju se ispituje u odnosu na odredbe Zakona o obligacionim odnosima, po kojima je ovaj ugovor konsenzualni pravni posao koji nastaje i postaje perfektan samim sporazumom, bez neke daljnje radnje, a na novog povjerioca se prenosi obligaciono pravo ranijeg povjerioca da zahtijeva ispunjenje obaveze od dužnika iz osnovnog posla, zajedno sa sporednim pravima (hipoteka) kojima se obezbjeđuje osnovno potraživanje.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 135232 24 Rev od 11.03.2025. godine

Deskriptor: Cesija

52.2 Cedent koji je cedirao svoju tražbinu, prestao je biti tuženikov vjerovnik pa nije aktivno legitimisan da u postupku traži njenu isplatu od tuženika.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 55 0 P 006463 24 Rev od 14.2.2025. godine

Deskriptor: Cesija

I

53. Izmakla korist

Kada tužitelj svoj zahtjev za naknadu štete zasniva na tvrdnji da je on u pregovaračkom postupku sa prvotuženom za dosta nižu cijenu uradio idejni projekat jer je postojalo neformalno obećanje tuženih da će tužitelj učestvovati u izradi glavnog projekta, takvo obećanje i da je postojalo (a tužitelj izvedenim dokazima to nije dokazao), nije moglo proizvesti pravni učinak da tuženi imaju obavezu zaključenja ugovora za izradu glavnog projekta sa tužiteljem, a slijedom toga i njihovu odgovornost za naknadu štete tužitelju po tom osnovu.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 60 0 Ps 031847 24 Rev od 25.2.2025. godine

Deskriptor: Izmakla korist

54. Ispunjenje u roku kao bitan sastojak ugovora

54.1 Kada su ugovorene mogućnosti produženja rokova (zbog viša sila...) i ugovorne kazne zbog kašnjenja, a posebno kada ugovori nisu imali ugovorene odredbe o raskidu ugovora zbog nepoštivanja rokova, niti su po prirodi ugovorenog posla rokovi bitan sastojak predmetnih ugovora (jer se radi o ugovorima o djelu), a tužitelj nije ni isticao prigovore vezano za probijanje rokova, ne nastupa raskid ugovora po zakonu.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 643066 24 Rev od 21.1.2025. godine

Deskriptor: Ispunjenje u roku kao bitan sastojak ugovora

54.2 Upotreba termina „odmah po potpisivanju ugovora“ za obavezu isplate cijene izvršenih radova, sama po sebi, nema značenje ugovaranja raskidne klauzule, odnosno ugovaranja roka ispunjenja koji predstavlja bitan sastojak ugovora.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 917911 25 Rev od 11.2.2025. godine

Deskriptor: Ispunjenje u roku kao bitan sastojak ugovora

55. Ispunjenje

Da bi se rok za ispunjenje obveze smatrao bitnim sastojkom ugovora, nije dovoljno samo ugovoriti određeni rok za ispunjenje, nego i predvidjeti da će se ugovor smatrati raskinutim ako ne bude ispunjen u tom roku. ako to ne proizlazi iz načina označavanja roka. („fiksno“. „najkasnije“...) ili same prirode ugovora.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 51 0 Ps 165889 24 Rev od 10.4.2025. godine

Deskriptor: Ispunjenje

J

56. Jemstvo

Spor po tužbi jemca-platca protiv dužnika, za kojeg je ispunio obavezu prema povjeriocu, rješava se primjenom odredbe o prelazu povjeriočevih prava na jemca i odredbe o pravu jemca da zahtijeva naknadu od dužnika, a ne primjenom odredbi o sticanju bez osnova.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 17 0 P 127966 25 Rev od 22.4.2025. godine

Deskriptor: Jemstvo

Sticanje bez osnova

N

57. Ništav ugovor

57.1 U slučaju ništavosti ugovora svaka ugovorna strana vraća ono što je po ništavom ugovoru primila, pa je tuženi u obavezi da tužiteljici vrati nominalni iznos novca koji je ona platila na ime kupoprodajne cijene i isplati priznati iznos na ime ulaganja u adaptaciju predmetnog prostora, što je bila u obavezi po ugovoru o kupoprodaji, sa zakonskim, zateznim kamatama.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 32 0 P 386265 24 Rev od 3.12.2024. godine

Deskriptor: Ništav ugovor

57.2 Bez obzira na činjenični osnov istaknut u tužbi, ako sud utvrdi da je osporeni pravni posao ništav, usvojiće tužbeni zahtjev za utvrđenje njegove ništavosti.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 90 0 P 053936 25 Rev od 14.5.2025. godine

Deskriptor: Ništav ugovor

57.3 Polazeći od utvrđenih činjenica da je prvotuženi spornu parcelu obuhvatio programom privatizacije koji je odobren, da mu je konačnim i pravosnažnim rješenjem upravnog organa priznato pravo svojine na državnoj imovini stečenoj u postupku privatizacije u smislu odredbe člana 8.a) Zakona o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima („Službeni glasnik RS“, broj 51/06, 1/07, 53/07, 41/08, 58/09, 79/11 i 28/13) i da sud u parničnom postupku ne može preispitivati pravilnost i zakonitost pravosnažnog upravnog rješenja već je vezan za isti, nižestepeni sudovi su pravilno sudili kada su odbili tužbeni zahtjev tužioca za poništenje ugovora o otuđenju sporne parcele zaključenih između tuženih.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 123461 25 Rev od 26.8.2025. godine

Deskriptor: Ništav ugovor

57.4 Tuženi, koji su se razumno oslonili na zakonodavstvo koje je kasnije ukinuto kao neustavno ne bi trebali, s obzirom na izostanak bilo kakve štete u odnosu na prava drugih osoba, snositi posljedice greške koju je počinila sama država (entitet ili kanton), donijevši takav neustavni propis. Rizik bilo kakve greške koju su počinila državna tijela mora snositi država i te greške se ne smiju ispravljati na račun pojedinca, naročito kada ne postoji drugi suprotstavljeni privatni interes.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 32 0 Ps 311167 25 Rev 2 od 4.11.2025. godine

Deskriptor: Ništav ugovor

58. Naknada nematerijalne štete zbog neosnovanog lišenja slobode i mjera zabrane

58.1 Licu lišenom slobode na osnovu uputnog akta izdatog nakon što je nastupila zastara izvršenja krivične sankcije, pripada pravo na naknadu štete zbog pogrešnog i nezakonitog radu organa u smislu člana 436 stav 1 tačka c) ZKP BiH.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 045352 24 Gž od 18.4.2024.godine

Deskriptor: Zbog neosnovanog lišenja slobode

58.2 Troškovi pribavljanja hipoteke u svrhu jemstva za puštanje iz pritvora su troškove za koje postoji objektivna odgovornost države u smislu odredi ZKP koje propisuju pravo na naknadu štete, rehabilitaciju i ostvarenje drugih prava lica neopravdano lišenih slobode.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 044189 24 Gž od 3.7.2024.godine

Deskriptor: Zbog neosnovanog lišenja slobode

58.3 Zakonitost lišenja slobode i pritvora treba razlikovati od osnovanosti pritvora, jer se zakonitost lišenja slobode cijeni isključivo prema procesnim odredbama kojima se uređuje pritvor, dok se osnovanost lišenja slobode cijeni prema krajnjem ishodu krivičnog postupka.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 95 0 P 081969 24 Rev od 25.1.2025. godine

Deskriptor: Zbog neosnovanog lišenja slobode

58.4 Neosnovano lišenje slobode i mjere zabrane, iako formalno zakonite u trenutku izricanja, predstavljaju osnov za naknadu nematerijalne štete kada je lice pravosnažno oslobođeno, jer su time povrijeđena zaštićena lična prava i dostojanstvo. Država odgovara, za prouzrokovane psihičke ili druge nematerijalne štete i u uslovima zakonite primjene, ako se dokaže da nije bilo osnova za krivično gonjenje.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 040272 25 Gž od 28.4.2025.godine

Deskriptor: Zbog neosnovanog lišenja slobode

59. Naknada nematerijalne štete zbog povrede na radu i uvezi sa radom

59.1 Sama činjenica da je šteta nastala na radu ili u vezi sa radom ne znači da je proces rada bio uzrok štete i da je stoga za štetu odgovoran poslodavac, već

je radnik u svakom konkretnom slučaju dužan dokazati da mu je štetu prouzrokovao poslodavac, a koje će činjenice dokazivati zavisi od toga da li je šteta nastala u vezi sa opasnom stvari ili opasnom djelatnosti poslodavca (kada poslodavac odgovora po principu pretpostavljene uzročnosti-objektivna odgovornost za štetu) ili iz drugih razloga (kada poslodavac odgovora po principu dokazane uzročnosti-subjektivna odgovornost za štetu).

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 140679 23 Gž od 15.2.2023. godine

Deskriptor: Zbog povrede na radu i u vezi sa radom

59.2 Hronični umor i iscrpljenost radnika, kao posljedica propusta poslodavca u organizaciji rada, odnosno nepoštovanju ograničenja u određivanju prekovremenog (noćnog) rada, može biti osnov za odgovornost poslodavca za štetu prouzrokovanu radniku s tim u vezi, a po principu dokazane uzročnosti (subjektivna odgovornost za štetu).

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 140679 23 Gž od 15.2.2023. godine

Deskriptor: Zbog povrede na radu i u vezi sa radom

59.3 Jednako kao i kod klevete, za utvrđenje stepena i intenziteta duševnih bolova zbog uvrede, prema ustaljenoj sudskoj praksi sudova u Distriktu koja je potvrđena i od strane Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u postupku nije potrebno provoditi vještačenje, već se ova relevantna okolnost dokazuje drugim adekvatnim dokaznim sredstvima.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 131183 22 Gž od 22.3.2023. godine

Deskriptor: Zbog povrede na radu i u vezi sa radom

60. Naknada nematerijalne štete zbog tjelesnih povreda

Kako se procentom umanjjenja životne aktivnosti ukazuje za koliko procenata je smanjena životna aktivnost, to podrazumjeva, da jedan te isti procenat umanjjenja životne aktivnosti, neće značiti i istu naknadu na ime duševnih bolova zbog umanjjenja životne aktivnosti, jer ista zavisi od intenziteta i trajanja duševne boli, shodno odredbama člana 200 ZOO.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 84 0 P 065895 24 Rev od 26.3.2025. godine

Deskriptor: Zbog tjelesnih povreda

61. Naknada materijalne štete

61.1 Izostanak odluke o vraćanju privremeno oduzetih predmeta u krivičnom postupku, ne može imati za posljedicu gubitak prava tužitelja da u parničnom postupku zahtijeva povrat stvari ili naknadu štete.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 32 0 P 376974 25 Rev od 27.3.2025. godine

Deskriptor: Naknada materijalne štete

Privremeno oduzeti predmeti u krivičnom postupku

61.2 Kada je invalidnost, a u vezi s tim i gubitak radne sposobnosti kod zaposlenika uzrokovano autoimunom bolešću (neprofesionalnom bolešću) i kada je ta činjenica utvrđena pravomoćnim rješenjem nadležnog upravnog tijela, čiju pravilnost sud nije ovlašten ispitivati, ne postoji obaveza poslodavca na naknadu štete zaposleniku s osnova izgubljene zarade. U tom slučaju nedostaje pravno relevantna uzročna veza između oboljenja zaposlenika i odlaska u invalidsku penziju/mirovinu, kao jedna od osnovnih pretpostavki za naknadu štete.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 776927 25 Rev od 7.8.2025. godine

Deskriptor: Naknada materijalne štete

61.3 Oštećeni koji ostvari djelimičnu naknadu materijalne štete isplatom naknade iz osnova zaključenog ugovora o osiguranju imovine, ima pravo da zahtijeva razliku naknade do punog iznosa štete od lica koje je odgovorno za nastupanje osiguranog slučaja.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 51 0 P 199670 25 Rev od 4.9.2025. godine

Deskriptor: Naknada materijalne štete

O

62. Objektivna odgovornost za štetu

Država Bosna i Hercegovina je odgovorna za štetu nastalu zbog smanjenja tržišne vrijednosti vozila i neadekvatnog čuvanja u vezi sa krivičnim postupkom provedenim pred Sudom BiH u kome je utvrđeno da je mjera privremenog oduzimanja vozila bila neopravdana.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 041370 24 Gž 3 od 21.10.2024. godine

Deskriptor: Objektivna Odgovornost za štetu

Odgovornost za štetu

Šteta

63. Odgovornost za štetu

Kada je bager-rovokopač u trenutku nastanka štetnog događaja korišten kao radna mašina, a ne kao prijevozno sredstvo, takva upotreba vozila ne potpada pod pojam upotrebe iz čl. 3. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila. Stoga nema obaveze Zaštitnog fonda za naknadu štete na temelju pravnih pravila o odgovornosti zbog upotrebe neosiguranog motornog vozila.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 58 0 Ps 271512 25 Rev od 3.6.2025. godine

Deskriptor: Odgovornost za štetu

Neosigurano vozilo

64. Obična šteta

64.1 U slučaju kada oštećeni o svom trošku sanira oštećenje, visina naknade štete određuje se u visini novca koji je oštećeni utrošio za saniranje štete.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 29 0 P 036918 24 Rev od 9.12.2024. godine

Deskriptor: Obična šteta

64.2 Kako je tužilac nakon poplave izvršio sušenje motora i popravku istih (viklovanje), šteta u vidu oštećenja stvari promjenila je oblik i prerasla u novčanu štetu u vidu troškova popravke stvari koje je tužilac imao. Stoga tužilac, kao oštećeni, ima pravo samo na isplatu stvarnog izdatka koji je imao za otklanjanje štete, dok nalaz vještaka mašinske struke o tome koliko bi iznosili troškovi popravke po sadašnjim cijenama nije podoban za utvrđivanje obima i visine štete.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 62 0 Ps 012207 25 Rev od 9.9.2025. godine

Deskriptor: Obična šteta

65. Osiguranje lica

Okolnost da je osiguranik prilikom zaključenja ugovora o osiguranju života namjerno prešutao bolest od čijih posljedica je preminuo, predstavlja razlog za isključenje obaveze osiguravatelja na isplatu osigurane sume.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 58 0 P 232117 24 Rev od 10.12.2024. godine

Deskriptor: Osiguranje lica

66. Osiguranje od odgovornosti

66.1 Kada se tužiteljica koristila zakonskim pravom pojednostavljenja i ubrzanja naplate manje materijalne štete na vozilu, tako što su se učesnici nezgode saglasili da je za istu odgovoran osiguranik tuženog, te su uredno potpisali evropski obrazac o saobraćajnoj nezgodi, na temelju kojeg joj je vansudski isplaćen iznos od 500,00 KM, pri čemu nije vršen uviđaj od strane policije, ista je izgubila pravo da u parničnom postupku zahtijeva razliku do pune štete.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 89 0 P 083876 24 Rev od 31.1.2025. godine

Deskriptor: Osiguranje od odgovornosti

66.2 Tužiteljica koja je zadobila povrede u saobraćajnoj nezgodi za koju je isključivo kriv njen supružnik kao vozač i osiguranik, ima pravo na naknadu pretrpljene štete od osiguravača, osim one na stvarima, jer ima status trećeg lica.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 92 0 P 058727 25 Rev od 20.5.2025. godine

Deskriptor: Osiguranje od odgovornosti

67. Ovlaštenje prokuriste

Da bi prokurista društva mogao poduzimati pravne radnje u ime i za račun društva koje se odnose na prijenos i opterećenje nekretnina, nije dovoljno da u sudski registar gospodarskih društava bude upisan kao zastupnik bez ograničenja, već je nužno da ovlaštenje za prijenos i opterećenje nekretnina bude kao takvo posebno i izričito navedeno.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 64 0 P 061358 25 Rev od 16.4.2025. godine

Deskriptor: Ovlaštenje prokuriste

68. Osiguranje života

U slučaju kada su oštećeni pokrenuli parnični postupak radi naknade štete protiv osiguranika prije nego što je on naknadio štetu, trogodišnji rok zastare zahtjeva osiguranika prema osiguravaču počinje teći od dana kada su oštećeni pokrenuli parnični postupak protiv osiguranika. Ukoliko je osiguranik dobrovoljno naknadio štetu oštećenom, bez da su oštećeni pokrenuli parnični postupak, zastara teče od dana kada je osiguranik naknadio štetu oštećenim.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 972574 24 Rev od 21.4.2025. godine

Deskriptor: Osiguranje života

P

69. Preuzimanje duga

69.1 Preuzimalac duga odgovara povjeriocu samo za kamate dospjele poslije preuzimanja duga, a za kamate dospjele do dana preuzimanja duga, odgovara samo ukoliko je to izričito ugovoreno ugovorom o preuzimanju duga.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 58 0 Ps 256049 24 Rev od 14.1.2025. godine

Deskriptor: Preuzimanje duga

69.2 Osnovno dejstvo ugovora o preuzimanju duga jeste da umjesto ranijeg dužnika, koji se potpuno oslobađa svoje obaveze, povjeriocu ispunjava obavezu preuzimalac. Osnov ugovora o preuzimanju duga značajan je samo za unutrašnji odnos između dužnika i preuzimaoca i može biti poklon, zajam, već postojeći dug i sl.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 17 0 Ps 087972 25 Rev od 27.3.2025. godine

Deskriptor: Preuzimanje duga

Preuzimanje duga-sporedna prava

70. **Pristupanje dugu**

Sudužništvo, za razliku od jemstva, ima karakter i elemente ugovora o pristupanju dugu, kojim se treći obavezuje povjeriocu da će ispuniti njegovo potraživanje prema dužniku i stupa u obavezu pored dužnika, tako da sudužništvo ne podrazumijeva supsidijarnost.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 838914 25 Rev od 10.7.2025. godine

Deskriptor: Pristupanje dugu

71. **Prividni ugovori**

71.1 Posljedica prividnosti ugovora je da on nije ni nastao, pa se u parnici ne može tražiti raskid prividnog ugovora niti se može tražiti njegovo poništenje. Prividnost ugovora može se isticati i prigovorom u parnici, a ne isključivo postavljanjem zahtjeva za utvrđenje prividnosti ugovora, odnosno zahtjeva da ugovor nema učinak među ugovornim stranama.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 42 1 P 019417 24 Rev od 10.4.2025. godine

Deskriptor: Prividni ugovori

Mane volje

71.2 Stranka koja se poziva na prividnost ugovora i tvrdi da ugovor nema učinak među ugovornim stranama, mora u postupku dokazati stvarnu volju ugovornih strana, koja odstupa od teksta ugovora.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 42 1 P 019417 24 Rev od 10.4.2025. godine

Deskriptor: Prividni ugovori

Mane volje

72. **Pobijanje dužnikovih pravnih radnji**

72.1 Stranka koja se poziva na prividnost ugovora i tvrdi da ugovor nema učinak među ugovornim stranama, mora u postupku dokazati stvarnu volju ugovornih strana, koja odstupa od teksta ugovora.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 42 1 P 019417 24 Rev od 10.4.2025. godine

Deskriptor: Pobijanje dužnikovih pravnih radnji

72.2 Pobijanju nije svrha da se oglasi nevažećom cijela pravna radnja i prema svim licima, nego da se proglasi bez dejstva samo prema povjeriocu koji pobija radnju i samo u mjeri potrebnoj za njegovo namirenje.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 84 0 P 071850 24 Rev od 9.4.2025. godine

Deskriptor: Pobijanje dužnikovih pravnih radnji

72.3 Neophodne pretpostavke pobijanja pravnih radnji dužnika su: dospelost i izvršnost potraživanja povjerioca, insolventnost dužnika, svijest o oštećenju povjerioca, te pravna radnja dužnika kojom se umanjuje njegova imovina u korist nekog trećeg lica. Teret dokazivanja navedenih elemenata pobijanja pada na povjerioca koji podiže paulijansku tužbu.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 85 0 P 078232 25 Rev od 10.4.2025. godine

Deskriptor: Pobijanje dužnikovih pravnih radnji

72.4 U slučaju porodične paulijanske tužbe postoji neoboriva zakonska pretpostavka da je trećem licu bilo poznato da dužnik preduzetim raspolaganjem nanosi štetu povjeriocu.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 53 0 P 080462 25 Rev od 6.2.2025. godine

Deskriptor: Pobijanje dužnikovih pravnih radnji

72.5 Povjerilac nije dužan prije pokretanja postupka po tužbi za pobijanje pravne radnje dužnika pokušati namiriti svoje potraživanje u izvršnom postupku.

Presude Vrhovnog suda Federacije BiH broj 53 0 P 080462 25 Rev od 6.2.2025. godine

Deskriptor: Pobijanje dužnikovih pravnih radnji

73. Pravo lica koje je poginuli izdržavao

Štetnik odgovoran za smrt neke osobe dužan je osobama koje je umrli bio dužan po zakonu izdržavati naknaditi one iznose koje su izdržavane osobe faktički izgubile, a ne iznose na koje su te osobe imale pravo po osnovu zakonskog izdržavanja.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 51 0 P 196363 23 Rev od 18.3.2025. godine

Deskriptor: Pravo lica koje je poginuli izdržavao

74. Prekid zastarjevanja

Samo izjava koje sadrži priznanje i pravnog osnova dugovanja i njegove visine može dovesti do prekida zastarijevanja.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 43 0 P 230371 25 Rev od 12.6.2025. godine

Deskriptor: Prekid zastarjevanja

Priznanje duga

R

75. Raskid ugovora zbog neispunjenja

75.1 Nakon što je protekao rok od pet godina (opšti rok zastarjelosti potraživanja) u kojem je tužitelj mogao zahtijevati od tuženog ispunjenje obaveze plaćanja kupoprodajne cijene, ugovor se ne više može raskinuti zbog neispunjenja, iz razloga što je pravo povjerioca da zahtijeva ispunjenje obaveze prestalo.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 128 0 P 028070 24 Rev 2 od 4.7.2025. godine

Deskriptor: Raskid ugovora zbog neispunjenja

75.2 Kad je ugovoreno koje zakonsko ovlaštenje pripada povjeriocu iz člana 124. ZOO, onda povjerilac radi ostvarivanja i zaštite svojih prava može koristiti samo ugovoreno pravo.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 387307 25 Rev 6 od 6.5.2025. godine

Deskriptor: Raskid ugovora zbog neispunjenja

76. Regresni zahtjev

U zakonskoj subrogaciji ispunilac nema niti može imati svojstvo dužnika, za postojanje tog oblika subrogacije, uslov je da treće lice ispuni obavezu dužnika.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 344934 25 Rev od 10.4.2025. godine

Deskriptor: Regresni zahtjev

77. Računanje kamate

Ako ugovarači nisu ugovorili rok za vraćanje zajma niti se on može odrediti iz okolnosti zajma dužnik dolazi u docnju protekom dva mjeseca računajući od dana podnošenja tužbe sudu i od tada teku zakonske zatezne kamate na dosuđeno glavno potraživanje.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 20 0 P 082569 25 Rev od 28.5.2025. godine

Deskriptor: Računanje kamate

Zajam

S

78. Solidarna odgovornost za štetu

Ugovorni organ i žalbeni organ iz postupka javne nabavke solidarno su odgovorni najpovoljnijem ponuđaču za štetu iz osnova izmakle koristi u situaciji kada je ugovorni organ po uputama žalbenog organa prihvatio ispravu koja nije predviđena tenderskom dokumentacijom, ovo iz razloga jer radi o dovoljno ozbiljnoj povredi nastaloj proizvoljnim tumačenjem jasne pravne norme.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 034508 23 Pž od 24.11.2024. godine

Deskriptor: Solidarna odgovornost za štetu

79. Sticanje bez osnova

79.1 Prema pravilima o sticanju bez osnova potrebno je, da među subjektima određenog materijalno-pravnog odnosa postoji pravna veza u pogledu pravnog osnova, na osnovu koga je došlo do smanjenja imovine jednog subjekta i povećanja imovine drugog. Ako među subjektima prava nema pravnog osnova za izvjesno smanjenje i povećanje imovine, ili ako je osnov kasnije otpao, onda svaki subjekt drži bez osnova ono što je primio, te je u tom slučaju neosnovano osiromašeni ovlašten da traži da mu lice koje se neosnovano obogatilo vrati dio imovine koji je prešao u imovinu tog lica.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 Mal 354089 24 Rev od 11.3.2025. godine

Deskriptor: Sticanje bez osnova

79.2 Kada je zakonom utvrđena obaveza RTV servisa da dio prikupljenih sredstava od naplaćene RTV takse (50 %) na svom području, koji pripada drugom RTV servisu (BHRT), uplati na jedinstveni račun svih RTV servisa u Bosni i Hercegovini, a to ne učini jer smatra da za to nisu ispunjeni zakonom propisani uslovi već sredstva koja pripadaju drugom RTV servisu zadrži na svom računu, na njegovoj strani postoji sticanje bez osnova.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 132628 25 Rev 3 od 1.7.2025. godine

Deskriptor: Sticanje bez osnova

80. Solidarne obaveze

Isplatom cijelog duga, ili iznosa koji je veći od njegovog dijela, jedan dužnik koji je u ispunjenju solidarne obaveze isplatio svoj dug i dijelove duga ostalih solidarnih dužnika, stiče pravo da od ostalih dužnika traži dio njihove obaveze. Na ovaj način se vrši zaštita solidarnog dužnika koji je isplatom solidarnog duga povjeriocu podnio veći teret.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 142070 24 Rev od 24.7.2025. godine

Deskriptor: Solidarne obaveze

81. Subjektivna odgovornost za štetu

Oštećeni ima pravo zahtijevati naknadu štete i neposredno od radnika ako je štetu prouzrokovao namjerno. To znači da zaposleni odgovara neposredno oštećenom, pored imaoca stvari, samo na osnovu krivice i to ako je štetu izazvao namjerno.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 85 0 P 099743 24 Rev od 14.8.2025. godine

Deskriptor: Subjektivna odgovornost za štetu

T

82. Tumačenje ugovora

82.1 Pri tumačenju arbitražnih sporazuma treba težiti za očuvanjem validnosti sporazuma (in favorem validitatis) i volje stranaka da spor bude razriješen pred arbitražom, a ne pred redovnim sudovima. Stoga, neprecizno imenovanje arbitražnog suda ne rezultira nevaženjem arbitražne klauzule, sve dok je moguće tumačenjem utvrditi koji arbitražni sud su strane namjeravale imenovati.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 1012588 25 Rev od 28.8.2025. godine

Deskriptor: Tumačenje ugovora

Postupak pred arbitražom

82.2 Podnošenjem tužbe parničnom sudu radi ispunjenja dijela potraživanja iz osnovnog ugovora za određeni vremenski period, tužitelj se ne odriče arbitraže kao foruma za rješavanje svih preostalih sporova koji bi proistekli iz tog ugovora.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 1012588 25 Rev od 28.8.2025. godine

Deskriptor: Tumačenje ugovora

Postupak pred arbitražom

U

83. Ugovori

83.1 Ukoliko je predugovorom predviđen rok za zaključenje glavnog ugovora, sud ne može prema prirodi posla i okolnostima utvrđivati drugi rok.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 33 0 P 088895 25 Rev od 18.3.2025. godine

Deskriptor: Ugovori

83.2 Odredba ugovora o prodaji, da kupac preuzima stvar u viđenom stanju, ne mora imati za posljedicu isključenje odgovornosti prodavca za skrivene nedostatke stvari. U slučaju prodaje polovne stvari, ukoliko je prodavač mogao znati za nedostatke stvari jer je istu koristio, odgovornosti za skrivene nedostatke ne oslobađa ga činjenica što nije jamčio za ispravnost stvari.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 58 0 Ps 271918 25 Rev od 16.09.2025. godine

Deskriptor: Odgovornost za materijalne i pravne nedostatke

84. Ugovor o građenju

84.1 Kada je zaključenju ugovora o izvođenju radova predhodio postupak izbora najboljeg ponuđača u skladu sa odredbama člana 44. do 76. Zakona o javnim nabavkama BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 38/14), cijena navedena u najpovoljnijoj ponudi se ne može mijenjati, izuzev, ako se u tenderskoj dokumentaciji predviđa odredba o promjenjivosti cijena i kao takva unosi u ugovor o javnoj nabavci.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 133924 24 Rev od 13.2.2025. godine

Deskriptor: Ugovor o građenju

84.2 Lice koje vrši dužnost nadzornog organa, označeno u ugovoru o građenju kao predstavnik naručioca, nije ovlašteno da u ime naručioca mijenja odredbe ugovora o obimu radova i cijeni.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 115500 25 Rev 2 od 23.4.2025. godine

Deskriptor: Ugovor o građenju

85. Ugovor o kreditu

85.1 Kada tužitelj zahtijeva od tuženog kao glavnog dužnika isplatu novčanog iznosa u visini duga po ugovoru o kreditu, označavajući u tužbi kao pravni osnov naknadu štete iz razloga što je tuženi pravosnažno oglašen krivim za falsifikovanje isprava žiranta i pravosnažno je utvrđena ništavost ugovora o kreditu u odnosu na tog žiranta, o obligacionom odnosu parničnih stranaka i zastarjelosti tog potraživanja odlučuje se primjenom odredbi koje se odnose na dug po ugovoru o kreditu, jer se ne radi o naknadi štete.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 73 0 P 035617 24 Rev od 24.1.2025. godine

Deskriptor: Ugovor o kreditu

85.2 Ugovor o kreditu je formalni ugovor, te se za njegov nastanak zahtijeva pismena forma, a isto važi i za naknadne izmjene ugovora.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 95 0 P 068635 24 Rev 2 od 18.3.2025. godine

Deskriptor: Ugovor o kreditu

86. Ugovor o poklonu

Gruba neblagodarnost ne iscrpljuje se samo u izvršenju krivičnog djela na štetu poklonodavca, nego se pod tim podrazumijeva i ponašanje poklonoprimca prema poklonodavcu, ili njemu bliskom licu (bračnom supružniku, djeci, roditeljima). Potrebno je da neblagodarnost nosi poseban animozitet. Svaka neblagodarnost, moralna greška poklonoprimca prema poklonodavcu ne predstavlja razlog za opoziv poklona, već ta neblagodarnost mora biti gruba.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 72 0 P 098960 24 Rev od 10.4.2025. godine

Deskriptor: Ugovor o poklonu

87. Ugovor o zakupu

Činjenica nastupanja smrti zakonskog zastupnika zakupoprimca koje je pravno lice nije od utjecaja na dalju opstojnost i izvršenje ugovora o zakupu.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Ps 151654 24 Pž od 3.10.2024. godine

Deskriptor: Ugovor o zakupu

88. Ugovorna kazna

U slučaju raskida ugovora zbog neispunjenja obaveze povjerilac nema pravo da traži isplatu ugovorne kazne već može tražiti naknadu štete, pored vraćanja onoga što je dao drugoj strani i naknade eventualne koristi.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 327905 24 Rev od 31.12.2024. godine

Deskriptor: Ugovorna kazna

Z

89. Zastarjelost

89.1 Mada je Ugovor o dozvoljenom prekoračenju po transakcionom računu, po svom karakteru ugovor o kreditu, u smislu odredaba člana 1065 ZOO, potraživanja po osnovu istog zastarjevaju prema odredbama člana 371 ZOO, jer se ne radi o privremenim i povremenim potraživanjima.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 80 0 P 138582 24 Rev od 19.3.2024. godine

Deskriptor: Zastarjelost

89.2 Kada je izvršni postupak obustavljen zbog razloga koji leže isključivo na izvršeniku i na šta tražitelj izvršenja nije imao uticaja, tada pokretanje izvršnog postupka ima za posledicu prekid zastare i zastarni rok počinje ponovo teći nakon što rješenje o obustavi izvršnog postupka postane pravomoćno. Gubitak aktivne legitimacije tražitelja izvršenja za dalje vođenje izvršnog postupka, uslijed čega je izvršni postupak obustavljen, predstavlja razlog koji leži isključivo na tražitelju izvršenja i stoga podneseni prijedlog za izvršenje ne dovodi do prekida zastarjelosti potraživanja.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 17 0 P 127966 25 Rev od 22.4.2024. godine

Deskriptor: Zastarjelost

89.3 Zastara zahtjeva za vraćanje datog u ispunjenju ništavog pravnog posla počinje teći od pravosnažnosti odluke kojom je utvrđena ništavost.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 673286 25 Rev od 13.5.2025. godine

Deskriptor: Zastarjelost

Sticanje bez osnova

89.4 Šteta zbog propusta u radu notara prilikom sačinjavanja notarske izvršne isprave (zbog navodne nepodobnosti za izvršenje) nije mogla nastati prije donošenja odluke kojom je pravomoćno obustavljen postupak izvršenja na osnovu te notarske isprave, niti je zastarni rok potraživanja naknade štete iz navedenog razloga mogao početi teći prije nastupanja pravnih posljedica pravomoćnosti te odluke.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 879718 25 Rev od 13.5.2025. godine

Deskriptor: Zastarjelost

90. Zastupanje

Ugovor koji nije naknadno odobren od neovlašteno zastupanog nije ništav nego nije ni zaključen.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 51 0 Ps 207616 25 Rev od 23.9.2025. godine

Deskriptor: Kad ugovor nije zaključen

Zastupanje

91. Zakonska zatezna kamata

Povjerilac ne može tražiti kamate na obračunate zatezne kamate za neplaćeni glavni dug, i kada su te zatezne kamate obračunate do podnošenja tužbe ili momenta vještačenja, jer bi se u tom slučaju, suprotno zakonu, plaćala kamata na kamatu.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 30 0 P 110657 25 Rev od 13.5.2025. godine

Deskriptor: Zakonska zatezna kamata

III

NASLJEDNO PRAVO

N

92. Nedostojnost za nasljeđivanje

Za razliku od isključenja iz naslijeđa nasljednika koje mora biti izraženo nesumnjivo u testamentu ili ugovoru o nasljeđivanju od strane ostavioca, na nedostojnost ostavinski sud u pravilu, sa zakonom propisanim izuzetkom, vodi računa po službenoj dužnosti.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 122884 23 Gž od 2.10.2024. godine

Deskriptor: Nedostojnost za nasljeđivanje

U

93. Usmeni testament

Za valjanost usmenog testamenta neophodno je da je nastao u izuzetnim – vanrednim okolnostima, usljed kojih nije bilo moguće zavještati ni u jednom drugom pismenom obliku. Bitno je da su te vanredne okolnosti takve da ostavilac u njima nije mogao drugačije izjaviti posljednju volju. Bolest i životno doba ostavioca, sami za sebe, ne predstavljaju izuzetne prilike zbog kojih ostavilac nije mogao sačiniti pismeni testament, ako je ostavilac prema mjestu u kome je živio i prema sredini u kojoj se kretao, objektivno i subjektivno imao mogućnost da sastavi pismeni testament.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 350112 24 Rev od 16.1.2025. godine

Deskriptor: Usmeni testament

94. Uračunavanje poklona i legata u nasljedni dio

94.1 Uračunavanje poklona u nasljedni dio nasljednika je institut dispozitivnog karaktera, jer ostavitelj može osloboditi nasljednika dužnosti uračunavanja i odrediti da se određeni poklon ne uračunava u njegov nasljedni dio.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 32 0 P 440969 25 Rev od 30.9.2025. godine

Deskriptor: Uračunavanje poklona i legata u nasljedni dio

94.2 Sud ne može po službenoj dužnosti vršiti uračunavanje poklona u nasljedni dio, jer se uračunavanje poklona vrši isključivo po zahtjevu sunasljednika odnosno nasljednika sunasljednika.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 32 0 P 440969 25 Rev od 30.9.2025. godine

Deskriptor: Uračunavanje poklona i legata u nasljedni dio

IV

PORODIČNO PRAVO

B

95. Bračna/vanbračna stečevina

95.1 Okolnost da je između parničnih stranaka zaključen Ugovor o doživotnom izdržavanju, kojim je ugovoreno da tuženi kao primalac izdržavanja nakon svoje smrti ostavlja u vlasništvo tužiteljici kao davaocu izdržavanja 1/3 dijela nekretnine koja je predmet spora, ne isključuje pravo tužiteljice da utvrđuje da predmetna nekretnina predstavlja bračnu stečevinu, niti podrazumijeva njeno priznanje da se radi o posebnoj imovini tuženog i predmetnoj nekretnini ne oduzima karakter bračne stečevine.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 29 0 P 032318 24 Rev od 14.1.2025. godine

Deskriptor: Bračna/vanbračna stečevina

95.2 Ulaganje u smislu adaptacije porodične stambene zgrade, koja predstavlja posebnu imovinu jednog bračnog druga, a koju su bračni drugovi izvršili u toku trajanja bračne zajednice ne može biti osnov za sticanje prava vlasništva, odnosno suvlasništva drugog bračnog druga, već je osnov za obligacionopravno potraživanje, o kojem se raspravlja i odlučuje shodnom primjenom zakonskih normi koje uređuju institut sticanja bez osnova.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 135276 24 GŽ od 17.12.2024. godine

Deskriptor: Bračna/vanbračna stečevina

Sticanje bez osnova

95.3 Postojanje statusa člana privrednog društva je preduslov postojanja i ostvarenja svih prava prema društvu, pa supružnik koji nije stranka u osnivačkom ugovoru, ne može steći ni imovinska prava prema društvu. Unošenjem uloga jednog supružnika u društvo ne može se konstituisati člansko pravo u društvu njegovom supružniku, a slijedom toga ni pravo na isplatu njegove dobiti drugom supružniku koji nije osnivač društva, pa ta dobit ne predstavlja zajednički stečenu imovinu u braku.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 338875 24 Rev od 12.2.2025. godine

Deskriptor: Bračna/vanbračna stečevina

95.4 Ugovor o doživotnom izdržavanju je aleatorni dvostrano teretni ugovor, pa činjenica da je ugovor kao davalac izdržavanja zaključio jedan od supružnika ne vodi zaključku da je imovina stečena tim ugovorom njegova posebna imovina, ako su obaveze iz ugovora izvršavane na teret zajednički stečene bračne imovine.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 85 0 P 111930 24 Rev od 18.2.2025. godine

Deskriptor: Bračna/vanbračna stečevina

95.5 Zakonska je oboriva pretpostavka da je udio bračnih supružnika u zajedničkom sticanju jednak i da iznosi po $\frac{1}{2}$ dijela, a stranka koja tvrdi da je njen udio veći dužna je to i dokazati.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 365011 25 Rev od 16.6.2025. godine

Deskriptor: Bračna/vanbračna stečevina

I

96. Imovinski odnosi bračnih partnera

96.1 Za nastanak zajedničke imovine potrebno je da se ispune dvije pretpostavke: prva - da je riječ o imovini stečenoj za vrijeme trajanja bračne zajednice i druga - da se radi o imovini nastaloj „radom“ bračnih supružnika. Pojam rada ne treba shvatiti u užem smislu samo kao ekonomsku kategoriju već se taj pojam odnosi i na tzv. „posredni rad“ kojim jedan supružnik, pomažući drugome u obavljanju raznih poslova u domaćinstvu, ovome omogućava da realno stiče prihode.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 86 0 P 047122 24 Rev od 29.1.2025. godine

Deskriptor: Imovinski odnosi bračnih partnera

96.2 Bračnu stečevinu mogu predstavljati samo udjeli člana privrednog društva, a ne privredno društvo.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 55 0 P 005788 24 Rev od 18.2.2025. godine

Deskriptor: Imovinski odnosi bračnih partnera

- 96.3 Sama činjenica, da su roditelji tuženog, za vrijeme braka između njega i tužilje, samo njemu poklonili plac, na kojem su parnične stranke za vrijeme trajanja braka izgradili kuću, ne podrazumjeva a priori, da tuženom pripada i veći dio u sticanju predmetnih nekretnina, jer pripadajući dio u zajednički stečenoj imovini u braku, zavisi od doprinosa svakog supružnika pojedinačno, što se procjenjuje u svakom konkretnom slučaju, na osnovu ocjene cjelokupne dokazne građe.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 370036 25 Rev od 18.6.2025. godine

Deskriptor: Imovinski odnosi bračnih partnera

- 96.4 Pravilno su nižestepeni sudovi sudili kada su odbili zahtjev tužilje, da se utvrdi da zajednički stečenu imovinu u braku sa tuženim čine prihodi koje je tuženi ostvario od preduzetničke djelatnosti, jer predmetom zajednički stečene imovine u braku, mogu biti samo prihodi od zajedničke imovine ili posebne imovine jednog od supružnika, na način propisan zakonom.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 79 0 P 014985 25 Rev od 18.6.2025. godine

Deskriptor: Imovinski odnosi bračnih partnera

97. Izdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika

- 97.1 Obaveza izdržavanja maloljetnog djeteta utvrđuje se prema potrebama djeteta, cijeneći njegov uzrast i sredinu u kojoj živi, i prema mogućnostima lica koje se obavezuje na plaćanje izdržavanja, pri čemu visina plate tog lica nije ograničavajući faktor jer je ono dužno uložiti dodatne napore za ostvarenje prihoda kako bi na najbolji način zaštitio interes maloljetnog djeteta.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 73 0 P 046948 25 Rev od 22.4.2025. godine

Deskriptor: Izdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika

- 97.2 Obaveza roditelja da izdržavaju dijete na redovnom školovanju i nakon punoljetstva (ako su za to ispunjeni zakonski uslovi), je djeljiva i zajednička i traje do 26 godine života djeteta, a ako je samo jedan roditelj davao izdržavanje, s obzirom na zakonsku obavezu oba roditelja da doprinose izdržavanju punoljetnog djeteta, on ima pravo na naknadu tih troškova od drugog roditelja.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 393277 25 Rev od 28.8.2025. godine

Deskriptor: Izdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika

P

98. Prava i dužnosti roditelja i djece

S obzirom na pravo djeteta da odrasta uz oba roditelja, ne može se zbog nedostatka komunikacije između roditelja djeteta i njihovog međusobnog nerazumijevanja, uskratiti pravo maloljetnog djeteta na održavanje ličnih odnosa sa roditeljem, sa kojim ne živi.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 95 0 P 088826 25 Rev od 27.2.2025. godine

Deskriptor: Prava i dužnosti roditelja i djece

V

RADNO PRAVO

N

99. Naknada štete na radu i u vezi sa radom

Odluka poslodavca koja trajanje suspenzije vezuje za dužinu postupka koji provodi drugi organ i na čije postupanje nema uticaja, stavlja prevelik teret na zaposlenika čije ostvarivanje prava iz rada više ne zavisi od odluka poslodavca. Okolnost da tužena 4 godine, 8 mjeseci i 24 dana, koliko je trajalo udaljenje sa dužnosti, nije preispitala svoju odluku je protivno odredbi člana 112 stav 1 Zakona o policijskim službenicima BiH. Citirana odredba nije imperativne prirode nego propisuje mogućnost udaljenja sa dužnosti, pa je poslodavac morao preispitivati kontinuirano postojanje propisanih uslova za udaljenje sa dužnosti, da se ne obezvrijedila svrha koju je odluka trebala proizvesti.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 040825 25 Gž od 16.10.2025. godine

Deskriptor: Naknada štete na radu i u vezi sa radom

O

100. Otkaz ugovora o radu zbog odgovornosti za težu povredu radnih obaveza iz ugovora o radu

100.1 Kada je radnik u toku sudskog postupka po sudskoj mjeri osiguranja vraćen na posao i ostvarivao prava i obaveze po osnovu otkazanog ugovora o radu, poslodavac nije iscrpio svoje pravo otkazivanja ako je radnik počinio nove povrede radne obaveze koje su same za sebe temelj za izvanredan otkaz ugovora o radu i opravdavaju predmetni vanredni otkaz.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Rs 740597 24 Rev od 9.1.2025. godine

Deskriptor: Otkaz ugovora o radu zbog odgovornosti za težu povredu radnih obaveza iz ugovora o radu

100.2 Povreda radne obveze zasnivanjem ili promjenom radnog mjesta na temelju falsificirane diplome, kontinuirana (trajna) je povreda radne obveze, zbog

čega kod ove vrste povrede radne obveze nema mjesta pozivanju na primjenu objektivnog roka od godinu dana za otkazivanje ugovora o radu.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 17 0 Rs 102217 25 Rev od 16.4.2025. godine

Deskriptor: Otkaz ugovora o radu zbog odgovornosti za težu povredu radnih obaveza iz ugovora o radu

100.3 Ako je radnik učinio teže povrede radnih obaveza u različitom vremenskom periodu, objektivni rok za otkaz ugovora o radu se računa prema datumu učinjene povrede zbog koje je dat otkaz.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Rs 962846 25 Rev od 6.5.2025. godine

Deskriptor: Otkaz ugovora o radu zbog odgovornosti za težu povredu radnih obaveza iz ugovora o radu

101. Otkaz ugovora o radu zbog ekonomskih, tehničkih ili organizacijskih razloga

101.1 Poslodavac nije u obavezi vršiti konsultacije sa Vijećem zaposlenika ili sindikatom kada je otkaz ugovora o radu dat iz ekonomskih, tehničkih ili organizacijskih razloga, trojici radnika, jer je ta radnja propisana samo ako je najmanje pet radnika dobilo otkaz.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Rs 751085 25 Rev od 3.4.2025. godine

Deskriptor: Otkaz ugovora o radu zbog ekonomskih, tehničkih ili organizacijskih razloga

101.2 Opravdani razlog za poslovno uvjetovani otkaz, iz ekonomskih razloga (poslovanje sa gubitkom), mora postajati u momentu donošenja odluke o otkazu ugovora o radu, tako da se ne može uzimati u obzir razdoblje koje neposredno ne prethodi donošenju te odluke, ili razdoblje koje će tek uslijediti.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 63 0 Rs 039070 25 Rev od 13.5.2025. godine

Deskriptor: Otkaz ugovora o radu zbog ekonomskih, tehničkih ili organizacijskih razloga

P**102. Pobijanje ugovora o radu sa ponudom izmijenjenih uslova**

Kad radnik ne prihvati ponudu izmijenjenog ugovora o radu, ponuda poslodavca se pretvara u redovni otkaz ugovora o radu koji se prosuđuje po odredbama koje propisuju poslovno uvjetovani otkaz ugovora o radu.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 58 0 Rs 184441 25 Rev 2 od 20.3.2025. godine

Deskriptor: Pobijanje ugovora o radu sa ponudom izmijenjenih uslova

103. Pobijanje odluke disciplinskog organa

Obaveza roditelja da izdržavaju dijete na redovnom školovanju i nakon punoljetstva (ako su za to ispunjeni zakonski uslovi), je djeljiva i zajednička i traje do 26 godine života djeteta, a ako je samo jedan roditelj davao izdržavanje, s obzirom na zakonsku obavezu oba roditelja da doprinose izdržavanju punoljetnog djeteta, on ima pravo na naknadu tih troškova od drugog roditelja.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 79 0 Rs 002657 25 Rev od 7.8.2025. godine

Deskriptor: Pobijanje odluke disciplinskog organa

R**104. Radnopravni status direktora/menadžerski ugovor**

Zakonska obaveza provođenja procedure javnog oglašavanja za prijem u radni odnos ne primjenjuje se na menadžerski ugovor sa elementima ugovora o radu koji je zaključen u vrijeme kada takva zakonska obaveza nije bila propisana, bez obzira što ugovornu obavezu raspoređivanja bivšeg direktora na odgovarajuće radno mjesto treba ispuniti u vrijeme kada postoji zakonska obaveza javnog oglašavanja za prijem u radni odnos.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 58 0 Rs 242007 24 Rev od 7.1.2025. godine

*Deskriptor: Radnopravni status direktora/menadžerski ugovor
Zaključivanje ugovora o radu*

105. Sporazumni prestanak radnog odnosa

Sporazum o prestanku ugovora o radu ne mora biti sačinjen u jednoj pismenoj ispravi potpisanoj od strane obje ugovorne strane.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 51 0 Rs 213123 25 Rev od 29.5.2025. godine

Deskriptor: Sporazumni

Š

106. Štrajk

Kada jedna strana u kolektivnom radnom sporu, nakon prijema prijedloga za pokretanje mirnog rješavanja kolektivnog spora, ne prihvati postupak mirenja ima se smatrati da je postupak mirenja okončan neuspješno i da je ispunjen uslov iz člana 6. Zakona o štrajku, jer bi u suprotnom druga strana bila onemogućena na organizovanje zakonitog štrajka.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 58 0 Rs 284917 25 Rev od 2.10.2025. godine

Deskriptor: Štrajk

Z

107. Zabrana diskriminacije

Diskriminacija podrazumijeva nejednako postupanje prema jednakima, odnosno nepovoljnije postupanje prema licima ili grupi lica u istoj ili sličnoj situaciji, pa ukoliko je u tužbi označen nepodoban komparator za utvrđivanje diskriminacije, to će dovesti do odbijanja tužbenog zahtjeva.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 Rs 396004 25 Rev od 4.4.2025. godine

Deskriptor: Zabrana diskriminacije

108. Zaštita prava radnika za isplatu naknade plate za vrijeme prekida rada

U slučaju kada je pravosnažnom presudom utvrđena nezakonitost otkaza ugovora o radu i naloženo poslodavcu da radnika vrati na posao, propust radnika da

blagovremeno u izvršnom postupku zahtijeva povratak na rad nema za posljedicu gubitak prava da zahtijeva naknadu plaće za period od momenta nezakonitog otkaza do isteka roka u kome je mogao tražiti vraćanje na rad.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Rs 574295 25 Rev od 11.3.2025. godine

Deskriptor: Za isplatu naknade plate za vrijeme prekida rada

109. Zaštita prava radnika za isplatu plata, doprinosa i naknade plate

109.1 Prema odredbi člana 5 stav 3 Zakona o platama i naknadama u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 50/08-30/25) plata u neto iznosu sastoji od osnovne plate, dodatka na platu i naknade. Elementi za utvrđivanje visine plate za vrijeme trajanja suspenzije mogu biti samo oni elementi prema kojima se obračunava i visina neto plate kod obavljanja redovnih radnih aktivnosti i prisustva na poslu. Pravilnom primjenom materijalnog prava, za vrijeme trajanja suspenzije, procentualni iznos plate koja pripada policijskom službeniku utvrđuje se prema visini osnovne plate i visini policijskog dodatka.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 048595 25 Gž od 13.11.2025. godine

Deskriptor: Za isplatu plata, doprinosa i naknade plate

109.2 Minuli rad ostvaren na temelju radnog staža obračunava se na osnovicu dogovorenu između vlade i sindikata, pomnoženu sa koeficijentom koji je važan za čin i sve zajedno određuje osnovnu plaću policijskog službenika, a dodatak na plaću, kao i uvećanja za noćni rad, prekovremeni rad, rad praznikom i rad subotom i nedjeljom predstavljaju sastavni dio plaće, ali ne i osnovu za uvećanje po osnovu minulog rada.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Rs 537493 25 Rev 2 od 04.11.2025. godine

Deskriptor: Za isplatu plata, doprinosa i naknade plate

VI

ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE

M

110. Mobing

U postupku radi zaštite od mobinga, radnik je dužan dokazati sa stupnjem pretežne vjerojatnoće ponavljanje radnji koje imaju ponižavajući efekt na njega, nakon čega teret dokazivanja prelazi na tuženu stranu, koja je sa stupnjem sigurnosti dužna uvjeriti sud da mobinga nema, odnosno da radnje ili mjere koje su označene kao mobing nisu poduzete, odnosno da su se kretale u okviru zakonskih ovlasti.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 147962 25 Gž od 19.9.2025 .godine

Deskriptor: Mobing

P

111. Pravna praznina

Kad donositelj propisa nije blagovremeno donio posebni provedbeni propis (potpuna odsutnost pravila), a čija je obaveza donošenja i rok donošenja propisan hijerarhijskim višim propisom, time je uzrokovana pravna praznina koja se popunjava analognom primjenom naknadno donesenog propisa.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 43 0 Rs 252948 25 Rev od 24.11.2025. godine

Deskriptor: Pravna praznina

T

112. Tužba za utvrđivanje diskriminacije

Kako neposredna diskriminacija podrazumijeva nejednako postupanje prema jednakima, odnosno nepovoljnije postupanje prema licima ili grupi lica u istoj ili sličnoj situaciji, to označavanje u tužbi nepodobnog odnosno neodgovarajućeg komparatora ne može ishoditi utvrđenje postojanja diskriminacije.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 Rs 378277 24 Rev od 31. 1. 2025. godine

Deskriptor: Tužba za utvrđivanje diskriminacije

VII

PRIVREDNO PRAVO

I

113. Izlučni povjerioci

Lice koje ima pravo na izdvajanje stvari koja ne pripada stečajnom dužniku (izlučni povjerilac) nije stečajni povjerilac i pravo tog lica na izlučenje predmeta, utvrđuje se prema posebnim propisima.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 133623 24 Rev od 8.5.2025. godine

Deskriptor: Izlučni povjerioci

M

114. Mjenica

114.1 Okolnost da je imalac bjanko mjenice u istoj pogrešno označio vrijeme dospelosti mjenične obaveze nema za posljedicu ništavost mjenice.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 53 0 P 074309 24 Rev od 14.1.2025. godine

Deskriptor: Mjenica

114.2 Ako se mjenični spor vodi između osoba koje istodobno nisu i ugovorne strane iz osnovnog pravnog posla, tada sud nije ovlašten u mjeničnom sporu raspravljati o prigovoru da je mjenica ispunjena protivno sporazumu, osim ako mjenični dužnik dokaže da je mjenicu imalac stekao zlonamjerno ili da je pri sticanju mjenice postupio s velikom nepažnjom.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 698687 25 Rev od 19.5.2025. godine

Deskriptor: Mjenica

O**115. Osnovni kapital i ulozi**

Pod sticanjem i raspolaganjem imovinom velike vrijednosti privrednog društva, smatra se prenos ili više povezanih prenosa, čiji je predmet sticanje ili raspolaganje od privrednog društva imovine čija tržišna vrijednost u trenutku donošenja odluke predstavlja najmanje 30 % od knjigovodstvene vrijednosti imovine iskazane u posljednjem godišnjem bilansu stanja.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 123897 24 Rev 2 od 6.3.2025. godine

Deskriptor: Osnovni kapital i ulozi

S**116. Stečaj**

Parnice o potraživanjima stečajnih povjerilaca koje su bile u toku, prekidaju se po samom zakonu otvaranjem stečajnog postupka, a nastavljaju se samo u slučaju osporavanja potraživanja stečajnog povjerioca u stečajnom postupku, pa i u slučaju kada je stečajni povjerilac pokrenuo parnicu prije otvaranja stečajnog postupka.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 141734 24 Rev od 30.1.2025. godine

Deskriptor: Stečaj

VIII

AUTORSKO PRAVO

P

117. Patent

Prilikom utvrđivanja obima isključivog prava priznatog patentom i određivanja produkta na koji se patent (zaštita) odnosi, pored pojmova koji su upotrebljeni u patentnim zahtjevima, potrebno je uzeti u obzir i opise i crteže koji su sastavni dio prijavljenog i priznatog patentnog zahtjeva.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 45 0 P 044499 24 Rev od 20.2.2025. godine

Deskriptor: Patent

Ž

118. Žig

118.1 Za utvrđenje povrede žiga dovoljno je utvrditi da postoji mogućnost da dođe do zabune na tržištu, ali je za postojanje štete i odgovornosti za štetu nužno utvrditi da je do zabune potrošača zaista i došlo. Zbog toga je tužitelj koji zahtijeva naknadu materijalne štete zbog povrede žiga dužan, pored činjenice da je povrijeđeno njegovo pravo, dokazati i postojanje štetne posljedice, kao i uzročnu vezu između radnje kojom je učinjena povreda i pretrpljene štete.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 530904 25 Rev od 29.4.2025. godine

Deskriptor: Žig

118.2 Ako je prijava priznanja žiga podnesena suprotno principu savjesnosti i poštenja, ili je znak registrovan na osnovu takve prijave, odnosno na osnovu prijave kojom je povrijeđena zakonska ili ugovorna obaveza, lice čiji je pravni interes time povrijeđen može tražiti da ga sud proglasi za nosioca prijave ili nosioca prava.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 61 0 Ps 015386 24 Rev od 29.4.2025. godine

Deskriptor: Žig

118.3 Zaključak o postojanju povrede žiga donosi se na osnovu ocjene da li prosječan kupac može uočiti razliku na proizvodu bez obraćanja posebne pažnje, a ne prema pažnji stručnjaka za vizuelne sadržaje (grafičkog dizajnera, slikara).

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 857349 25 Rev od 17.6.2025. godine

Deskriptor: Žig

UPRAVNO MATERIJALNO PRAVO

I

1. Imenovanje i razrješenje direktora javnih preduzeća i ustanova

Neosnovan je i prigovor da zainteresovano lice koje je imenovano za direktora Centra ne ispunjava posebne uslove koji su navedeni u konkursu, a to je uslov da prijavljeni kandidat ima „najmanje 3 godine radnog iskustva na poslovima kulture i informisanja“, jer je nakon obavljenog intervjua i uvida u priloženu dokumentaciju (potvrda JU Srednjoškolski centar u F. i odluka o imenovanju Upravnog odbora Udruženja roditelja „P.“) Komisija za izbor zaključila da samo radno mjesto profesora srpskog jezika obuhvata i poslove iz oblasti informisanja, budući da je kao profesor, odnosno voditelj đaka na takmičenjima vršila informisanje prema nadležnim institucijama (direktor, ministarstvo prosvjete i kulture te uopšte isticanje obavještenja o radu). Imenovana je predsjednik Upravnog odbora Udruženja roditelja „P.“, čime je dokazala da se bavi rukovodnim i organizacionim poslovima, što je sve u prilog zaključku da ima iskustvo iz oblasti rada u kulturi i traženo iskustvo iz oblasti informisanja, a posjeduje organizacione i rukovodne sposobnosti.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 15 0 U 005516 23 Uvp od 7.11.2024. godine

Deskriptor: Imenovanje i razrješenje direktora javnih preduzeća i ustanova

2. Izbor i razrješenje opštinskih funkcionera

U obrazloženju osporenog akta se navodi sadržaj prijedloga četrnaest odbornika Skupštine, za opoziv tužioca sa funkcije predsjednika SO Bratunac, a u kojem se, pored pravnog osnova, uopšteno navode razlozi za opoziv, odnosno u istom je iskazano nezadovoljstvo radom tužioca, ali nisu navedene konkretne činjenice, odnosno nije navedeno o kojim konkretno nezakonitim odlukama se radi, koje odluke donesene na sjednici Skupštine ne poštuju niti postupa u skladu sa istim i dr., a čemu tužilac osnovano prigovara tvrdeći da se nigdje ne navodi kada i na koji način je prekršio zakon.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 0 U 009373 23 Uvp od 9.4.2025. godine

Deskriptor: Izbor i razrješenje opštinskih funkcionera

P**3. Prestanak prava na bavljenje advokaturom**

Činjenica da je za krivično djelo advokatu, kao optuženom, izrečena uslovna osuda, a ne „efektivna“ kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci koja je utvrđena u krivičnom postupku, nije od uticaja na zakonitost odluke kojom mu je utvrđen prestanak prava na bavljenje advokaturom, jer je zakonski osnov za takvu odluku organa osuda za krivično djelo koje advokata čini nedostojnim za bavljenje advokaturom, nezavisno od vrste kazne koja mu je izrečena.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 034288 24 Uvp od 10.7.2025. godine

Deskriptor: Prestanak prava na bavljenje advokaturom

U**4. Utvrđivanje naknade kao kompenzacije za stanarsko pravo**

Rješenje Vlade Federacije Bosne i Hercegovine kojim je usvojen zahtjev za naknadu kao kompenzaciju za stanarsko pravo na stanu nije akt donesen u upravnom postupku, kao rješenje konkretne pojedinačne situacije koja se rješava upravnim aktom i koja predstavlja autoritativno rješavanje jednog pravnog odnosa u vršenju vlasti, već se radi o aktu donesenom u izvršenju odluke Ustavnog suda BiH u okviru obaveza Vlade Federacije Bosne i Hercegovine po toj Odluci, a u okviru njenih prava i ovlaštenja utvrđenih zakonskim propisima, zbog čega se ne može vršiti sudska kontrola zakonitosti tog akta u upravnom sporu.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 U 045415 25 Uvp od 28.5.2025. godine

Deskriptor: Utvrđenje naknade kao kompenzacije za stanarsko pravo

V**5. Vozačka dozvola**

Vraćanje deponovane vozačke dozvole, nakon isteka trajanja izrečene mjere oduzimanja iste, nije uslovljeno plaćanjem svih u Registru evidentiranih novčanih kazni i troškova, već je to samo uslov za izdavanje i produženje važnosti vozačke dozvole.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 157003 23 Už od 24.4.2024.godine

Deskriptor: Vozačka dozvola

I

PRAVA IZ ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

P

6. Pravo na refundaciju i naknadu plate/plaće

Pravilno je odbačen kao neblagovremen zahtjev tužioca za refundaciju neto plate za vrijeme bolovanja njegove radnice, jer je zahtjev za ostvarivanje prava na refundaciju neto plate podnesen 26.10.2022. godine, a radnica je porodijsko odsustvo počela koristiti 07.3.2022. godine.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 033770 23 Uvp od 6.12.2024. godine

Deskriptor: Pravo na refundaciju i naknadu plate/plaće

R

7. Refundacija troškova lijeka

Pošto se radi o dodacima u prehrani, hrani za bebe, pelenama, sredstvima za održavanje lične higijene, koji se u smislu Zakona ne smatraju ni lijekovima, a ni sredstvima i preparatima koji se koriste za liječenje određenih bolesti, to su pravilno nižestepeni sud i tuženi zaključili da se navedeni lijekovi (vitaminski preparati), ne nalaze na Listi lijekova koji se izdaju na recept, dok se preparati i potrošni medicinski materijal ne finansiraju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, tako da nema osnova da se tužiocu odobri tražena refundacija.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 0 U 007775 24 Uvp od 23.9.2025. godine

Deskriptor: Refundacija troškova lijeka

8. Refundacija troškova liječenja

Pravilno je nižestepeni sud zaključio da osporenom aktu nedostaju razlozi zašto se tuženi opredijelio za refundaciju troškova izvedenog operativnog zahvata u iznosu od 30 % budući da se ovaj zahvat, koji je tužiteljica obavila u Novom Sadu, ne može na isti način obaviti u Republici Srpskoj, pa je prema tome s obzirom na činjenični aspekt konkretnog slučaja (liječenjem u Novom Sadu tužiteljici je sačuvan vitalni

reproduktivni organ) nejasno iz kog razloga je tužiteljici odobreno samo 30% troškova izvedenog operativnog zahvata.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 0 U 009222 24 Uvp od 13.2.2025. godine

Deskriptor: Refundacija troškova liječenja

II

IZBORNI ZAKON

C

9. Centralni birački spisak

Propust birača da uz prijavu i u naknadno ostavljenom prekluzivnom roku dostavi važeći dokument koji potvrđuje boravište u inostranstvu, zakonit je osnov CIK-u BiH da odbije upis birača na izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH, u kom slučaju biraču nije oduzeto biračko pravo nego mogućnost da glasa u mjestu privremenog boravka, van BiH.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iž 048921 24 Iž od 14.8.2024. godine

Deskriptor: Centralni birački spisak

D

10. Davanje saglasnosti

Centralna izborna komisija BiH ovlaštena je da noveliranjem Uputstva o utvrđivanju, kvalifikaciji, broju, imenovanju, obuci i razrješenju članova Izborne komisije osnovne izborne jedinice u BiH, izmjeni pravila i kriterije u cilju obezbjeđenja većeg kvaliteta izabranih kandidata. Prilikom davanja saglasnosti za imenovanje članova Opštinskih izbornih komisija, Centralna izborna komisija BiH cijenit će ispunjenje uslova koji su na snazi u vrijeme davanja saglasnosti.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iž 047249 24 Iž od 18.1.2024. godine

Deskriptor: Davanje saglasnosti

I

11. Izbor članova opštinskih izbornih komisija

Multietničnost izborne komisije podrazumijeva obavezno prisustvo predstavnika svih konstitutivnih naroda ako to broj članova komisije i nacionalnost prijavljenih kandidata dopuštaju, kako bi se osigurala objektivnost, ravnopravnost i nepristrasnost izbornog procesa.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 IŽ 047059 23 IŽ od 15.12.2024.godine

Deskriptor: Izbor članova opštinskih izbornih komisija

P

12. Pripadnost mandata i prestanak mandata

Mandat izabranog člana organa vlasti na svim nivoima prestaje danom pravosnažnosti presude kojom mu je izrečena kazna zatvora od šest mjeseci ili duže, bez obzira na eventualno podnošenje vanrednih pravnih lijekova, jer pravne posljedice osude nastupaju samim danom pravosnažnosti presude.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 IŽ 047576 24 IŽ od 29.2.2024.godine

Deskriptor: Pripadnost mandata i prestanak mandata

13. Prava i zabrane

13.1 Kada kandidat političke stranke ne dokaže tačan trenutak deaktivacije sponzorisanog političkog oglasa na društvenoj mreži koji ostaje vidljiv tokom izborne tišine, smatra se da je oglas bio aktivan u zabranjenom periodu te odgovornost za povredu izborne tišine snose i kandidat i politička stranka.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 IŽ 051431 25 IŽ od 6.3.2025.godine

Deskriptor: Prava i zabrane

13.2 Plakati korišteni u izbornoj kampanji moraju biti uklonjeni u zakonskom roku nakon izbora a njihovo oštećenje ili prekrivanje ne oslobađa obaveze uklanjanja obzirom da se i dalje smatraju prepoznatljivim pa se neuklanjanjem istih čini povreda Izbornog zakona.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 IŽ 052537 25 IŽ od 22.7.2025.godine

Deskriptor: Prava i zabrane

U

14. Utvrđivanje odgovornosti za vođenje preuranjene izborne kampanje

Kod utvrđivanja postojanja preuranjene izborne kampanje dužnost Centralne izborne komisije BiH je da ocijeni, ne samo sadržaj objave na društvenoj mreži upućenoj sa

naloga političkog subjekta, nego i formu, kontekst, način i vrijeme objave, jer preuranjena izborna kampanja može postojati i kroz neizrečene političke poruke.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iž 049231 24 Iž od 28.8.2024. godine

Deskriptor: Utvrđivanje odgovornosti za vođenje preuranjene izborne kampanje

Z

15. Zloupotreba djece u političke svrhe

15.1 Zloupotreba djece u političke svrhe, naročito kroz objavljivanje video materijala u kojem se djeca, kao osjetljiva kategorija društva, koriste za promociju političkih subjekata i kandidata, predstavlja kršenje Izbornog zakona BiH i Konvencije o pravima djeteta. Time se ugrožavaju dječija prava, narušava njihova privatnost i zaštita od iskorištavanja.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iž 049957 24 Iž od 12.11.2024. godine

Deskriptor: Zloupotreba djece u političke svrhe

15.2 Objavljivanje na društvenim mrežama u vrijeme trajanja izborne kampanje fotografije djece sa promotivnim materijalom kandidata, predstavlja zloupotrebu djece u političke svrhe definisanu članom 1.1 a tačka 31) Izbornog zakona, jer ima za cilj promociju kandidata čiji propagandni materijal djeca drže u rukama.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iž 051177 25 od 5.2.2025. godine

Deskriptor: Zloupotreba djece u političke svrhe

III

BRANILAČKO/BORAČKA-INVALIDSKA ZAŠTITA

P

16. Prijevremena povoljnija starosna penzija

Ne može se korisniku prijevremene povoljnije starosne penzije na dostignutu visinu penzije u isplati, koja je utvrđena prije stupanja na snagu Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, ponovo primijeniti isplatni koeficijent iz člana 10. stav 3. c. navedenog zakona, jer to ne bi bila dostignuta visina penzije u isplati, na koji iznos tužitelj u skladu sa članom 10. stav 2. istog zakona, zadržava pravo, nego će se u prijelaznom razdoblju od tri godine isplata penzija korisnicima prava izvršiti primjenom odgovarajućeg koeficijenta koji su navedeni u toj odredbi iz stava 3. navedenog člana.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 07 0 U 016095 24 Uvp od 16.1.2025. godine

Deskriptor: Prijevremena povoljnija starosna penzija

S

17. Stambeno zbrinjavanje

17.1 Uredbom o stambenom zbrinjavanju porodica poginulih boraca i ratnih vojnih invalida Odbrambeno-otadžbinskog rata Republike Srpske je ograničen iznos nepovratnih novčanih sredstava koji stranci može biti dodijeljen za dogradnju, popravku i sanaciju stambene jedinice u njenom vlasništvu koja nije uslovna za stanovanje, a da li će biti dodijeljen odjednom ili u više navrata zavisi od stanja stambene jedinice.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 0 U 009277 24 Uvp od 19.2.2025.godine

Deskriptor: Stambeno zbrinjavanje

17.2 Pravilno nižestepeni sud navodi da tužiteljica živi u kući njenog pokojnog svekra koja je uslovna i ne ispunjava kriterijume iz člana 9 Uredbe o stambenom zbrinjavanju porodica poginulih boraca i ratnih vojnih invalida Odbrambeno-otadžbinskog rata Republike Srpske, zbog čega tužiteljica spada u grupu lica iz odredbe člana 8 stav 1 tačka 3 Uredbe i zbog čega ne može

ostvarivati pravo na stambeno zbrinjavanje dodjelom stambene jedinice po odredbama navedene Uredbe.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 U 005541 23 Uvp od 20.6.2025.godine

Deskriptor: Stambeno zbrinjavanje

IV

IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI

C

18. Cijepanje parcele

Imajući u vidu da su radnje formiranja parcela, odnosno cijepanje parcela za potrebe eksproprijacije, a na osnovu Plana parcelacije za auto-put, u naravi tehničke radnje, kojima se s obzirom na njihov karakter ne dira u prava vlasnika parcela, prilikom izvođenja tih radnji se ne provodi ispitni postupak, niti održava usmena rasprava.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 16 0 U 001631 24 Uvp od 12.2.2025. godine

Deskriptor: Cijepanje parcele

E

19. Eksproprijacija preostalih nekretnina

19.1 Tačan je zaključak organa da stranka nakon što su od nje ekspropisane određene nepokretnosti, nema privrednog interesa da koristi preostale, kada je utvrđeno da iste usljed izvršene eksproprijacije, imaju manju površinu, da su ostale između buduće trase auto-puta i rijeke, te da nemaju pristupnog puta, što je u konačnom dovelo do toga da je manipulisanje poljoprivrednom mehanizacijom na istim postalo otežano.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 0 U 008014 24 Uvp od 7.2.2025. godine

Deskriptor: Eksproprijacija preostalih nekretnina

19.2 Pravilan je stav organa uprave da su zainteresovana lica izgubila privredni interes za korišćenje preostalih nepokretnosti, jer iz izvedenih dokaza proizilazi da je zbog eksproprijacije njihovih nepokretnosti, dotadašnji pristup na preostale parcele koje predstavljaju poljoprivredno i dijelom šumsko zemljište, od oko 1 km presječen, dok planirani pristup nije izgrađen, a postojeći je nedovršen i neadekvatan, jer je na nekim dijelovima uzak i za prolazak automobilom.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 033611 24 Uvp od 12.6.2025. godine

Deskriptor: Eksproprijacija preostalih nekretnina

19.3 Pravilno su organi uprave zaključili da je zainteresovano lice nakon eksproprijacije nepokretnosti izgubilo privredni interes za korišćenje preostalih parcela, jer je u provedenom postupku utvrđeno da do istih nije obezbjeđen pristup, niti se na izgradnji istog obavljaju bilo kakvi radovi, a niti postoji bilo kakav dokaz o tome da inestitor namjerava graditi pristupni put.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 031797 23 Uvp od 22.1.2025. godine

Deskriptor: Eksproprijacija preostalih nepokretnosti**G****20. Građevinska dozvola**

Ugovor o koncesiji nije dokaz o pravu građenja na zemljištu koje je u vlasništvu Bosne i Hercegovine, jer je raspolaganje državnom imovinom privremeno zabranjeno, pa se za gradnju mini hidroelektrane na takvom zemljištu nije mogla izdati građevinska dozvola.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 07 0 U 021250 25 Uvp od 6.2.2025. godine

Deskriptor: Građevinska dozvola**I****21. Ispravljanje greške u katastarskom operateru**

Kod činjenice da je postupak izlaganja na javni uvid predmetnih nepokretnosti za k.o. P.D. okončan i da je stupio na snagu, dana 26.05.2019. godine po objavljivanju u „Službenom glasniku Republike Srpske“ broj 39/19, to se greške upisa nastale u postupku izlaganja mogu otkloniti primjenom odredbe člana 140. stav 2. Zakona o premjeru i katastru Republike Srpske.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 031770 23 Uvp od 22.1.2024. godine

Deskriptor: Ispravljanje greške u katastarskom operateru

22. Izlaganje na uvid podataka o nepokretnosti

Komisija je u skladu sa članom 84. stav 1. tačka v) Zakona o premjeru i katastru Republike Srpske i u vezi sa članom 46. stav 1. tačka v) Pravilnika o načinu osnivanja i održavanja premjera i katastra zemljišta pravilno postupila kada je utvrdila pravo svojine u korist tužioca, kao vjerovatnijeg vlasnika jer podaci iz katastarskog operata odgovaraju stvarnom stanju, dok je u skladu sa članom 85. stav 1. i 2. istog zakona stranku sa manje vjerovatnim pravom S.G. uputila na pokretanje parničnog, odnosno vanparničnog postupka o čemu je izvršena i zabilješka.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 032155 23 Uvp od 16.4.2024. godine

Deskriptor: Izlaganje na uvid podataka o nepokretnosti

N

23. Naknada neto plate za vrijeme porodijskog odsustva

Tužilac je zahtjev za isplatu isplaćene naknade plate za mjesec juli 2022. godine podnio po proteku propisanog roka od 3 mjeseca, iako je sa svojim pravima i obavezama bio upoznat u rješenju, koje je pravosnažno i po kojem je postupao sve do posljednjeg zahtjeva za isplatu, a promjena zakona i produženje roka važi samo za zahtjeve podnesene nakon njegovog stupanja na snagu, a ne i na ranije pravosnažno riješene zahtjeve, jer bi se tada radilo o retroaktivnoj primjeni toga zakona, što nije predviđeno njegovim izmjenama.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 034288 24 Uvp od 14.8.2025. godine

Deskriptor: Naknada neto plate za vrijeme porodijskog odsustva

24. Naknada za eksproprisane nepokretnost

Na predmetnim nekretninama u vrijeme pokretanja postupka eksproprijacije u zk. ul. br. 521 k.o. Č. D. postojao je upis rješenja o izvršenju od 27.01.2015. godine i zaključka od 29.01.2015. godine, a po zahtjevu tužiteljice M.M., koja činjenica ukazuje na to da tražilac izvršenja ima u odnosu na to zemljište izvjesna potraživanja, koja će ostvariti u izvršnom postupku, zbog čega se u ovom postupku spornim ukazalo pitanje kome će se izvršiti isplata naknade za eksproprisane nekretnine.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 0 U 009753 25 Uvp od 18.9.2025. godine

Deskriptor: Nakdanda za ekspropisanu nepokretnost

P

25. Privremeno zadržavanje objekta

Pravilno je organ uprave zainteresovanom licu odobrio privremeno zadržavanje objekta (ribnjaka) do privođenja zemljišta krajnjoj namjeni, ne prihvatajući tvrdnju tužiteljice da za to nisu ispunjeni uslovi zbog pojave klizišta, jer je ta tvrdnja suprotna Elaboratu o inženjersko-geološkim karakteristikama terena, izrađenom od strane ovlašćenog pravnog lica, u kome se navedeni subjekt izjasnio da na samoj lokaciji i njenoj neposrednoj okolini, ne postoji pojava klizišta i nema inženjersko-geoloških pojava i procesa koji bi mogli ugroziti obavljanje djelatnosti i izazvati bilo kakve promjene na površini terena u neposrednom okruženju.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 032159 23 Uvp od 23.5.2025. godine

Deskriptor: Privremeno zadržavanje objekta

26. Pretvaranje prava korištenja

U postupku pretvaranja privremenog prava korišćenja do preuzimanja, prava korišćenja radi građenja i trajnog pravo korišćenja na gradskom građevinskom zemljištu u društvenoj, odnosno državnoj svojini, treba samo utvrditi da li je zemljište u režimu društvene, odnosno državne svojine, da li je podnosilac zahtjeva u zemljišnoj knjizi upisan kao titular jednog od prava ili je pravni sljednik tog lica i da li isto do stupanja na snagu zakona nije postalo svojina drugog lica.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 16 0 U 001882 23 Uvp od 10.9.2025. godine

Deskriptor: Pretvaranje prava korištenja

27. Pravo vlasništva na građevinskom zemljištu

Zahtjev da se utvrdi površina zemljišta koje služi za redovnu upotrebu zgrade ili posebnog dijela zgrade može podnijeti samo fizičko ili pravno lice koje je uknjiženo

kao vlasnik te zgrade ili posebnog dijela zgrade, te se u postupku po zahtjevu lica koje nije uknjiženo kao vlasnik ne može utvrđivati vlasništvo na toj zgradi ili posebnom dijelu zgrade.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 U 019801 25 Uvp od 1.8.2025. godine

Deskriptor: Pravo vlasništva na građevinskom zemljištu

S

28. Stupanje u posjed prije pravosnažnosti rješenja

Kada je eksproprijacija nepokretnosti izvršena na osnovu Zakona o posebnom postupku eksproprijacije radi izgradnje auto-puta Banjaluka-Prijedor, a na osnovu kojeg je podnesen zahtjev za donošenje rješenja o ulasku u posjed nakon konačnosti rješenja o eksproprijaciji, to je onda neophodno cijeniti ispunjenost uslova za donošenje rješenja o ulasku u posjed prema tom zakonu.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 032213 23 Uvp od 7.2.2025. godine

Deskriptor: Stupanje u posjed prije pravosnažnosti rješenja

U

29. Upis promjene u katastarskom operateru

U postupku upisa promjene u katastarskom operatu se ne može utvrđivati stvarno-pravni status predmetne nekretnine, nego se promjena posjednika na nekretnini može izvršiti samo na osnovu postojeće pravosnažne odluke suda ili drugog nadležnog organa ili na osnovu ugovora ovjerenog kod suda.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 03 0 U 024135 24 Uvp od 20.11.2024. godine

Deskriptor: Upis promjene u katastarskom operateru

30. Uzurpacije

I po ocjeni ovog suda bili su ispunjeni uslovi iz člana 5 stav 1 i člana 6 stav 1 a u vezi sa članom 8 Zakona o uzurpacijama da se zainteresovanim licima prizna pravo svojine na uzurpiranom zemljištu, jer je na osnovu svih provedenih dokaza (javne

rasprave, saslušanih svjedoka, uviđaja na licu mjesta od strane stručnog lica geodetske struke, nalaza vještaka šumarske struke), utvrđeno da je predmetno zemljište uzurpirano prije 31.12.1955. godine i da parcela k.č. br. 1323 na dan 06.4.1941.godine nije bila po kulturi šuma što proizlazi iz nalaza vještaka šumarske struke.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 U 005418 23 Uvp od 6.12.2024. godine

Deskriptor: Uzurpacije

31. Uspostavljanje svojinsko pravnih odnosa

Kada je stanje na terenu opisano tako da se radi o parceli koja je dijelom makadamski put, dijelom betonska ploča, a dijelom travnata površina, o čemu su sačinjene i fotografije, nije bilo osnova da se ne prihvati zaključak vještaka arhitektonsko-građevinske struke koji je zaključio da to zemljište nije privedeno namjeni u skladu sa regulacionim planom, koji je važio u momentu izuzimanja zemljišta, niti u momentu stupanja na snagu Zakona o građevinskom zemljištu ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 112/06) o čemu su pravilne i dovoljne razloge dali upravni organi, ali i nižestepeni sud.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 032272 23 Uvp od 3.9.2025. godine

Deskriptor: Uspostavljanje svojinsko pravnih odnosa

32. Upis svojine u zemljišne knjige

U postupku po zahtjevu za upis prava svojine u katastar nepokretnosti po osnovu ugovora o poklonu, bez uticaja su navodi stranke istaknuti u pravcu osporavanja upisa zabilježbe privremene mjere obezbjeđenja i zabrane otuđenja tih nepokretnosti, koji upis postoji u vrijeme kada je ugovor o poklonu primljen na provođenje kod organa.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 0 U 009474 23 Uvp od 3.9.2025. godine

Deskriptor: Upis svojine u zemljišne knjige

V

33. Vraćanje imovine/stana

Pravilno nižestepeni sud navodi da dokument pod nazivom „post office to addressee“ koji je preveden od strane stalnog sudskog tumača za engleski jezik, „poštanska služba primatelju“ broj EH357705751US, na kojem dokazu tužilac zasniva tvrdnju da je sporni zahtjev predao preporučenom pošiljkom 09.10.1999. godine nadležnom organu, ne može biti dokaz da je sporni zahtjev i poslat, zbog čega je njegov zahtjev za povrat stana pravilno odbačen kao neblagovremen.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 0 U 007389 23 Uvp 17.6.2025. godine

Deskriptor: Vraćanje imovine/stana

Z

34. Zabilježba eksproprijacije

Kada su uz prijedlog za eksproprijaciju podneseni svi neophodni zakonom propisani dokazi, tada su ispunjeni uslovi da se izvrši zabilježba eksproprijacije u zemljišnim knjigama i drugim javnim evidencijama u kojima se vode podaci o nepokretnostima.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 U 005543 23 Uvp od 12.3.2025. godine

Deskriptor: Zabilježba eksproprijacije

35. Zabilježba izvršenja

U postupku izlaganja, odnosno osnivanja katastra nepokretnosti kao nove evidencije o nepokretnostima, nije odlučivano o upisu navedene zabilježbe izvršenja, već je ista, koja je u zemljišnoj knjizi već bila upisana 03.4.2019. godine, samo preuzeta i upisana u „V“ list privremenog lista nepokretnosti broj 1422 k.o. N. T., pa su neosnovani prigovori tužioca da se na predmetnim nepokretnostima nije mogao izvršiti upis navedene zabilježbe, o čemu je nižestepeni sud dao jasne i argumentovane razloge, koje kao pravilne prihvata i Vrhovni sud.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 033949 23 Uvp od 9.4.2025. godine

Deskriptor: Zabilježba izvršenja

V

ZAKON O JAVNIM NABAVKAMA BIH

P

36. Poništenje postupka javne nabavke po službenoj dužnosti

U postupku javne nabavke, kada se utvrdi da je tenderska dokumentacija u suprotnosti za ZJN, što predstavlja bitnu povredu zakona, URŽ po službenoj dužnosti je obavezan da ponisti postupak i o tome pravovremeno obavijesti ugovorne organe.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 043215 23 Uvp od 15.3.2024. godine

Deskriptor: Poništenje postupka javne nabavke po službenoj dužnosti

VI

ZAKON O AKCIZAMA

P

37. Povrat plaćene akcize

Pravo na povrat uplaćene akcize za izvezene duhanske prerađevine ne postoji ukoliko poreski obveznik nije ispunio zakonsku obavezu vraćanja akciznih markica, čime nije dokazao pravo na povrat sredstava.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 044352 24 Uvp od 18.10.2024. godine

Deskriptor: Povrat plaćene akcize

VII

ZAKON O DRŽAVNOJ SLUŽBI U INSTITUCIJAMA BiH

N

38. Nespojivost sa dužnostima državnih službenika

Licu postavljenom za državnog službenika kojem je tokom neplaćenog odsustva iz državne službe prestao taj status uslijed imenovanja na funkciju izuzetu iz primjene Zakona o državnoj službi u institucijama BiH, ne pripada pravo na automatski povratak u državnu službu po isteku mandata.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 046296 24 Gž od 11.03.2025. godine

Deskriptor: Nespojivost sa dužnostima državnih službenika

O

39. Ocjena rada državnog službenika

Državni službenici dužni su voditi računa o zaštiti svojih prava iz rada i u slučaju izostanka utvrđivanja godišnje ocjene rada, dužni su podnijeti žalbu u roku propisanom podzakonskim aktom.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 048131 25 Uvp od 14.1.2025. godine

Deskriptor: Ocjena rada državnog službenika

VIII

SLOBODA PRISTUPA INFORMACIJAMA

Z

40. Zaštita ličnih podataka - Osnovni principi zakonite obrade ličnih podataka

U situaciji kada je bivši vlasnik mobilnog broja dao saglasnost za prenos pretplatničkog ugovora na poslodavca, čime je zaključen novi ugovor kod telekom operatera i prestao raniji ugovorni odnos, broj mobilnog telefona ne predstavlja lični podatak bivšeg vlasnika u smislu člana 3. stav (1) alineja 1 Zakona o zaštiti ličnih podataka BiH. Novi pretplatnik, kao ugovorna strana sa telekom operaterom, ne obrađuje lične podatke bivšeg vlasnika i ne može imati status kontrolora u smislu člana 3. stav (1) tačka c) istog zakona.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 046728 25 Uvp od 29.10.2025. godine

Deskriptor: Osnovni principi zakonite obrade ličnih podataka

IX

PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE

I

41. Invalidska penzija

41.1 Pravilan je zaključak organa da tužiteljica ne ispunjava uslove za ostvarivanje prava na invalidsku penziju, jer je u provedenom postupku nesporno utvrđeno da je kod iste gubitak radne sposobnosti nastao nakon ispunjenja uslova za starosnu penziju u pogledu godina života (65 godina).

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 031662 23 Uvp od 28.11.2024. godine

Deskriptor: Invalidska penzija

41.2 Kada je prilikom ocjene radne sposobnosti osiguranika, organ vještačenja u drugostepenom postupku, izmijenio nalaz, ocjenu i mišljenje vještaka u prvostepenom postupku i donio konačnu ocjenu, a da nije izvršio neposredni pregled stranke, došlo je do povrede pravila postupka koja je od uticaja na zakonitost osporenog akta.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 15 0 U 005766 23 Uvp od 5.3.2024. godine

Deskriptor: Invalidska penzija

O

42. Obustava isplate penzija

Obustava isplate penzije se može utvrditi najranije od 01.03.2018.godine kada je stupio na snagu Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju Federacije BiH, bez obzira što potvrda o životu nije dostavljena ni prije tog datuma, jer ranijim Zakonom nije bila predviđena takva obaveza za osiguranike.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 U 041278 24 Uvp od 20.11.2024. godine

Deskriptor: Obustava isplate penzija

P

43. Policijski službenici

Pravo na starosnu penziju po Zakonu o policijskim službenicima Federacije BiH može ostvariti policijski službenik samo ako je taj status imao u vrijeme podnošenja zahtjeva.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 10 0 U 005998 24 Uvp od 12.12.2024. godine

Deskriptor: Policijski službenici

44. Porodična penzija

Odlučna činjenica za utvrđivanje prava na samostalnu (porodičnu) penziju jeste da li je tužiteljica od strane inostranog nosioca osiguranja odbijena sa zahtjevom za ostvarivanje prava na srazmjernu porodičnu penziju jer ako je tužiteljica pravosnažno odbijena sa zahtjevom, onda ima pravo na podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na samostalnu porodičnu penziju, naravno pod uslovom da ispunjava uslove prema Zakonu o PIO na samostalnu (porodičnu) penziju.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 0 U 007603 23 Uvp od 2.9.2025. godine

Deskriptor: Porodična penzija

45. Pravo na izbor penzije

Pravo na izbor vrste penzije ima lice koje ispuni uslove za ostvarivanje prava na penziju po više osnova, što znači da pravo izbora ima i osiguranik i korisnik prava jer je pojam „lice“ širi od pojma osiguranika i u sebi sadrži oba pojma i osiguranika i korisnika prava. Suprotno tumačenje je protivno principu pravičnosti i dovelo bi do povrede prava na imovinu.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 0 U 009566 24 Uvp od 7.5.2025. godine

Deskriptor: Pravo na izbor penzije

S

46. Srazmjerna penzija

Organ je bio dužan izvršiti spajanje zahtjeva za ostvarivanje prava na starosnu penziju koji je tužilac podnio 31.8.2021. godine sa prvobitno podnesenim zahtjevom od 25.3.2020. godine, koji je proslijedio srbijanski nosilac osiguranja, jer je evidentno da se radi o istom zahtjevu i da je u pitanju isto pravo istog lica. Nakon izvršenog spajanja, u tom postupku bilo je potrebno utvrditi da li tužilac ispunjava uslove za ostvarivanje prava na srazmjerni dio starosne penzije, kao i početak ostvarivanja prava.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 0 U 009260 23 Uvp od 23.5.2025. godine

Deskriptor: Srazmjerna penzija

47. Starosna penzija

47.1 Pravilno se nižestepeni sud u pobijanoj presudi pozvao na odredbe ranije važećeg Zakona o PIO, koji se u konkretnom slučaju primjenjuje na osnovu odredbe člana 174 Zakon o penzijsko i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 134/11, 82/13, 103/15 i 111/21, 15/22 i 132/22), koja reguliše da će se postupak za ostvarivanje prava iz penzijsko i invalidskog osiguranja i za utvrđivanje penzijskog staža, pokrenut do dana stupanja na snagu ovog zakona, okončati po propisima koji su bili na snazi u vrijeme pokretanja postupka.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 033629 24 Uvp od 23.9.2025. godine

Deskriptor: Starosna penzija

47.2 Utvrđenje organa iz kojeg proizlazi da u vrijeme donošenja rješenja kojim je tužiteljici priznato pravo na starosnu penziju, ona nije ispunjavala jedan od zakonom propisanih uslova, tuženom daje ovlašćenje da joj utvrdi prestanak prava na starosnu penziju, u postupku koji se pokreće po službenoj dužnosti, bez obzira na rok koji je protekao od dana donošenja rješenja kojim joj je priznato pravo.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 034289 24 Uvp od 30.9.2025. godine

Deskriptor: Starosna penzija

X

ZAKON O POREZU NA DODATNU VRIJEDNOST BIH

N

48. Namirenje dospjelih indirektnih poreza u slučaju stečaja

U postupcima prinudne naplate indirektnih poreza, Zakon o stečajnom postupku se ne primjenjuje kao *lex specialis* u pogledu tretmana poreskog duga, jer isti ne predstavlja nužni trošak stečajne mase; dug nastao iz tekućeg poslovanja stečajnog dužnika smatra se običnim dugom stečajne mase na koji se primjenjuju pravila o redoslijedu naplate propisana Zakonom o postupku indirektnog oporezivanja.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 046744 25 Uvp od 4.3.2025.godine

Deskriptor: Namirenje dospjelih indirektnih poreza u slučaju stečaja

XI

ZAKON O POSTUPKU INDIREKTNOG OPOREZIVANJA BIH

P

49. Pravo na odbitak ulaznog poreza

Kada troškovi arbitraže (troškovi advokata i vještaka) nisu povezani s oporezivim prometom, pravo na odbitak PDV-a ne postoji.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 046071 25 Uvp od 25.4.2025. godine

Deskriptor: Pravo na odbitak ulaznog poreza

XII**RAD I RADNI ODNOSI****O****50. Otpremnina**

U postupku za ostvarivanje prava na otpremninu po zahtjevu stranke koja smatra da joj je nezakonito prestao radni odnos u ratnom periodu, organ uprave ispituje zakonitost rješenja o prestanku radnog odnosa u formalno-pravnom smislu, odnosno ispituje samo da li je to rješenje doneseno i dostavljeno stranci, te da li sadrži pouku o pravnom sredstvu.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 034276 24 Uvp od 17.7.2025. godine

Deskriptor: Otpremnina

XIII

ZAKON O STRANCIMA

O

51. Odbijanje ulaska stranaca u BiH

Razlozi za odbijanje ulaska stranog državljanina na teritoriju BiH zasnovani na podacima sa oznakom tajnosti, procjenjuju se u sudskom postupku, neograničenim pristupom podacima, radi procjene prirode i izvora informacija koje su uzete u obzir kod donošenja odluke o postojanju sigurnosne smetnje.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 052072 25 Uvp od 5.9.2025.godine

Deskriptor: Odbijanje ulaska stranaca u BiH

XIV

POREZI, DOPRINOSI I TAKSE

S

52. Sudska taksa

Tvrdnja tužioca da zbog lošeg materijalnog i zdravstvenog stanja ispunjava uslove za oslobađanje od plaćanja sudskih taksa, nema značaja u postupku donošenja rješenja kojim sud određuju obavezu plaćanja takse, kada iz stanja spisa proizilazi da je prijedlog tužioca za oslobađanje od plaćanja taksa u predmetnom upravnom sporu pravnosnažno odbijen.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 U 006489 24 Už 2 od 19.12.2024. godine

Deskriptor: Sudska taksa

P

53. Porez na dobit

53.1 Prilikom utvrđivanja poreske osnovice za plaćanje poreza na dobit, obračunate kamate i pripadajući troškovi po osnovu zajma i kredita, mogu se priznati na teret rashoda, samo ako su vezani za zajmove i kredite koji se uzimaju za obavljanje poslovnih djelatnosti.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 031243 23 Uvp od 13.11.2024. godine

Deskriptor: Porez na dobit

53.2 Ukoliko jedno ili više društava istupe iz grupe kojoj je odobreno konsolidovano oporezivanje prije isteka roka od pet godina od dana odobrenja konsolidovanog oporezivanja, svi ostali članovi iz grupe su dužni platiti razliku poreza, koji bi bili dužni platiti da nisu koristili porezno konsolidovanje za cijeli period u kojem su plaćali konsolidovani porez u toj grupi.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 U 041708 25 Uvp od 13.3.2025. godine

Deskriptor: Porez na dobit

54. Porez na nepokretnost/imovinu

54.1 Kako je tužilac uplatnicom od 30.11.2020. godine dokazao da je izmirio svoju obavezu po poreskom računu za porez na nepokretnosti za 2020. godinu, proizlazi da je Poreska uprava bila dužna da izvrši preknjižavanje pogrešne uplate i bez zahtjeva tužioca kao poreskog obveznika zato što je na uplatnici navedeno da se plaća upravo taj porez na nepokretnosti za 2020. godinu, pri čemu je tužilac u rubrici „svrha uplate“ naveo da plaća porez na nepokretnosti za 2020. godinu, pa iako je u rubrici broj poreskog obveznika naveo svoj raniji rezidentni broj koji je poništen 2017. godine, a propustio je da navede svoj sadašnji važeći nerezidentni broj, pa kako Poreska uprava u evidenciji ima oba poreska broja bila je dužna da izvrši preknjižavanje pogrešne uplate po službenoj dužnosti.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 031591 23 Uvp od 7.11.2024. godine

Deskriptor: Porez na nepokretnost/imovinu

54.2 Kada je tužilac poreski račun za porez na nepokretnosti za poresku 2020. godinu, u cijelosti blagovremeno platio 7. avgusta 2020. godine i jasno odredio da plaća porez na nepokretnost za poresku 2020. godinu, tuženi nije mogao ovu uplatu drugačije računati i istom zatvarati neke ranije neplaćene poreske obaveze, već samo onako kako je tužilac naznačio na uplatnici.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 031590 23 Uvp od 28.11.2024. godine

Deskriptor: Porez na nepokretnost/imovinu

55. Porez na dohodak

55.1 Pravilno je tuženi organ uplate vršene u periodu od 01.01.2015. do 31.12.2019. godine na tekuće, devizne i druge račune tužioca po osnovu „freelance“ poslova, a za koje tužilac nije dokazao da se radi o ličnim primanjima, plaćanju po osnovu poslova iz samostalne djelatnosti, autorskog i srodnih prava, prava industrijske svojine ili kapitala, svrstao u ostali dohodak i kao takav oporezovao.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 U 005578 23 Uvp od 6.2.2025. godine

Deskriptor: Porez na dohodak

55.2 Osnovicu poreza na dohodak nerezidenta koji ostvaruje prihod na teritoriji Federacije BiH od otuđenja nekretnina predstavlja isplaćeni dohodak, odnosno kupoprodajna cijena stana.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 U 012239 25 Uvp od 6.2.2025. godine

Deskriptor: Porez na dohodak

XV

INSPEKCIJSKI NADZOR

O

56. Otklanjanje nezakonitosti prilikom izgradnje

56.1 Bez osnova je pozivanje stranke na rješenje nadležnog organa za privremeno zauzimanje zemljišta u svrhu postavljanja objekta koji je predmet inspekcijske kontrole, jer to rješenje ne predstavlja valjan pravni osnov da predmetni objekat bude izveden, odnosno dograđen i stavljen u upotrebu, s obzirom na to da je to samo jedan od dokaza koje je neophodno pribaviti u postupku izdavanja odobrenja za građenje.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 032919 23 Uvp od 25.11.2024.godine

Deskriptor: Otklanjanje nezakonitosti prilikom izgradnje

56.2 Bez sumnje je da su navedeni radovi započeli nakon stupanja na snagu Zakona o legalizaciji, s obzirom da je tužilac i nakon inspekcijskog nadzora izvršenog u martu mjesecu 2022. godine, kad je utvrđeno da su i na predmetnoj parceli k.č. br. 2257/8, bespravno izvedeni radovi na izgradnji objekata od strane istog investitora, bez prethodno pribavljene građevinske dozvole izveo dalje građevinske radove na navedenoj lokaciji opisane u tački 1 dispozitiva prvostepenog rješenja, a što je bez sumnje utvrđeno i zapisnički konstatovano prilikom inspekcijskog nadzora započetog dana 9.8.2022. godine, a završenog dana 31.8.2022. godine, te nadzora izvršenog dana 7.11.2022. godine.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 033680 23 Uvp od 6.6.2025. godine

Deskriptor: Otklanjanje nezakonitosti prilikom izgradnje

56.3 Osnovano je nižestepeni sud ocijenio zakonitim postupanje tuženog i prvostepenog organa, jer iz spisa proizlazi da je tužilac izveo grube građevinske radove na izgradnji stambenog objekta, te radove na izgradnji potpornog zida, bez da je prije građenja pribavio građevinsku dozvolu iz kojeg razloga je pravilno nadležni urbanističko-građevinski inspektor naredio uklanjanje izvedenih radova.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 034129 23 Uvp od 29.5.2025. godine

Deskriptor: Otklanjanje nezakonitosti prilikom izgradnje

T

57. Tržišna inspekcija

Tužilac ni u jednom momentu ne osporava činjenicu da je maržu obračunao u vrijednosti većoj od one koja je propisana Uredbom o određivanju marže koja se primjenjuje prilikom formiranja cijena naftnih derivata, zbog čega ni navodi zahtjeva, kojima se ukazuje na metode obračuna, koje su međunarodni računovodstveni standard, ne mogu uticati na odluku suda, jer primjenom bilo koje metode obračuna, tužilac se mora pridržavati odredbe Uredbe kojom je propisana maksimalna maloprodajna marža.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 0 U 007680 23 Uvp od 22.7.2025. godine

Deskriptor: Tržišna inspekcija

XV

DRŽAVLJANSTVO

D

58. Državljanstvo

Tuženi se nije izjasnio, ni dao razloge na okolnost da li je razumno zahtijevati da tužilac dostavi dokaz o prestanku državljanstva Republike Austrije, kod činjenice da je u postupku utvrđeno da austrijsko zakonodavstvo dozvoljava otpust državljanstva svog državljanina, nakon što isti dobije državljanstvo druge države, kako bi se izbjeglo da lice privremeno postane apatrid, odnosno lice bez državljanstva.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 033928 23 Uvp od 3.7.2025. godine

Deskriptor: Državljanstvo

UPRAVNI POSTUPAK

D

59. Delegacija nadležnosti

Činjenica da je tužiteljica u predmetnom upravnom sporu u tazbinskom srodstvu sa službenicom u sudu, kojem je podnesena tužba, nije okolnost koja bi samo iz tog razloga uzrokovala delegaciju drugog suda, niti sama za sebe dovodi u sumnju ispravnost rada i nepristrasnost sudija tog suda, a posebno što na bilo koji način nije ukazano da neko od stranaka sumnja u objektivnost i nepristrasnost tog suda.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 0 U 008763 25 R od 26.3.2025. godine

Deskriptor: Delegacija nadležnosti

I

60. Ispravljanje greške u rješenju

Očiglednu grešku u pisanju konačnog upravnog akta nadležni upravni organ može u svako doba (pa i nakon nastupanja pravosnažnosti akta) i bez prijedloga stranke ispraviti, radi čega ista ne može biti osnov za uvažavanje tužbe u upravnom sporu.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 149772 23 UŽ od 27.2.2024. godine

Deskriptor: Ispravljanje greške u rješenju

N

61. Načelo slobodne ocjene dokaza

Tužilac nije ponudio dokaze koji bi ukazivali na to da li mu određeni period staža osiguranja nije priznat ili da su pogrešni podaci iz matične evidencije i budući da nije predočio nijedan od dokaza kojim bi osporio činjenično utvrđenje do kojeg je došao tuženi na osnovu podataka iz matične evidencije. Dakle, pravilnom ocjenom izvedenih dokaza tuženi je opravdano odbio žalbu tužioca kao neosnovanu. Iz istih razloga nižestepeni sud je pravilno odbio tužbu i održao na snazi osporeni akt o čemu je dao argumentovane i uvjerljive razloge.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 033629 24 Uvp od 23.9.2025. godine

Deskriptor: Načelo slobodne ocjene dokaza

O

62. Oglašavanje rješenja ništavim

62.1 Ništavim se može oglasiti rešenje kojim je okončan upravni postupak pod uslovom da isto sadrži nepravilnost koja je po nekoj izričitoj zakonskoj odredbi predviđena kao razlog ništavosti.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 0 U 009218 24 Uvp od 19.12.2024. godine

Deskriptor: Oglašavanje rješenja ništavim

62.2 Okolnost da izvršena nacionalizacija nije provedena u zemljišnoj knjizi ne čini izvršenje rješenja o nacionalizaciji nemogućim, obzirom da je osim uknjižbe izvršiva bila predaje nekretnine novom korisniku u posjed. Ako je nacionalizovana nekretnina, protivno tada važećim propisima, oduzeta od nevlasnika, ta nepravilnost se ne može otklanjati vanrednim pravnim sredstvom "oglašavanje rješenja ništavim", jer ista nije propisana kao razlog ništavosti rješenja.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 U 038171 25 Uvp od 13.3.2025. godine

Deskriptor: Oglašavanje rješenja ništavim

63. Obavezno lično dostavljanje pismena

Ne može se odbaciti tužba tužitelja kao neblagovremena na osnovu „saznanja za odluku“, ako nema dokaza o neposrednom uručenju te odluke, odnosno potpisane dostavnice o uručenju. Ako nema dokaza da je pismo uručeno lično tužitelju, ide se u korist stranke i omogućava mu se sudska zaštita.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 07 0 U 016541 25 Uvp od 16.1.2025. godine

Deskriptor: Obavezno lično dostavljanje pismena

P**64. Pokretanje ponavljanja/obnove postupka**

Odluka UO Univerziteta u I.S. kojom je odbijen zahtjev tužiteljice – redovnog profesora Pravnog fakulteta P. za preispitivanje odluke rektora Univerziteta kojom je otkazan ugovor o radu na neodređeno vrijeme predstavlja upravni akt u smislu člana 51 stav 1 i 2 Zakona o visokom obrazovanju, pa je protiv te odluke dozvoljen prijedlog za ponavljanje upravnog postupka okončan donošenjem navedene odluke.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 U 005552 23 Uvp od 16.1.2025. godine

Deskriptor: Pokretanje ponavljanja/obnove postupka

65. Punomoćnik

Kada službeno lice koje vodi upravni postupak dopusti da neku radnju u ime stranke, kao njen punomoćnik, izvrši određeno lice koje nije podnijelo punomoć (npr. član porodice), dužno je da istovremeno naredi tom licu da naknadno u određenom roku podnese odgovarajuću punomoć za tu radnju (opravda preduzetu radnju po pravilima upravnog postupka shodnom primjenom pravila parničnog postupka), koji propust se ne može otkloniti izjavom zainteresovanog lica u odgovoru na tužbu u upravnom sporu, već isključivo pred nadležnim upravnim organom.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 143193 23 UŽ od 26.7.2023. godine

Deskriptor: Punomoćnik

66. Procesna sposobnost

Kada je u toku postupka prestalo da postoji pravno lice po čijem se zahtjevu vodi postupak, dužnost je organa da obustavi postupak ili ukoliko postoji pravni sljednik tog pravnog lica da pozove pravnog sljednika da se izjasni o tome da li ostaje kod podnesenog zahtjeva, pod uslovom da priroda pravnog zahtjeva to omogućava.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 U 020007 24 Uvp od 6.11. 2024. godine

Deskriptor: Procesna sposobnost

67. Podnesci

S obzirom na sadržaj podneska zainteresovanog lica, pravilno su tuženi i nižestepeni sud zauzeli stav da po istom prvostepeni organ nije mogao postupati, jer iz podneska nije jasno koje vanredno sredstvo zainteresovano lice traži da se primijeni, pa je s tim u vezi trebao postupiti na način da ga pozove da podnesak precizira tako da jasno navede primjenu kojeg vanrednog pravnog sredstva predlaže i iz kojih zakonskih razloga.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 033319 23 Uvp od 30.5.2025. godine

Deskriptor: Podnesci

68. Prethodno pitanje

Da bi došlo do prekida upravnog postupka neophodno je da se u toku istog pojavi neriješeno neko pravno pitanje koje čini samostalnu pravnu cjelinu (prethodno pitanje) za čije rješavanje je nadležan neki drugi organ, o čemu u predmetnoj upravnoj stvari nije riječ, jer se ne radi o neriješenom pravnom pitanju, već o dokazima koje je potrebno pribaviti radi postupanja po zahtjevu tužioca, a odnose se na podatke o visini plate istog za sporni period, zbog čega nisu bili ispunjeni uslovi za donošenje zaključka o prekidu postupka dok Federalni zavod za PIO ne dostavi traženu dokumentaciju.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 034031 23 Uvp od 22.5.2025. godine

Deskriptor: Prethodno pitanje

69. Pokretanje postupka

Tužena nije mogla zahtjev tužioca, koji sadrži sve potrebne elemente da se po njemu može postupati, odbaciti kao neuredan, zato što tužilac nije platio zakonom propisanu naknadu, s obzirom da plaćanje naknade ne predstavlja sadržinu zahtjeva o kojem se odlučuje (glavnu stvar), jer naknada predstavlja troškove postupka koji se vodi po zahtjevu stranke.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 16 0 U 002016 24 Uvp od 1.7.2025. godine

Deskriptor: Pokretanje postupka

R

70. Rješenje o ponavljanju/obnovi postupka

Ako razlozi obnove postupka nisu doveli do drugačije odluke u odnosu na raniju, nadležni organ će u toj situaciji samo potvrditi raniju odluku koja je bila predmet obnove (utvrditi da ta odluka ostaje na snazi), a ne ponovo rješavati upravnu stvar na isti način kako je to riješeno u ranijoj odluci.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 U 038586 25 Uvp od 13.3. 2025. godine

Deskriptor: Rješenje o ponavljanju/obnovi postupka

S

71. Stranka

Pravilan je zaključak nižestepenog suda kao i tužene da je neosnovan zahtjev tužioca ŠG „Visočnik“ iz Han pijeska da mu se omogući učešće u predmetnom postupku uzurpacije, s obzirom da je zaključio Ugovor o korišćenju šume u državnoj svojini, jer nije upisan sa bilo kakvim stvarnim pravom na parcelama koje su bile predmet uzurpacije, niti onima koje graniče sa uzurpiranim zemljištem, s tim da u tom postupku učestvuje Pravobranilaštvo Republike Srpske koje štiti interese Republike Srpske, upisanog nosioca prava svojine na uzurpiranom zemljištu.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 U 005902 24 Uvp od 1.7. 2025. godine

Deskriptor: Stranka

T

72. Troškovi pravnog zastupanja

72.1 Kod donošenja odluke o naknadi troškova pravnog zastupanja službenika ili namještenika u organima javne uprave Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u disciplinskom postupku, shodnom primjenom pravila koja uređuju opšti upravni postupak, nadležni upravni organ mora uzeti u obzir odnosno utvrditi i razmotriti slijedeće okolnosti: način pokretanja postupka, vrstu i težinu povreda službenih dužnosti koje su tužiocu stavljene na teret, ozbiljnost mogućih posljedica koje su tužiocu prijetile okončanjem disciplinskog postupka, složenost činjeničnih i pravnih pitanja koja su bila predmet disciplinskog postupka, a svakako i kakav

je konačan ishod disciplinskog postupka, te okolnosti koje se tiču sposobnosti službenika ili namještenika da sam adekvatno učestvuje i zaštiti svoja prava u disciplinskom postupku.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 152794 24 Už od 2.10.2024. godine

Deskriptor: Troškovi pravnog zastupanja

72.2 Pravilno nižestepeni sud izvodi zaključak da se u konkretnom slučaju radi o složenom postupku, jer su tužilac i zainteresovano lice ne samo stranke sa suprotstavljenim interesima, već i činjenični supstrat upravne stvari upućuje na takav zaključak. Činjenica da je zainteresovano lice pravnik ne ograničava mu pravo angažovanja punomoćnika iz reda advokata, što je isti u konkretnom slučaju i učinio, tako da su neosnovani navodi tužioca da zainteresovanom licu ne pripada pravo na nadoknadu troškova upravnog postupka koji je obustavljen zaključkom od 13.05.2020. godine, jer je tužilac odustao od daljeg vođenja postupka.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 16 0 U 001698 24 Uvp od 1.7.2025. godine

Deskriptor: Troškovi pravnog zastupanja

73. Troškovi organa i stranaka

Uzimajući u obzir sve okolnosti konkretnog slučaja, kao i činjenicu da je tužiocu bilo naloženo da pokrene predmetni postupak, pravilno je nižestepeni sud zaključio da je tužilac taj postupak pokrenuo, ne svojom greškom ili iz objesti, kako to tvrdi tužena, nego tražeći da se utvrdi pravo stanje stvari, u situaciji kada je imao interes da se utvrdi pravni status parcele, koja predstavlja put do njegove kuće. Kako se radi o postupku čije vođenje je prouzrokovalo zainteresovano lice, isto je dužno i da snosi troškove angažovanja svog punomoćnika.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 034128 24 Uvp od 23.9.2025. godine

Deskriptor: Troškovi organa i stranaka

Z**74. Zastara izvršenja**

Rok zastare od pet godina za traženje izvršenja rješenja se ne može primijeniti na traženje reizvršenja rješenja, jer je taj rok određen isključivo za zastaru izvršenja rješenja.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 U 039700 25 Uvp od 27.2.2025. godine

Deskriptor: Zastara izvršenja

UPRAVNI SPOR

N

75. Nepostupanje po uputama upravnog suda

Kada nadležni upravni organi (prevashodno prvostepeni upravni organ) prilikom ponovnog rješavanja upravne stvari nisu postupili po uputama upravnog suda, upravni sud je dužan sam na raspravi utvrditi činjenično stanje i na podlozi tako utvrđenog činjeničnog stanja riješiti upravnu stvar presudom ili rješenjem, a koja sudska odluka u svemu zamjenjuje poništeni upravni akt, te istovremeno pokrenuti jasno propisan mehanizam sankcionisanja odgovornih osoba u nadležnom upravnom organu.

Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 143200 23 Už od 15.12.2023. godine

Deskriptor: Nepostupanje po uputama upravnog suda

76. Naknada štete

Podnošenje zahtjeva za naknadu štete prvenstveno se vezuje za momenat podnošenja tužbe, a mogućnost da se ovaj zahtjev podnese postoji i nakon podnošenja tužbe, ali u svakom slučaju prije donošenja odluke suda po tužbi. Samostalan zahtjev za naknadu štete može se podnijeti samo u slučaju vanrednog ukidanja rješenja u smislu odredbe člana 263. Zakona o upravnom postupku.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 04 0 U 015725 25 Uvp od 22.5.2025. godine

Deskriptor: Naknada štete

O

77. Obaveznost presude

Zahtjev stranke za izvršenje presude donesene u upravnom sporu, ne zastarijeva, jer obaveznost presude u upravnom sporu određuje obavezu organu uprave da poslije poništenja upravnog akta od strane suda, donese novi upravni akt, s obzirom da je predmet vraćen u stanje u kome se nalazio prije nego što je poništeni akt donesen.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 034409 24 Uvp od 17.7.2025. godine

*Deskriptor: Obaveznost presude***78. Odbacivanje tužbe**

78.1 Tužilac pravilno ukazuje da pobijano rješenje kojim je nižestepeni sud odbacio tužbu, nije na zakonu zasnovano, jer je rješenje tužene od 9.10.2023. godine bilo konačno, s obzirom na to da je doneseno po žalbi zainteresovanog lica, iz kojeg razloga su bili ispunjeni uslovi da se protiv osporenog akta tužbom pokrene upravni spor.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 16 0 U 002261 25 Uvp od 5.6.2025. godine

Deskriptor: Odbacivanje tužbe

78.2 Na odluku suda kojom je tužba odbačena kao neblagovremena, ne utiče tvrdnja tužioca da je osporeni akt primila njegova majka, jer je ista suprotna stanju spisa predmeta, s obzirom na to da je na povratnici o dostavi osporenog akta, naznačeno da je pošiljka uručena lično dana 2.4.2024. godine, što je tužilac potvrdio svojim potpisom koji tokom postupka nije osporio da nije njegov, a tužbu je podnio 19.8.2024. godine.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 037075 25 Uvp od 29.5.2025. godine

Deskriptor: Odbacivanje tužbe

78.3 Pravilno je nižestepeni sud pobijanim rješenjem odbacio tužbu, uz pravilan zaključak da rješenje tuženog od 27.11.2023. godine nema karakter konačnog akta, zbog čega se upravni spor ne može voditi, te je pravilno bilo primijeniti odredbu člana 22 tačke 4 Zakona o upravnim sporovima, koja obavezuje nadležni sud da u svakom stadijumu postupka rješenjem odbaci tužbu ako utvrdi da se protiv upravnog akta, koji se tužbom osporava, mogla izjaviti žalba, a žalba nije izjavljena.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 036861 25 Uvp od 17.9.2025. godine

*Deskriptor: Odbacivanje tužbe***79. Odbacivanje zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke**

S obzirom da je zahtjev za vanredno preispitivanje podnijelo Pravobranilaštvo Republike Srpske samostalno, a ne kao zakonski zastupnik tužene Vlade Republike Srpske, to je predmetni zahtjev Pravobranilaštva Republike Srpske, na osnovu

odredbe člana 38 stav 1 Zakona o upravnim sporovima, valjalo odbaciti kao podnesen od neovlašćenog lica.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 03367 23 Uvp od 2.9.2025. godine

Deskriptor: Odbacivanje zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke

P

80. Podnosioci žalbe

Nedozvoljena je žalba udruženja za borbu protiv korupcije podnesena zbog povrede odredbi Izbornog zakona BiH jer primjenom odredbi navedenog zakona sudsku zaštitu mogu ostvariti samo birači i politički subjekti.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 IŽ 051272 25 IŽ od 19.2.2025. godine

Deskriptor: Podnosioci žalbe

81. Postupak zaštite sloboda i prava pojedinaca zajamčenih ustavom

Okružno javno tužilaštvo je državni organ iz oblasti pravosuđa, a ne organ uprave, zbog čega se zahtjev za zaštitu Ustavom zajamčenih prava i sloboda navodno povrijeđenih aktima Glavnog okružnog javnog tužioca ne može podnijeti na osnovu odredbe člana 53. Zakona o upravnim sporovima.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 034737 24 Uvp od 15.1.2025. godine

Deskriptor: Postupak zaštite sloboda i prava pojedinaca zajamčenih ustavom

82. Pravo pokretanja upravnog spora

Upravni postupak koji nije usmjeren na zaštitu tužiteljevih licenciranih prava (ekskluzivna prava za emitiranje fudbalskih utakmica) već na utvrđivanje kršenja pravila o distribuciji medijskih usluga ne može se smatrati povredom licenciranih prava odnosno subjektivnog prava ili neposrednog ličnog interesa tužitelja iz kojeg razloga u upravnom sporu tužitelj nema aktivnu legitimaciju za pokretanje istog.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 043100 24 Uvp od 12.12.2024. godine

Deskriptor: Pravo pokretanja upravnog spora

83. Ponavljanje postupka

Nasljeđivanje predstavlja prelazak određenih prava i obaveza sa jednog na drugi pravni subjekt, pa kako pravnoj prednici tužioca nije data mogućnost da učestvuje u postupku u kojem se odlučivalo i o njenom dijelu zemljišta, jer prema stanju spisa proizilazi da o tom postupku nije bila ni obaviještena, to je na njenog nasljednika prešlo pravo da tu nezakonitost otkloni na način da podnese prijedlog za ponavljanje pravnosnažno okončanog upravnog postupka.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 033940 23 Uvp od 22.5.2025. godine

Deskriptor: Ponavljanje postupka

S

84. Sadržaj tužbe

Sud je postupao po neurednoj tužbi i donio nerazumljivu presudu, u kojoj izreka presude nije u saglasnosti sa obrazloženjem, jer izrekom presude sud poništava akt-odgovor tuženog od 25. avgusta 2021. godine, a u obrazloženju daje razloge za poništenje drugog akta-odgovora od 21. juna 2021. godine, navodeći da je to osporeni akt, a ne akt naveden u uvodnom dijelu i izreci presude, koji poništava.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 033108 23 Uvp od 16.1.2025. godine

Deskriptor: Sadržaj tužbe

85. Spor pune jurisdikcije

85.1 Odluka u sporu pune jurisdikcije donesena je s obzirom da je sud našao da priroda stvari to dozvoljava i da podaci u spisu pružaju pouzdan osnov za donošenje takve odluke, što je u skladu sa članom 51. Zakona o upravnim sporovima s obzirom da je tuženi u ranijem postupku postupio protivno pravnom shvatanju suda i primjedbama koje je sud dao u ranijoj presudi od 12.05.2023. godine.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 0 U 008925 25 Uvp 2 od 16.4.2025. godine

Deskriptor: Spor pune jurisdikcije

85.2 U situaciji kada je nižestepeni sud u sporu pune jurisdikcije uvažio tužbu i poništio osporeni akt, te uvažio žalbu tužiteljice i poništio prvostepeno rješenje, tada je sa ovlaštenjima nadležnog organa, bio dužan odlučiti i o zahtjevu tužiteljice na način da izreka presude bude jasna, razumljiva i da se može izvršiti.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 034455 23 Uvp 2 od 12.3.2025. godine

Deskriptor: Spor pune jurisdikcije

86. Sadržaj presude/rješenje

Kada okružni sud rješenjem spoji raspravljanje po dvjema tužbama podnesenim protiv istog osporenog akta, a u izreci navede da se kao neosnovana odbija tužba, onda je učinio povredu propisa o postupku koja je od uticaja na rješenje stvari, jer je izreka presude nepotpuna, pa samim tim i nerazumljiva, budući da nije odlučeno o obje navedene tužbe, što je razlog za ukidanje presude i vraćanje predmeta sudu na ponovno odlučivanje.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 032388 23 Uvp od 30.5.2025. godine

Deskriptor: Sadržaj presude/rješenje

Š

87. Šutnja/ćutanje uprave

Podnošenju tužbe radi „ćutanja administracije“ prema odredbi člana 17 ZUS, ima mjesta samo u slučaju kada o pravima i obavezama stranaka, shodno odredbi člana 4. istog zakona, odlučuju republički organi uprave i republičke upravne organizacije, organi jedinice lokalne samouprave, preduzeća, ustanove i druga pravna lica kada u vršenju javnih ovlaštenja rješavaju u upravnim stvarima, te u smislu člana 7 ZUS rješavaju o izvjesnom pravu ili obavezi, odnosno neposrednom ličnom interesu fizičkih i pravnih lica ili drugih stranaka u kakvoj upravnoj stvari, što u konkretnom nije slučaj jer je tužilac zahtjevom tražio smjenu direktora privrednog društva.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 037600 25 Uvp od 5.6.2025. godine

Deskriptor: Sadržaj presude/rješenje

T

88. Tužilac

Pravilno označenje poslovnog imena preduzetnika, osim oznake naziva preduzetnika, zahtijeva i navođenje imena i prezimena preduzetnika, jer je preduzetnik fizičko lice koje obavlja preduzetničku djelatnost u svoje ime i za svoj račun radi sticanja dobiti i kao takav je upisan u registar preduzetnika tako da je stranka u postupku preduzetnik, a ne samostalna zanatska radnja.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 U 005767 23 Uvp od 16.1.2025. godine

Deskriptor: Tužilac

89. Troškovi postupka

89.1 Tužiocu je, kao obvezniku takse za isticanje reklame na području Grada Istočno Sarajevo, za poslovni objekat PJ Sportska kladionica „Meridian“ Lukavica, utvrđena taksa u novčanom iznosu od 3.666,67 KM za 2023. godinu, tako da je troškove upravnog spora trebalo računati prema procjenjivom iznosu, u skladu sa Tarifnim brojem 2 Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata, kako su pravilno pobijanom presudom, tužiocu priznati troškovi za sastav tužbe po advokatu u ukupnom iznosu od 234,00 KM i sudske takse na tužbu i presudu po 100,00 KM, što ukupno iznosi 434,00 KM.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 U 006175 23 Uvp od 20.6.2025. godine

Deskriptor: Troškovi postupka

89.2 Prema ocjeni ovog suda nižestepeni sud nije imao mogućnost da ispravlja rješenje o troškovima postupka i dosuđuje veći iznos, jer je prijedlog tužioca za donošenje dopunskog rješenja i insistiranje na tom zahtjevu i žalbi izjavljenoj protiv ožalbenog rješenja suda usmjeren na ostvarivanje naknade troškova na ime sastava tog podneska i troškova ovog žalbenog postupka, pa iz navedenog proizlazi da nisu ispunjeni uslovi za donošenje dopunskog rješenja o troškovima postupka upravnog spora.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 037655 25 Už od 10.6.2025. godine

Deskriptor: Troškovi postupka

Z**90. Zahtjev za preispitivanje sudske odluke**

90.1 Svako učešće člana VSTV-a u diskusiji o kandidatima iz institucije u kojoj obavlja funkciju može predstavljati sukob interesa, čak i ako ne učestvuje u glasanju, te se u takvim situacijama članovi VSTV-a moraju izuzeti iz cijelog postupka odlučivanja kako bi se osigurala nepristrasnost i zakonitost procesa imenovanja.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 049611 25 Uvp od 10.1.2025. godine

Deskriptor: Zahtjev za preispitivanje sudske odluke

90.2 Sigurnosna smetnja zbog „lažnog navođenja podataka u sigurnosnom upitniku“ ne postoji ako nije dokazano da je lice u vrijeme popunjavanja upitnika imalo saznanje o činjenici koja je kasnije utvrđena, jer lažno navođenje podrazumijeva svjesno i namjerno iznošenje neistinitih podataka, a sud ne može nedostatke upravnog akta popunjavati pretpostavkama niti pozivanjem na objave u službenim glasilima druge države bez dokaza o stvarnom saznanju stranke. Objava pojedine činjenice u službenom glasilu druge države ne predstavlja opštepoznatu činjenicu u smislu upravnog postupka, niti može proizvoditi pravne posljedice bez dokaza da je stranka imala saznanje o njenom sadržaju.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 047490 25 Uvp od 29.10.2025. godine

Deskriptor: Zahtjev za preispitivanje sudske odluke

Ž**91. Žalba protiv rješenja o određivanju sudske takse**

Kantonalnim zakonom o sudskim taksama propisano je da takseni obveznik može izjaviti žalbu protiv rješenja o naplati sudske takse, pa tako treba da glasi pouka o pravnom lijeku, s tim da će se žalba podnesena protiv rješenja kantonalnog suda o određivanju i naplati sudske takse u upravnom sporu smatrati zahtjevom za vanredno preispitivanje sudske odluke o kojem će rješavati vijeće Upravnog odjeljenja Kantonalnog suda sastavljeno od troje sudija koji nisu učestvovali u donošenju odluke.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 06 0 U 019700 25 Uvp 2 od 6.3.2025. godine

Deskriptor: Žalba protiv rješenja o određivanju sudske takse